

Raport o stanie Gminy Kluczbork za rok 2018

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	str. 4
2. Ogólna charakterystyka gminy.....	str. 6
2.1 Położenie i powierzchnia.....	str. 6
2.2 Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne.....	str. 6
2.3 Sołectwa.....	str. 10
3. Realizacja polityk, programów i strategii Gminy.....	str. 12
3.1 Spis programów i strategii.....	str. 12
3.2 Fundusze zewnętrzne.....	str. 12
3.3 Nowi inwestorzy.....	str. 15
3.4 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	str. 16
3.5 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	str. 20
3.6 Polityka prorodzinna	str. 24
3.7 Programy edukacyjne.....	str. 25
4. Finanse.....	str. 26
4.1 Stan finansów Gminy za rok 2018.....	str. 26
4.2 Wykonanie budżetu Gminy.....	str. 26
4.3 Wykonanie wydatków majątkowych.....	str. 26
4.4 Fundusz Sołecki.....	str. 27
5. Ochrona środowiska naturalnego.....	str. 28
5.1 Leśnictwo i rolnictwo.....	str. 28
5.2 Ochrona powietrza.....	str. 28
5.3 Odpady komunalne i usuwanie wyrobów zawierających azbest.....	str. 28
5.4 Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt.....	str. 29
5.5 Utrzymanie urządzeń wodnych	str. 30
5.6 Utrzymanie zieleni.....	str. 30
6. Demografia i przedsięwzięcia prorodzinne.....	str. 31
6.1 Ludność i dynamika zmian.....	str. 31
6.2 Przedsięwzięcia prorodzinne.....	str. 32
6.3 Polityka prorodzinna.....	str. 35
6.4 Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi.....	str. 35
6.5 Działalność Urzędu Stanu Cywilnego.....	str. 41
7. Oświata i wychowanie.....	str. 44
7.1 Placówki oświatowe i kadra pedagogiczna, wydatki na oświatę w stosunku do subwencji oświatowej, liczba dzieci i uczniów w placówkach oświatowych.....	str. 44
7.2 Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych.....	str. 48
7.3 Wyniki egzaminów w poszczególnych placówkach.....	str. 49

7.4 Stypendia, dofinansowania i pomoc materialna dla uczniów.....	str. 49
7.5 Dowóz uczniów.....	str. 49
7.6 Wskaźnik „uprzedzszkolnienia” i „użłobkowania”.....	str. 50
8. Kultura, sport i rekreacja.....	str. 51
8.1 Kultura.....	str. 51
8.2 Sport i rekreacja.....	str. 60
9. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	str. 64
9.1 Działalność Straży Miejskiej.....	str. 64
9.2 Obrona cywilna i zarządzanie kryzysowe.....	str. 66
9.3 Ochrona przeciwpożarowa.....	str. 69
10. Pomoc społeczna.....	str. 74
10.1 Funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej.....	str. 74
10.2 Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.....	str. 82
11. Budownictwo mieszkaniowe.....	str. 92
12. Zagospodarowanie przestrzenne.....	str. 95
12.1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy.....	str. 95
12.2 Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.....	str. 95
12.3 Lokalizacja inwestycji celu publicznego i ustalenie warunków zabudowy.....	str. 96
13. Inwestycje gminne.....	str. 97
13.1 Środki finansowe.....	str. 97
13.2 Infrastruktura drogowa.....	str. 98
13.3 Inwestycje związane z kanalizacją sanitarną.....	str. 99
13.4 Kluczborski Budżet Obywatelski.....	str. 100
13.5 Infrastruktura techniczna.....	str. 100
13.6 Rewitalizacja miasta Kluczborka.....	str. 102
14. Kluczborski Budżet obywatelski.....	str. 103
15. Realizacja uchwał Rady Miejskiej.....	str. 106
16. Podsumowanie.....	str. 108

1. WSTĘP

Szanowni Państwo

Na podstawie art. 28 aa ust. 1 ustawy z dnia 08.03.1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 poz. 506), jako Burmistrz Miasta Kluczborka przedstawiam niniejszy Raport o stanie Gminy Kluczbork za rok 2018. Jest on podstawą do udzielenia mi wotum zaufania przez Radę Miejską w Kluczborku. Mam nadzieję, że lektura niniejszego opracowania dostarczy Państwu wielu przydatnych informacji oraz skłoni do pełnego pasji zaangażowania się w życie naszej Gminy.

Rok 2018 był dla nas bardzo ważny, ponieważ właśnie w tamtym roku rozpoczęliśmy, bądź kontynuowaliśmy szereg ważnych dla miasta inwestycji. Był to też rok wyborów samorządowych, w których otrzymałem od Państwa aż 78% głosów, co jest dla mnie wyrazem zaufania z Państwa strony oraz potwierdzeniem, że rzetelna praca na rzecz naszej Gminy, łączenie wielu środowisk i budowanie przyszłości w oparciu o zgodę i wzajemny szacunek są dla nas wszystkich ważnymi wartościami. Dzięki temu mam zaszczyt kontynuować swoją pracę i wszelkie rozpoczęte projekty.

Oczywiście jedną z najważniejszych dla naszego miasta inwestycji pozostaje dokończenie budowy obwodnicy miasta Kluczborka. Jesteśmy jedną z niewielu gmin w Polsce, która sama buduje swoją obwodnicę i dzięki wsparciu ze środków Unii Europejskiej udaje nam się kontynuować to wielkie zadanie. Jak ważna jest ta obwodnica wiedzą wszyscy kierowcy, którzy przejeżdżają przez nasze miasto oraz wszyscy mieszkańcy, którzy na własnej skórze odczuwają wciąż rosnące natężenie ruchu oraz związane z tym niedogodności. Jestem jednak przekonany, że już wkrótce uda się odciążyć Kluczbork od ruchu tranzytowego oraz usprawnić komunikację samochodową w Kluczborku.

Jest to ważne również z punktu widzenia dbałości o jakość powietrza jakim oddychamy. Realizacja polityki niskoemisyjnej stała się jednym z najważniejszych wyzwań przed jaką stanęli mieszkańcy całej Europy, w tym oczywiście również w Polsce i w naszej Gminie. Od wielu lat w Kluczborku prowadzimy program dopłat do wymiany starych kotłów grzewczych na takie, które spełniają surowe normy ekologiczne. Dzięki temu programowi w setkach domów dokonano inwestycji mających niebagatelny wpływ na czystość powietrza. Oczywiście mamy jeszcze wiele do zrobienia w tym temacie, dlatego program ten będzie kontynuowany.

W ramach walki z zanieczyszczeniem powietrza udało nam się pozyskać środki unijne na budowę między innymi ścieżek pieszo-rowerowych. Dzięki tym inwestycjom poprawiamy jakość komunikacji rowerowej i podnosimy bezpieczeństwo tych uczestników ruchu. W 2018 roku oddaliśmy do użytku ścieżki w ciągu ulicy Piłsudskiego do Rynku i dalej ulicą Krakowską do ulicy Skłodowskiej. Remont ulic Piłsudskiego i Krakowskiej były jedną z najbardziej widocznych inwestycji zeszłego roku, dzięki której nasze miasto nabiera jeszcze większego uroku. Przebudowaliśmy również Aleję Wodną wraz z parkingiem przy ulicy Moniuszki; ścieżkę wzdłuż Drogi Krajowej numer 42 do ulicy Przemysłowej w Ligocie Dolnej (do terenów Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Inwestycyjnej „Invest Park”); jest też nowa ścieżka od Kuniowa do ulicy Sikorskiego w Kluczborku. Już w roku 2019 oddamy do użytku ścieżkę rowerową biegnącą od ulicy Katowickiej nad Zbiornik „Kluczbork” w Ligocie Górnej. Rowerzyści mogą też korzystać z dróg wybudowanych wzdłuż ostatnich odcinków naszej obwodnicy. Mam nadzieję, że dzięki tym zabiegom jeszcze więcej mieszkańców będzie z rowerów, pozostawiając swoje samochody w garażach lub na parkingach.

Troska o bezpieczeństwo leżała też u podstaw budowy bądź dobudowa oświetlenia ulicznego i w roku 2018 udało się tego dokonać na ulicach Kwiatowej, Podkowińskiego, Kantora, Wołczyńskiej, Konopnickiej w Kluczborku, a także w sołectwach Biadacz, Ligota Zamecka, Żabiniec, Bogacka Szklarnia, Kujakowice Górne, Bogdańczowice. Udało nam się również wyremontować wiele dróg, między innymi odcinek obwodnicy pomiędzy rondem w Ligocie Dolnej do ronda w Kraskowie; ulicę Piastowską i plac Gdacjusza w Kluczborku; przebudować drogę gminną od Drogi Krajowej S11 w Gotartowie do ulicy Klonowej w Kujakowicach Górnych; wybudowaliśmy i odtworzyliśmy rowy przydrożne w Bogdańczowicach.

Niezwykle istotną inwestycją, którą zakończyliśmy w 2018 roku była termomodernizacja budynku przedszkola w Bogacicy. Teraz budynek ten wygląda pięknie, jest energooszczędny ale przede wszystkim funkcjonalny i zapewnia bardzo dobre warunki dla rozwoju dzieci. Dla tychże dzieci, ale także dla dorosłych wyremontowaliśmy Strefę Rekreacyjną w Parku Miejskim. Wymieniliśmy urządzenia w Skate Parku oraz zamontowaliśmy urządzenia do ćwiczeń sprawnościowych tzw. „Street Workout”.

W roku 2018 wszystkie działki w kluczborskiej podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” były już zagospodarowane a ostatnimi inwestorami zostali Cosma Poland Sp. z o.o. oraz firma Cedrob S.A. Rozwój gospodarczy Kluczborka jest dla mnie bardzo ważny i intensywnie pracujemy nad tym, żeby przedsiębiorcy działający na naszym terenie mieli jak najlepsze warunki a także aby nowi inwestorzy pojawiali się w naszej Gminie. Jestem świadomy jak wielką rolę w naszym społeczeństwie odgrywają przedsiębiorcy, dlatego będziemy nadal pracować nad stwarzaniem jak najlepszych warunków do rozwoju biznesu w naszym mieście.

Nie ukrywam, że bardzo cieszy mnie aktywność naszych mieszkańców przy realizacji Kluczborskiego Budżetu Obywatelskiego. Ta inicjatywa ma u nas już dość długą historię i dzięki temu powstało wiele pięknych i użytecznych miejsc. W zeszłym roku zrealizowaliśmy cztery inwestycje, które uzyskały najwięcej Państwa głosów i dotyczyły one miejsc zabaw i rekreacji. W ten sposób na osiedlu przy ulicy Ossowskiego i Norwida, również przy ulicach Kochanowskiego, Sienkiewicza i Reymonta oraz na terenie Domu Pomocy Społecznej przy ulicy Wołczyńskiej powstały nowe, bezpieczne i funkcjonalne miejsca do spędzania wolnego czasu. Natomiast na Błoniach Kluczborskich, przy ulicy Ligonii, powstał Psi Park. Program Kluczborskiego Budżetu Obywatelskiego będzie kontynuowany i sukcesywnie zmieniany tak, żeby spełniał jak najwięcej Państwa oczekiwań. Już w zeszłym roku dokonaliśmy zmian, w efekcie których zrealizujemy dwie, ale kosztowniejsze inwestycje: Kluczborskie Centrum Lekkoatletyczne oraz parking przy ulicy Cybisa.

Szanowni mieszkańcy Kluczborka oraz Radni, zachęcam do lektury niniejszego Raportu i do merytorycznej debaty na temat realizowanych programów, polityk i strategii. Mam jednak nadzieję, że praca jaką na co dzień wykonujemy, zostanie przez Państwa pozytywnie oceniona i będzie podstawą do wspólnej pracy na rzecz Gminy Kluczbork. Bo razem możemy jeszcze więcej.

Z wyrazami szacunku,

Jarosław Kielar

Burmistrz Miasta Kluczborka

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA

źródło: UM Kluczbork

źródło: UM Kluczbork

źródło: UM Kluczbork

Gmina Kluczbork położona jest na północnych krańcach województwa opolskiego. Wraz z sąsiednimi gminami: Byczyną, Wołczynem i Lasowicami Wielkimi tworzy powiat kluczborski. Gmina Kluczbork zajmuje obszar 217 km² i dzieli się na miasto Kluczbork oraz 23 sołectwa.

Kluczbork leży nad rzeką Stobrawą, prawym dopływem Odry, na starym szlaku solnym, który prowadził z Krakowa do Wrocławia. To węzeł komunikacyjny, w którym przecinają się szlaki transportowe łączące Górny Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem Zachodnim oraz z Dolnym Śląskiem, a także Śląsk Opolski z Ziemią Łódzką.

2.2. WŁADZE LOKALNE I GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

W wyborach powszechnych na terenie gminy Kluczbork wybierany jest burmistrz i 21 radnych Rady Miejskiej. Burmistrz Kluczborka wskazał dwóch swoich zastępców. Rada Miejska wybrała ze swego grona Przewodniczącego i dwóch jego zastępców. Radni miejscy pracują w 6 komisjach. Zadania Gminy realizowane są przez Urząd Miejski, jednostki organizacyjne oraz instytucje kultury.

- KULTURA

Gmina Kluczbork działalność w zakresie kultury prowadzi poprzez swoje jednostki organizacyjne. W szczególności są to: Kluczborski Dom Kultury, Muzeum im. Jana Dzierżona, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku, Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Kino „Bajka”. Do podstawowych zadań tych jednostek należy prowadzenie edukacji kulturalnej i społecznej dzieci, młodzieży i dorosłych, popularyzacja i promocja twórczości artystycznej ze wszystkich dziedzin sztuki, prowadzenie i wspieranie zespołów artystycznych, promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną, prowadzenie własnych zespołów artystycznych, nawiązanie, rozwijanie i aktywne prowadzenie międzynarodowych kontaktów w zakresie wymiany kulturalnej oraz wymiany dzieci, młodzieży i dorosłych, prognozowanie, planowanie i rozwój wszystkich form kultury fizycznej i sportu przy współpracy ze specjalistycznymi organizacjami społecznymi jak również współdziałanie w rozwoju wychowania fizycznego dzieci i młodzieży w szkołach, organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych. Wszystkie te działania skierowane są do mieszkańców miasta i Gminy Kluczbork, a zakresem oddziaływania obejmują również mieszkańców powiatu kluczborskiego.

- Kluczborski Dom Kultury jest samorządową instytucją kultury, której celem jest organizowanie życia kulturalnego mieszkańcom w sposób interdyscyplinarny i popularyzacja kultury. Najważniejsze wydarzenia artystyczne i kulturalne organizowane przez KDK to: Międzynarodowy Festiwal Piosenki „Kluczborskie Trele”, Międzynarodowy Festiwal Folkowy „Taneczna Fiesta”, Meeting Muzyczny „Letnia noc z bluesem i rockiem”, Ogólnopolski Plener Malarski, Festiwal Tańca „Baw się razem z nami”, Festiwal Big Bandów, Wojewódzki Festiwal Piosenki Dziecięcej „Wesołe Nutki”, Spotkania kolędowe „Przed wigilią”.

- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna od 2001 pełni zadania biblioteki powiatowej. Oprócz działalności podstawowej, upowszechniania czytelnictwa, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku prowadzi bogatą działalność informacyjną, edukacyjną i kulturalną, organizując spotkania autorskie, wystawy, konkursy, lekcje biblioteczne, pogadanki i wykłady. Promuje lokalnych twórców i współpracuje z instytucjami kulturalnymi, oświatowymi i wychowawczymi, organizacjami pozarządowymi, Radami Sołeckimi. Przy bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki.

- Muzeum gromadzi, konserwuje, opracowuje i udostępnia dobra kultury z terenu Ziemi Kluczborskiej i północnej Opolszczyzny. W muzeum funkcjonują działy: archeologii, historii i etnografii ze szczególnym uwzględnieniem pszczelarstwa. Odrębną kolekcję stanowią zbiory dzierzónowskie – zespół pamiątek po księdzu Janie Dzierżonie (1811-1906), twórcy nowoczesnego pszczelarstwa i patronie muzeum. W kluczborskiej placówce gromadzona jest ikonografia pszczelarska, dokumentacja fotograficzna dotycząca muzeum i regionu, dokumenty życia współczesnego, pomocnicze zbiory wystawiennicze. Muzeum prezentuje szereg wystaw czasowych o różnorodnej tematyce, opierając się na zbiorach własnych oraz wypożyczonych z innych muzeów i instytucji. Wizytówką muzeum jest wystawa stała *Pszczelarstwo dawne i nowe*, eksponowana w salach II piętra, prezentująca dzieje hodowli pszczoł od czasów najdawniejszych do współczesności oraz dwie wystawy plenerowe: *Ule figuralne* w pawilonie przed budynkiem oraz *Ule* na skwerku zaaranżowanym w 2006 roku.

- SPORT

- Do głównych zadań Ośrodka Sportu i Rekreacji należy prognozowanie, planowanie i rozwój wszystkich form kultury fizycznej i sportu przy współpracy ze specjalistycznymi organizacjami społecznymi jak również współdziałanie w rozwoju wychowania fizycznego dzieci i młodzieży w szkołach, organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych.

Główna siedziba OSiR-u znajduje się na terenie hali widowiskowo-sportowej przy ul. Mickiewicza 10 w Kluczborku. Stąd koordynuje się zajęcia na samej hali, ale także na pozostałych obiektach sportowych: kampusie STOBRAWA, krytej pływalni czy Ośrodku Turystyczno-Wypoczynkowym w Bąkowie (basen i kamping).

Kampus STOBRAWA dzięki bogatej infrastrukturze tworzy doskonałe warunki do trenowania, wypoczynku i rekreacji zarówno w sezonie letnim, jak i zimowym. Obiekt zapewnia kompleksową obsługę zgrupowań sportowych poprzez zakwaterowanie, wyżywienie i zapewnienie bazy sportowej. Baza ta spełnia wymogi sportu wyczynowego i charakteryzuje się wysokim standardem. Kryta

pływalnia to miejsce zajęć lekcyjnych dla kluczborskich uczniów, treningów UKS Junior oraz rekreacji dla pozostałych mieszkańców.

- W wyremontowanym i oddanym do użytku w 2016r. kinie „Bajka” jest widownia na 180 miejsc. Z przodu przed fotelami są zostawione 4 miejsca dla niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich. Można tam też podziwiać odrestaurowany stary projektor filmowy. Premiery najnowszych filmów to coś, na co czekają widzowie. Kino „Bajka” to miejsce filmu, muzyki i teatru. Nowoczesne nagłośnienie, profesjonalne oświetlenie i garderoby, których nie powstydziłby się dobry teatr to atuty tej placówki.

- EDUKACJA

- Do głównych zadań realizowanych przez Administrację Oświaty należą: wykonywanie kompetencji organu prowadzącego jednostki organizacyjne (tj. przedszkola i szkoły gminne) oraz realizacja obsługi jednostek organizacyjnych w zakresie finansowo-księgowym, administracyjnym, inwestycyjno–remontowym i organizacyjnym.

Ten „zewnętrzny wydział edukacji” organizuje oświatę w gminie Kluczbork.

- Szkoła Muzyczna I stopnia im. Stanisława Moniuszki

Do szkoły uczęszcza około 150 uczniów w wieku od 6 do 18 lat, którzy uczą się gry na fortepianie, skrzypcach, gitarze, akordeonie, perkusji, trąbce, flecie, klarnecie, puzonie, saksofonie i tubie.

- POMOC SPOŁECZNA

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Usługi społeczne w Gminie Kluczbork przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

- Ośrodek Pomocy Społecznej

Kluczową instytucją przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na terenie gminy Kluczbork jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem działalności jest organizowanie i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, w szczególności poprzez doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia potrzebujących osób i rodzin i zintegrowanie ich ze środowiskiem. Do zadań pomocy społecznej należy przyznawanie i wypłacanie świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, rozwój i prowadzenie niezbędnej infrastruktury socjalnej czy rozwijanie nowych form pomocy.

Gminny OPS wypłaca świadczenia z następujących obszarów działania:

- Pomoc społeczna
- Świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów
- Świadczenie wychowawcze (Rodzina 500 plus)
- Dobry start (300 dla ucznia)
- Jednorazowe świadczenie (Za życiem)
- Fundusz alimentacyjny
- Dodatek energetyczny
- Stypendia i zasiłki szkolne

- i nowy Program "Mama 4+"

OPS jest również miejscem składania wniosków i odbioru dokumentów do działającego w gminie programu „Kluczbork dla Rodziny +” („karta Rodziny+”). Karta ta przyznaje uprawnionym mieszkańcom system ulg oraz zniżek.

OPS w Kluczborku prowadzi również działania skierowane do kluczborskich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia zjawiskiem przemocy. Kluczborski OPS, zapraszając wykonawców, realizuje szereg specjalistycznych usług opiekuńczych obejmujących rehabilitację w warunkach domowych dla osób, które wymagają rehabilitacji fizycznej i usprawniania organizmu, zamieszkujących na terenie Gminy Kluczbork.

- ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY

ŚDS w Kluczborku z filią w Kuniowie jest gminną placówką dziennego pobytu dla młodzieży i osób dorosłych, niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. ŚDS realizuje zadania zlecone Gminie określone ustawą o pomocy społecznej oraz określone w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Całokształt działalności sprowadza się do szeroko rozumianej rehabilitacji społecznej, która daje możliwość włączenia uczestników w życie społeczne.

Misją domu jest stworzenie społecznego wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają poważne trudności w życiu codziennym i wymagają zorganizowanej pomocy.

Dlatego prowadzone jest postępowanie wspierająco-aktywizujące, którego celem jest usamodzielnianie uczestników poprzez uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności zawodowej, leczenia i rehabilitacji.

Postępowanie wspierająco-aktywizacyjne jest zindywidualizowane, oparte na elastycznym, dostosowanym do potrzeb psychofizycznych uczestnika, za jego akceptacją (lub akceptacją jego opiekuna) rocznym planie. Do osiągnięcia wyznaczonych celów stosuje się indywidualne, grupowe lub zespołowe formy pracy. Podopieczni mają do dyspozycji terapię zajęciową (w pracowni plastycznej, plastyczno-rzemieślniczej, ceramicznej w elementami pracowni stolarskiej, komputerowej czy kulinarnej), ruchową czy gabinet stymulacji polisensorycznej. W filii ŚDS w Kuniowie działają pracownie: artystyczna pn. "Cztery pory roku", krawiecka i rękodzieła Artystycznego, pracownia małej poligrafii, pracownia artystyczna "Złota jesień". Prowadzona jest również terapia ruchowa.

W ŚDS prowadzone są także treningi umiejętności społecznych, które obejmują umiejętności ze wszystkich sfer życia potrzebnych do samodzielnego funkcjonowania (trening umiejętności samoobsługi, higieniczny, prania czy prasowania, trening budżetowy oraz gospodarczo-techniczny bądź trening reperacji odzieży).

Ważnym aspektem rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych jest wyuczenie i rozwijanie potrzeb konstruktywnego spędzania czasu wolnego, poprzez udział w: zajęciach teatralnych, muzycznych, śpiewie, choreoterapii, radosnej kinezylogii, przeglądaniu prasy, grach stolikowych, oglądaniu programów edukacyjnych, oglądaniu zdjęć, słuchaniu muzyki, ciastoterapii, zajęć z wykorzystaniem internetu, imprezach integracyjnych, wyjściach oraz wycieczkach.

- POZOSTAŁE JEDNOSTKI

- Miejski Zarząd Obiektów Komunalnych (MZOK)

Do zadań MZOK należy w szczególności:

- Zarząd i administracja budynkami, budowlami i terenami komunalnymi oraz ogródkami działkowymi,
- Zarząd targowiskami i parkingami miejskimi,
- Wykonawstwo awaryjnych robót remontowo-budowlanych na potrzeby własne,
- Zlecanie, nadzór i dokonywanie odbioru robót remontowo-budowlanych na zarządzanych i administrowanych obiektach,
- Zarząd nad ciepłownictwem komunalnym,
- Utrzymanie czystości na terenach gminnych, w parku miejskim i lesie komunalnym,
- Pielęgnacja zieleni na terenach gminnych, w parku miejskim oraz lesie komunalnym.

- STRAŻ MIEJSKA

Straż Miejska ma na celu przede wszystkim ochronę spokoju i porządku w miejscach publicznych, a także ochronę obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej. Ma też czuwać nad porządkiem i kontrolować ruch drogowy (w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym, o wiele mniejszym niż policja). Współdziała z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń. Do momentu przybycia właściwych służb, zabezpiecza miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia – albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem – przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, a także ustala wstępnie świadków zdarzenia. Często współdziała z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych. Informuje społeczność lokalną o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjuje i uczestniczy w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziała w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi. Poza tym konwojuje dokumenty, przedmioty wartościowe lub wartości pieniężne dla potrzeb gminy.

- Urząd Stanu Cywilnego (USC) to jednostka organizacyjna wchodząca w skład urzędu [gminy](#), powołana ustawą [Prawo o aktach stanu cywilnego](#) do rejestracji zdarzeń dotyczących urodzeń, zawieranych związków małżeńskich i zgonów.

2.3 SOŁECTWA

Na terenie Gminy Kluczbork funkcjonują 23 jednostki pomocnicze (sołectwa):

- Bażany
- Bąków
- Biadacz
- Bogacica
- Bogacka Szklarnia
- Bogdańczowice

3. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII GMINY

3.1 DOKUMENTY PROGRAMOWE

Urząd jako gminna jednostka organizacyjna realizuje zadania należące do samorządu gminy i działa w oparciu o przyjęte dokumenty programowe:

- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kluczbork 2015-2020
- Aktualizowana Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy na lata 2017-2036
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kluczbork
- Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kluczbork
- Program ochrony środowiska dla Gminy Kluczbork na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024
- Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kluczbork
- Uproszczony Plan Urządzania Lasu na lata od 2014 do 2023
- Program „Rewitalizacja Miasta Kluczborka 2014-2020”
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kluczbork na lata 2018-2021
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2014-2018
- Program „Kluczbork dla Rodziny+”
- Program „Gmina Kluczbork dla Seniora”
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

3.2 FUNDUSZE ZEWNĘTRZNE

3.2.1

Gmina Kluczbork w 2018r. zrealizowała następujące projekty dofinansowane ze środków zewnętrznych:

- **„Termomodernizacja budynku przedszkola w Bogacity”**

30 sierpnia 2018r. zakończono realizację zadania „Termomodernizacja budynku przedszkola w Bogacity”. Oprócz głównych prac związanych z dociepleniem budynku (m.in. ocieplenie ścian, stropu, stropodachu, wymiana okien i drzwi) i modernizacją energetyczną w postaci wymiany źródła ciepła, projekt zakładał również montaż odnawialnych źródeł energii oraz działania w zakresie instalacji elektrycznych. Projekt zakładał m.in. modernizację polegającą na montażu 2 gazowych kotłów kondensacyjnych o wyższej sprawności, zastąpienie klasycznego systemu przygotowania CWU kolektorami słonecznymi oraz zasobnikami połączonymi z instalacją gazowych kotłów kondensacyjnych. Realizacja niniejszego projektu przyczyniła się do poprawy efektywności energetycznej budynku określonej dla energii końcowej o co najmniej 25% w odniesieniu do stanu przed remontu. Całkowita oszczędność energii w wyniku termomodernizacji wyniesie ponad 80%. Koszty całkowite wyniosły 1232300,82 zł, z czego 499162,98 zł dofinansowano ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach poddziałania „Efektywność energetyczna w budynkach publicznych”.

- **„Przebudowa drogi gminnej (niepublicznej) od drogi krajowej S11 w Gotartowie do ul. XXX-lecia w Kujakowicach Górnych”**

30 czerwca 2018r. zakończono prace w ramach zadania „Przebudowa drogi w Kujakowicach”. Przebudowa miała miejsce na odcinku 6,220 km. Koszt całkowity wyniósł 3991802,82 zł, z czego 2380390,00 zł dofinansowano ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w ramach poddziałania „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”.

3.2.2

Projekty pozostające w trakcie realizacji w roku 2018, których zakończenie przewidziane jest na lata następne:

- **„Budowa obwodnicy miasta Kluczborka od ronda na drodze powiatowej DP 1321 O do ronda na DK 42 ul. Byczyńskiej w Kluczborku (ostatni etap)”.**

7 maja 2018 r. została podpisana umowa na dofinansowanie kluczowego dla Gminy Kluczbork projektu dotyczącego budowy VI, ostatniego etapu budowy obwodnicy miasta Kluczborka od ronda w Smardach do ronda na ulicy Byczyńskiej w Kluczborku.

Inwestycja obejmuje budowę odcinka obwodnicy o łącznej długości 1,37 km z jezdnią o szerokości 2x3,25m i obustronnymi poboczami gruntowymi szerokości 2x1,50m ponadto projekt zakłada budowę włączeń do zaprojektowanego ronda na skrzyżowaniu DK 42 przy ul. Byczyńskiej, budowę wiaduktu drogowego nad torami PKP oraz budowę i przebudowę przepustów drogowych, dróg gospodarczych, zjazdów na pola a także budowę kanalizacji deszczowej, chodników i ciągu pieszo-rowerowego oraz oświetlenia.

Realizacja tej kluczowej dla miasta inwestycji ma na celu zapewnienie dogodnego dojazdu do terenów inwestycyjnych (Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK) i poprawę bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu drogowego korzystających z przedmiotowej trasy. Całkowity koszt projektu to 18 503 130,05 zł, z czego dofinansowanie zgodnie z umową wynosi: 15 727 660,53 zł.

- **Remont nawierzchni obwodnicy miasta Kluczborka od ronda na ul. Fabrycznej do ul. Wolczyńskiej w Ligocie Dolnej**

Gmina Kluczbork otrzymała dofinansowanie w wysokości 618 449,01 zł w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej, co stanowiło 80% całkowitych kosztów zadania.

- **Realizacja strategii niskoemisyjnej na obszarze Subregionu Północnego Województwa Opolskiego – Budowa ścieżek rowerowych, dróg rowerowych oraz parkingów PARK&DRIVE na terenie Gminy Kluczbork**

Zadanie jest realizowane w ramach umowy partnerskiej zawartej pomiędzy Liderem Partnerstwa Powiatem Kluczborskim a 14 Partnerami (2 powiaty i 12 gmin). Powiat Kluczborski, działając w imieniu partnerów, podpisał umowę o dofinansowanie Projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020. Całkowita wartość projektu wynosi 57 611 463,19 zł, dofinansowanie wynosi 85% wydatków kwalifikowanych.

Wartość zadań realizowanych w ramach Projektu przez Gminę Kluczbork wynosi 7 713 237,34 zł a wysokość dofinansowania to 6 556 251,71 zł. Planowany termin zakończenia projektu to 30.11.2019.

- **„Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Bażanach”**

W październiku 2018r. zrealizowano pierwszy etap inwestycji „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Bażanach”. Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Kluczbork poprzez budowę 134 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Bażany. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków ma na celu poprawę warunków życia, rozwój społeczno-gospodarczy oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Projekt pozytywnie wpłynie na ochronę środowiska poprzez uzyskany bezpośrednio po wybudowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków, efekt ekologiczny, tj. liczbę planowanych odbiorców – 669 osób. W obecnej chwili projekt jest w trakcie realizacji. Jego zakończenie planowane jest na kwiecień 2019 roku.

Koszt całkowity projektu wyniósł: 3745121,96 zł, z czego dofinansowanie zgodnie z umową wyniosło: 1937415,53 zł. Dofinansowanie pozyskano w ramach poddziałania: „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

- **„Rewitalizacja miasta Kluczborka poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej oraz zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”**

Jest to kompleksowe przedsięwzięcie infrastrukturalne mające na celu ponowne ożywienie zdegradowanych obszarów pod względem społecznym i gospodarczym.

Liderem projektu - odpowiedzialnym za jego przygotowanie i realizację jest Gmina Kluczbork

Partnerem nr 1 jest Rzymskokatolicka Parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Kluczborku

Partnerem nr 2 jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość” w Kluczborku

Termin zakończenia zadania to 30 czerwca 2020r. jednak wiele prac związanych z jego realizacją odbyło się w roku 2018. Całkowity koszt zadania według umowy o dofinansowanie ma wynieść 12283794,38 zł, z czego 5461637,34 zł stanowi dofinansowanie w ramach poddziałania „Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

- **„Elektroniczne usługi publiczne - e-administracja dla Gminy Kluczbork, Powiatu Kluczborskiego i Powiatu Oleskiego”**

Projekt uzyskał dofinansowanie z RPO WO 2014-2020 w ramach naboru ogłoszonego dla osi priorytetowej X Inwestycje w infrastrukturę społeczną poddziałanie e-usługi publiczne. Liderem projektu jest Powiat Kluczborski zaś Gmina Kluczbork obok Powiatu Oleskiego jest partnerem projektu. Przedmiotem projektu jest wdrożenie e-usług administracyjnych w jednostkach samorządu terytorialnego realizujących projekt oraz modernizacja infrastruktury informatycznej tych podmiotów poprzez zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania. Ponadto w ramach projektu w poszczególnych JST wdrożone zostanie oprogramowanie usprawniające pracę urzędów poprzez wprowadzenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów, elektronicznego rejestru korespondencji oraz elektronicznego biura obywatela – platformy e-usług publicznych, umożliwiającej załatwianie przez obywateli większości spraw w starostwie powiatowym czy też w urzędzie miejskim poprzez Internet, z wykorzystaniem między innymi płatności elektronicznych. Projekt wpłynie na poprawę dostępności oraz jakości świadczonych przez samorządy usług, usprawni obsługę obywateli i firm, zwiększy dostępność usług publicznych świadczonych on-line. Całkowity koszt zadania to 644100,00 zł, z czego dofinansowanie wynosi 547485,00 zł. Termin realizacji zadania: grudzień 2019r.

3.2.3

W 2018 roku, jednostki gminie zrealizowały następujące projekty ze środków zewnętrznych:

- **Administracja Oświaty w Kluczborku** zrealizowała 5 zadań, a były to:

- Zadanie pod nazwą „bardziej efektywne nauczanie dzięki lepszej znajomości języków obcych”, którego realizatorem była PSP nr 5 z OI im. Emilii Plater w Kluczborku.

Koszt całkowity zadania wyniósł 84 093,60 zł i został w całości dofinansowany w ramach programu: „Erasmus +; Mobilność kadry edukacji szkolnej” Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, współfinansowany z EFS.

Data zakończenia zadania: 27-08-2018

- Zadanie pod nazwą: „Rewizyta u naszych przyjaciół” realizowany przez PSP w Bogacicy. Koszt całkowity zadania wyniósł 3638,00 zł, natomiast kwota dofinansowania: 3424,00 zł została pokryta w ramach programu: „Program Polsko Niemieckiej Współpracy Młodzieży”.

Data zakończenia zadania: 27-06-2018

- Zadanie pod nazwą: „Śląsk – warto zwiedzić” realizowany przez PSP w Bogacicy. Całkowity koszt zadania wyniósł 4256,00 zł, natomiast kwota dofinansowania: 4060,00 zł została pokryta w ramach programu: „Program Polsko Niemieckiej Współpracy Młodzieży”.

Data zakończenia zadania: 15-11-2018

- Zadanie pod nazwą: „Dialog z Przyrodą” realizowany przez PSP Nr 1 w Kluczborku. Całkowity koszt zadania wyniósł: 9457,12 zł, natomiast kwota dofinansowania: 8984,26 zł została pokryta w ramach programu: „Program dotacyjny EKO EDUKACJA to społeczna akcja!”.

Data zakończenia zadania: 30-10-2018

- Zadanie pod nazwą: „Aktywna tablica” realizowany przez: PSP Nr 1 w Kluczborku, PSP Nr 2 w Kluczborku, PSP Nr 5 z OI w Kluczborku, PSP z OP w Bąkowie i POZ w Biadaczu, PSP w Bogacicy, PSP z OP w Kujakowicach Dolnych, PSP z OP w Kuniowie.

Całkowity koszt zadania wyniósł: 122 327,27 zł, natomiast kwota dofinansowania: 97861,82 zł została pokryta w ramach programu rządowego „Aktywna tablica”.

Data zakończenia zadania: 22-06-2018

- **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku** zrealizowała 2 zadania, a były to:

- Zadanie pod nazwą: „Planszowy Kluczbork”. Całkowity koszt zadania wyniósł 5002,00 zł, a kwota dofinansowania wyniosła 5000,00 zł i została pozyskana w ramach konkursu grantowego „Wspieramy rozwój” realizowany przez Cedrob S.A

Data zakończenia: 25.05.2018

- Zadanie pod nazwą: „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Całkowity koszt zadania wyniósł 46057,00 zł, a kwota dofinansowania wyniosła 22972,00 zł i została pozyskana w ramach programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”.

Data zakończenia: 30.11.2018

3.3 NOWI INWESTORZY

Jednym z najważniejszych efektów funkcjonowania programów, polityk i strategii jest pozyskiwanie nowych inwestorów, którzy wzmacniając rynek pracy przyczyniają się do rozwoju gospodarczego gminy. W roku 2018 pozyskano następujących inwestorów:

- **Cosma Poland Sp. z o.o.** otworzyła nową halę produkcyjną w Gminie Kluczbork w dniu 15 listopada 2018r, która została zbudowana w Ligocie Dolnej koło Kluczborka na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST PARK. Firma Cosma Poland zajmuje się produkcją szczotkarek i głowic szlifierskich oraz produkuje specjalistyczne maszyny dla przemysłu drzewnego i metalowego. Jest przedstawicielem holenderskiej firmy Cosma Borstelfabrik Holland, która powstała w 1948 roku. Zatrudnienie 10 osób. Nakłady inwestycyjne 2 000 000 zł.
- **CEDROB S.A.** zakupiła dwie ostatnie działki o łącznej powierzchni 3,95 ha na terenie WSSE „Invest Park” w Ligocie Dolnej. Deklarowane wydatki inwestycyjne wyniosły 70 mln zł i obejmowały budowę od podstaw zakładu produkcji pasz tj. budynku wytwórni wraz z wyposażeniem technologicznym, magazynów do przechowywania materiałów produkcyjnych oraz wyrobów gotowych. Firma CEDROB S.A. Planowane zatrudnienie w nowym zakładzie 70 pracowników.
- Kluczborska firma **Feldman-Restaurants** zakupiła półhektarową działkę za 261 tysięcy zł netto na terenie nowej specjalnej strefy ekonomicznej w Kluczborku przy ul. Wołczyńskiej 15, Zbuduje tam zakład, w którym produkować będzie zdrową żywność.
- W Ligocie Górnej powstanie nowoczesne centrum logistyczne **ERICIUS LOGISTICS PARK**. Inwestycja zlokalizowana bezpośrednio przy DK11 (planowana S11 Poznań-Bytom). Celem inwestycji jest budowa 2 hali magazynowych wysokiego składowania wraz z obiektem biurowym. Pow. nieruchomości - 4 ha. Pow. hali - 15 000 m², 3 456 m²

3.4 PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kluczbork jest jednym z priorytetowych programów mającym służyć poprawie jakości powietrza oraz warunków życia mieszkańców. Został on przyjęty do realizacji uchwałą Nr XXX/279/16 Rady Miejskiej w Kluczborku z dnia 9 listopada 2016r. Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem, w którym wskazane są działania, których realizacja zapewni poprawę stanu powietrza atmosferycznego w gminie, zmniejszenie zużycia energii oraz wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii. Jest on zgodny z postanowieniami przyjętego w 2008r. przez UE pakietu klimatyczno-energetycznego, którego podstawowe cele to:

- redukcja emisji CO₂ o 20% w roku 2020 w porównaniu do 1990r.,
- wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych ustalono wzrost z 7 % do 15% w 2020r.,
- zwiększenie efektywności energetycznej w roku 2020 o 20%.

Zakres Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kluczbork obejmuje m.in.:

- ocenę aktualnego stanu środowiska wraz z identyfikacją obszarów problemowych,
- stworzenie bazy emisji CO₂ w oparciu o inwentaryzację źródeł ciepła na terenie Gminy,
- wskazanie optymalnych działań i zadań na okres objęty planem,
- monitoring emisji CO₂ na terenie Gminy,
- określenie poziomu redukcji CO₂ w stosunku do roku bazowego,
- określenie redukcji zużycia energii finalnej,
- określenie tendencji zużycia energii ze źródeł odnawialnych,
- plan wdrażania programu z uwzględnieniem jego monitorowania,
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych i ich źródła finansowania.

W ramach Planu gospodarki niskoemisyjnej zaproponowano następujące inwestycje, mające na celu, możliwie szerokie ograniczenie niskiej emisji:

Lp.	Obiekt/zadanie	Opis	Podmiot odpowiedzialny
I	Budynki użyteczności publicznej		
1	Termomodernizacja budynku administracyjnego Urzędu Miejskiego w Kluczborku	Termomodernizacja budynków administracyjnego Urzędu Miejskiego w Kluczborku	Gmina Kluczbork
2	Przebudowa i rozbudowa kina Bajka w Kluczborku	Przebudowa i rozbudowa kina Bajka w Kluczborku wraz z termomodernizacją obiektu.	Gmina Kluczbork
3	Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Bogacicy	Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Bogacicy	Gmina Kluczbork
4	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych na terenie miasta i gminy Kluczbork	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych będących w zasobach miasta i gminy Kluczbork. Projekt zakłada wykonanie termomodernizacji obiektów o łącznej powierzchni 5 000 m ² będących w zasobach Gminy Kluczbork.	Gmina Kluczbork
5	Wdrożenie systemu zielonych zamówień/zakupów publicznych	Włączenie kryteriów oraz wymagań środowiskowych do procedur udzielania zamówień publicznych, możliwość stosowania oceny LCA (ocenę cyklu życia), poszukiwanie rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ wyrobów i usług na środowisko w całym cyklu życia	Gmina Kluczbork
6	Hospicjum w Smardach	Od 2010 w budynku trwają prace budowlane mające na celu gruntowną przebudowę pod hospicjum stacjonarne.	Stowarzyszenie „Hospicjum Ziemi Kluczborskiej Św. Ojca Pio”
7	Termomodernizacja budynków PKS w Kluczborku Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynków PKS w Kluczborku Sp. z o.o. (Powierzchnia użytkowa obiektów: około 4464 m kw)	PKS w Kluczborku Sp. z o.o.
II	Budynki mieszkalne		

Lp.	Obiekt/zadanie	Opis	Podmiot odpowiedzialny
1	Dotacje dla mieszkańców do wymiany kotłów na ekologiczne	Projekt zakłada udzielanie dotacji celowych w wysokości 100 sztuk na dofinansowanie działań mających na celu ochronę powietrza przez ograniczenie niskiej emisji poprzez: a) modernizację (wymianę) źródeł ciepła opalanych węglem lub koksem na ekologiczne urządzenia grzewcze np. pompę ciepła 50 sztuk b) zastosowanie OZE np. 50 sztuk kolektorów słonecznych	Gmina Kluczbork
2	Termomodernizacja obiektów wspólnot mieszkaniowych na terenie Gminy Kluczbork	Termomodernizacja obiektów wspólnot mieszkaniowych w zakresie 10 000 m ² powierzchni użytkowej na terenie Gminy Kluczbork wraz z zastosowaniem instalacji OZE w postaci 30 instalacji kolektorów słonecznych o mocy 5 kW każda - kompleksowe działania związane z poprawą efektywności energetycznej obiektów wspólnot na terenie Gminy Kluczbork	wspólnoty mieszkaniowe
III Ciepłownictwo			
1	Ciepłownia K-301/ Zabudowa instalacji fotowoltaicznej o mocy 100kW	Ciepłownia K-301/ Zabudowa instalacji fotowoltaicznej o mocy 100kW	Energetyka Ciepła Opolszczyzny SA
2	Zadania modernizacyjno-rozwojowe na terenie gminy Kluczbork	Do działań zadania modernizacyjno-rozwojowe na terenie gminy Kluczbork należą: - dostosowanie linii 110kV do wyższej obciążalności, - modernizacja linii 15kV i 0,4 kV, - wymiana kabli 15kV i SN, - modernizacja zabezpieczeń i automatyki, - modernizacja telemechaniki.	TAURON Dystrybucja SA Oddział w Opolu
3	Inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej na terenie Gminy Kluczbork	Odtworzenie majątku i modernizacja posiadanych zasobów na terenie Gminy Kluczbork w postaci budowy nowych przyłączy i modernizacji elementów sieci. Inwestycje zgodne z planem rozwoju.	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze
IV Transport			
1	Budowa obwodnicy miasta Kluczborska od ul. Wołczyńskiej w Ligocie Dolnej do ul. Byczyńskiej w Kluczborku	Przedmiotem opracowania jest budowa obwodnicy po stronie północno-zachodniej Kluczborka stanowiącej kontynuację istniejącego odcinka obwodnicy od drogi krajowej	Gmina Kluczbork

Lp.	Obiekt/zadanie	Opis	Podmiot odpowiedzialny
		nr 45 do drogi krajowej nr 42 w Ligocie Dolnej.	
2	Budowa ścieżek i dróg rowerowych na terenie Gminy Kluczbork wraz z budową parkingów PARK&RIDE	Budowa ścieżek i dróg rowerowych na terenie Gminy Kluczbork wraz z budową parkingów PARK&RIDE, w tym budowa ścieżek o łącznej długości 9414 metrów, a także parkingów przy ul. Jagiellońskiej, na starym targowisku, przy ul. Opolskiej oraz przy zbiorniku retencyjnym "Kluczbork"	Powiat Kluczborski Gmina Kluczbork
3	Zakup autobusów niskoemisyjnych	Zakup 15 autobusów niskoemisyjnych na potrzeby realizacji zadań związanych z komunikacją publiczną na terenie Gminy	PKS Kluczbork Sp. z o.o.
V	Oświetlenie		
1	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kluczbork	Wymiana oświetlenia ulicznego na LED, zastosowanie reduktorów mocy i inteligentne sterowanie. Ilość opraw oświetleniowych do wymiany – 3803 szt.	Gmina Kluczbork
2	Montaż słupów oświetleniowych SOLAR	Montaż słupów oświetleniowych SOLAR i modernizacja oświetlenia ulicznego – 300szt	Gmina Kluczbork
VI	Zarządzanie energią		
1	Spójna polityka energetyczna	Zarządzanie energią w obiektach użyteczności publicznej	Gmina Kluczbork
2	Spójne planowanie przestrzenne inwestycji energetycznych	Zapewnienie spójności inwestycji realizowanych na terenie gminy z obowiązującymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi gminy	Gmina Kluczbork
VII	Świadomość energetyczna		
1	Rozbudowa strony www gminy	Rozbudowa istniejącej strony www o nowe i bardziej dostępne dla mieszkańców informacje dotyczące ochrony środowiska	Gmina Kluczbork
2	Współpraca z mieszkańcami oraz przedsiębiorcami działającymi na terenie Gminy	Współpraca polegająca na prowadzeniu kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej oraz zrównoważonego rozwoju.	Gmina Kluczbork
3	Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z aktualizacją bazy PGN	Zadanie polega na bieżącej aktualizacji dokumentu PGN wraz	Gmina Kluczbork

Lp.	Obiekt/zadanie	Opis	Podmiot odpowiedzialny
		z bazą emisji w związku ze zmianami zachodzącymi na terenie gminy	

Plan gospodarki niskoemisyjnej został zaktualizowany w 2018r. - Uchwała Nr III/29/18 Rady Miejskiej w Kluczborku z dnia 12 grudnia 2018r. w sprawie przyjęcia do realizacji aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kluczbork. W 2018r. z zadań ujętych w PGN zostały zrealizowane następujące inwestycje:

- Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Bogacicy,
- Budowa ścieżek i dróg rowerowych na terenie Gminy Kluczbork wraz z budową parkingów PARK&RIDE, w ramach tego zadania zrealizowano następujące ścieżki pieszo-rowerowe:
 - Kluczbork: od. Piłsudskiego do Rynku i od Rynku do ul. Skłodowskiej droga krajowa 45;
 - Kluczbork: Aleja Wodna - ul. Mickiewicza wraz z parkingiem przy ul. Moniuszki (stare targowisko);
 - Ligota Dolna: przedłużenie istniejącej ścieżki przy DK 42 do ul. Przemysłowej wraz z oświetleniem;
 - Kuniów: od drogi powiatowej DP 1317 do ul. Sikorskiego w Kluczborku.

3.5 GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kluczbork został przyjęty uchwałą Nr XLIII/419/17 Rady Miejskiej z dnia 21 grudnia 2017 r. Zakłada on komplementarność działań w zakresie edukacji, profilaktyki i terapii problemów uzależnień, przy wykorzystaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej osób reprezentujących podmioty administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, które w ramach swych zadań statutowych podejmują zagadnienia z zakresu problemów uzależnień.

Na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2137) oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, a także rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Na zadaniach tych należy skupić szczególną uwagę, dlatego że problemy związane z alkoholem należą do tej grupy problemów społecznych, które przybierają bardzo duże rozmiary i powodują szkody zarówno ekonomiczne, jak i społeczne. W związku z powyższym, celem działań podejmowanych przez gminę jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy, niezależnie od tego czy pije alkohol, czy nie.

Podstawową rolą Gminy w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest inspirowanie i wspieranie bezpośrednich realizatorów konkretnych zadań w ramach określonych możliwości finansowych. Za koordynację i realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kluczbork odpowiedzialny jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Przychodnia Pedagogiczno – Psychologiczna,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Poradnie Terapii Odwykowej z terenu Gminy Kluczbork.

3.5.1

W celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu Gmina Kluczbork podpisała na 2018 r. dwie umowy z **Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia** w Kluczborku, przy ul. Wolności 6. Poradnia ta zajmuje się także psychoterapią osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, a także prowadzeniem działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych. Poradnia realizuje pełen program terapii uzależniania (indywidualnie i grupowo) na poziomie wstępnym, podstawowym i pogłębionym. W zakres świadczonych usług wchodzi:

- porady diagnostyczne
- porady lekarskie
- sesje psychoterapii grupowej
- sesje psychoterapii indywidualnej

W ramach zawartych umów Poradnia prowadziła Punkt Pomocy Psychologicznej dla osób z rodzin borykających się z problemami związanymi z uzależnieniami. W 2018 r. w Punkcie Pomocy Psychologicznej stałą opiekę terapeutyczną objętych było 25 osób. W okresie od stycznia do końca listopada zrealizowano 115 wizyt.

Również w ramach zawartej umowy w 2018 r. w Poradni zostały zrealizowane trzy sobotnio-niedzielne (12 godz.) maratony terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu: „Zapobieganie nawrotom picia”, „Trening Asertywności”, „Trening komunikacji w rodzinie”.

Fachową pomoc osoby dotknięte problemem alkoholowych oraz osoby współuzależnione mogły również uzyskać w Stowarzyszeniu Abstynenckim Dziewięć Sił, które w wyniku otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez Gminę Kluczbork pozyskały pieniądze na prowadzenie punktu pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Kwota udzielonego wsparcia to 50 000 zł.

Stowarzyszenie w ramach swojej działalności prowadziło 25 osobową grupę samopomocową dla osób uzależnionych oraz grupę 10 osobową dla osób współuzależnionych.

3.5.2

W 2018 r. funkcjonował Gminny Punkt Pomocy Mieszkańcom w zakresie uzależnień oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie. Główne cele działalności GPPM na terenie Gminy Kluczbork to:

- zwiększenie wiedzy mieszkańców Gminy Kluczbork w obszarze rozwiązywania problemów związanych z nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych i innych środków odurzających oraz z przemocą w rodzinie,
- zmniejszenie poziomu bezradności osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych oraz osób doświadczających przemocy domowej.

Wymienione cele były realizowane poprzez następujące działania:

- całościowe rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta;
- dokonanie wstępnej diagnozy i oceny sytuacji rodzinnej;
- informowanie o możliwości pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb, które mogą zaangażować się w profesjonalną systemową pomoc dla osoby uzależnionej, jej rodziny;
- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie tych osób do leczenia specjalistycznego;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom;
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia oraz udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy;
- uruchomienie interwencji, za zgodą osoby doznającej przemocy, w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy domowej.

3.5.3

W roku 2018 r. w ramach zadań wynikających z programu Gmina przekazała środki finansowe na funkcjonowanie świetlicy terapeutyczno – wychowawczej „PARASOL” działającej przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

W świetlicy tej realizowany program zajęć dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych uzależnieniem, z rodzin, w których występują problemy wychowawcze, ale także z rodzin funkcjonujących w sposób prawidłowy. Do świetlicy uczęszcza około 50 dzieci.

Podczas prowadzonych zajęć uwzględnia się działania mające na celu wspomaganie rozwoju, kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania się, wzmacniania zachowań asertywnych, wspieranie rozwoju zainteresowań i talentów, rozwijanie kreatywności i twórczego myślenia oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Wychowawcy wszystkich świetlic współpracują z rodzicami i opiekunami dzieci, pedagogami, wychowawcami klas oraz terapeutami.

Na funkcjonowanie świetlicy wydatkowano kwotę 157 000,00 zł, którą przeznaczono na wynagrodzenia dla wychowawców prowadzących zajęcia, doposażenie świetlic w gry edukacyjne oraz zakup niezbędnych artykułów biurowych.

3.5.4

Szkoły z terenu Gminy Kluczbork realizowały programy profilaktyczne obejmujące swym zakresem problem uzależnienia (od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych). Programy realizowane na terenie szkół zmierzały do przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Zajęcia umożliwiły poznanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu poprzez możliwość uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności, pomagały w radzeniu sobie z trudnościami i zagrożeniami oraz służyły ograniczaniu czynników ryzyka związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

W szkołach odbywały się prelekcje na temat szkodliwości zażywania narkotyków i innych środków psychoaktywnych (dopalaczy), omawiano z uczniami metody radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, przeprowadzano pogadanki utrwalające zachowania asertywne. Dzieci wykonywały też prace plastyczne propagujące zdrowy styl życia. Ponadto poprzez organizowanie zajęć

pozaekcyjnych, wycieczek, zawodów sportowych zagospodarowany został czas wolny uczniów. Dzieci i młodzież również podczas ferii i wakacji mogły korzystać z zajęć dodatkowych organizowanych przez poszczególne szkoły. Także dzieci z terenów wiejskich mogły skorzystać z różnych zajęć dodatkowych organizowanych w świetlicach wiejskich.

Pedagodzy szkolni przeprowadzali z młodzieżą rozmowy profilaktyczno – wychowawcze, podczas których poruszana była tematyka związana z uzależnieniami, w tym od narkotyków. Poza tym pedagodzy prowadzili indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami, ułatwiając rozwiązanie wielu problemów.

Zagadnienia z zakresu profilaktyki narkotykowej realizowane były poprzez podejmowanie na zajęciach tematów dotyczących tego problemu. We współpracy z rodzicami podejmowane były działania związane z eliminowaniem niepokojących zachowań młodzieży.

Ponadto w szkołach na terenie Gminy Kluczbork odbywały się liczne przedstawienia profilaktyczne, które realizowane były przez profesjonalne teatry oferujące przedstawienia dla dzieci i młodzieży o tematyce uzależnień. Gmina Kluczbork zakupiła dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych materiały profilaktyczne - Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Dopalacze? Czy wiesz co siedzi w środku”, „Narkotyki? O krok od uzależnienia”, „Narkotyki – wiercą w głowie”.

Dla nauczycieli, pedagogów oraz psychologów szkolnych zostało przeprowadzone szkolenie specjalistyczne z tematu uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. W szkoleniu wzięło udział około 50 przedstawicieli szkół z terenu Gminy Kluczbork. Celem szkolenia było podniesienie kompetencji i umiejętności praktycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą zagrożoną i uzależnioną od substancji psychoaktywnych oraz zdobycie podstawowych umiejętności praktycznych w pracy z rodziną nastolatka.

3.5.5

Gmina Kluczbork udzieliła pomocy finansowej Powiatowi Kluczborskiemu na realizację dwóch zadań:

- „Programy psycho-korekcyjne dla dzieci pochodzących z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu realizowanych przez Poradnię Psychologiczno -Pedagogiczną w Kluczborku” w kwocie 8 000 zł.
- „Pomoc ofiarom przemocy w sytuacji kryzysowej przebywającym w Centrum Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie” w kwocie 20 000 zł.

Gmina Kluczbork udzieliła również następujących dotacji:

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych w kwocie 75 000 zł;
- wypoczynek letni z programem profilaktycznym w kwocie 11 816,80 zł.

Gmina Kluczbork w ramach swojego programu finansuje również pozaekcyjne zajęcia sportowe w kwocie 290 000 zł.

3.5.6

Na terenie Gminy Kluczbork zostało przeprowadzone badanie ankietowe w celu ukazania skali problemów społecznych dotyczących uzależnień oraz przemocy na terenie gminy. W badaniu wzięły udział 3 grupy badawcze: dorośli mieszkańcy, sprzedawcy oraz uczniowie. Rozkład poszczególnych grup wyglądał następująco:

Dorośli mieszkańcy: 100 osób

Sprzedawcy: 16 sprzedawców

Uczniowie: 1019 uczniów

Celem badania było wykonanie diagnozy przekrojowej - ogólnej lokalnych problemów społecznych, a tym samym badanie obszarów: alkohol, narkotyki i dopalacze, nikotyna, przemoc.

3.6 POLITYKA PRORODZINNA

Gmina Kluczbork od wielu lat prowadzi swoją politykę prorodziną, ukierunkowaną na wspieranie rodzin oraz osób starszych. Oczywiście kluczowym elementem jest zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc w żłobkach i przedszkolach (o czym w dalszej części raportu), jednak funkcjonujące programy również cieszą się dużą popularnością i są pozytywnie odbierane społecznie.

3.6.1 PROGRAM „KLUCZBORK DLA RODZINY+”

W 2014 roku gmina Kluczbork wprowadziła Program „Kluczbork dla Rodziny+” skierowany do rodzin wielodzietnych, w tym rodzin zastępczych, zamieszkałych na terenie gminy, z przynajmniej trojgiem dzieci, do ukończenia 18. roku życia, a w przypadku dziecka kontynuującego naukę do ukończenia 21. roku życia. Kontynuowany w kolejnych latach program „Kluczbork dla Rodziny+” w gminie Kluczbork to m.in. zniżki na towary i usługi oferowane przez Partnerów przystępujących do Programu. Obecnie Gmina Kluczbork ma 37 partnerów społecznych, przedsiębiorców i instytucji. Potwierdzeniem uprawnień do korzystania z ulg i zniżek jest karta „Kluczbork dla Rodziny+” wydawana bezpłatnie. W 2018r. przygotowano 694 karty dla rodzin objętych programem.

3.6.2 PROGRAM „GMINA KLUCZBORK DLA SENIORA”

W ramach programu na rzecz osób starszych w 2014 roku wprowadzono Kartę Seniora, o którą może ubiegać się każdy mieszkaniec gminy, który ukończył 65 lat. Seniorzy mogą skorzystać ze specjalnych promocji oferowanych przez partnerów karty. Karta wydawana jest bezpłatnie.

W 2018 r. przygotowano na złożone wnioski 284 karty. Do programu przystąpiło 44 partnerów (w tym 9 spoza gminy) – przedsiębiorców i instytucji oferujących zniżki na towary i usługi w punktach handlowych i usługowych na terenie gminy Kluczbork i w miejscowościach partnerów.

3.6.3 OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskuje środki na realizację zadań własnych z środków zewnętrznych, zarówno z budżetu państwa jak i z Unii Europejskiej.

Środki pozyskane na projekty realizowane w OPS w Kluczborku.	2017	2018
Projekt partnerski „Nie-sami-dzielni”, dofinansowany z środków UE.	95.243,46 zł	99.111,32 zł
Projekt partnerski „Blżej rodziny i dziecka”, dofinansowany z środków UE.	5.257,86 zł	1.096,19
Projekt partnerski „Razem możemy więcej”, dofinansowany z środków UE.	0,00 zł	8.232,00 zł
Projekt „Nowa jakość pomocy społecznej w Gminie Kluczbork” dofinansowany z środków UE.	0,00 zł	162.0256,59 zł
Program „Opieka 75+”, dofinansowanie z budżetu państwa.	0,00 zł	28.003,20 zł
Program „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”, dofinansowanie z budżetu państwa.	76.600,00 zł	72.412,00 zł

3.7 PROGRAMY EDUKACYJNE

Jako gmina jesteśmy odpowiedzialni za właściwe i profesjonalne kształcenie i wychowanie dzieci w ramach nauki przedszkolnej, szkół podstawowych oraz gimnazjów. Oprócz realizowania programu nauczania wielu nauczycieli zaangażowało się we wdrażanie i prowadzenie opcjonalnych programów edukacyjnych, dzięki którym oferta naszych placówek była o wiele ciekawsza a wychowankowie i uczniowie mogli jeszcze lepiej zrozumieć otaczający nas świat.

Wykaz zrealizowanych programów edukacyjnych stanowi załącznik numer 1 do niniejszego Raportu

4. FINANSE

Co do zasady, Raport o stanie Gminy powinien zawierać tylko podstawowe dane, ponieważ szczegółowe rozliczenia zawiera Sprawozdanie z wykonania budżetu, stanowiące podstawę do udzielenia Burmistrzowi absolutorium.

4.1 STAN FINANSÓW GMINY ZA ROK 2018

Udział dochodów własnych w ogólnych dochodach Gminy Kluczbork wyniósł 51,6%, natomiast udział wydatków majątkowych stanowił 13% wszystkich wydatków w naszej gminie.

Zadłużenie gminy ogółem, na koniec 2018 roku wynosiło 60 546 192,93 zł, jednak uzyskany wynik operacyjny (czyli różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) był dodatni i wyniósł 4 284 156,42 zł. Wynik ten, pomniejszony o koszty obsługi zadłużenia wyniósł 1 852 071,85 zł.

4.2 WYKONANIE BUDŻETU GMINY

W roku 2018 po stronie dochodów wykonano kwotę 142 805 828,42 zł. Warto zwrócić uwagę, że udział Gminy w podatku PIT wyniósł aż 27 997 747,00 zł (to jest 110% wyniku z roku poprzedniego), zaś podatek od nieruchomości odpowiada za 21 399 006,28 zł dochodów Gminy (to 104% w porównaniu z rokiem 2017).

Wykonanie wydatków zamknęło się kwotą 146 788 749,00 zł.

Na wiele inwestycji i programów pozyskano znaczne środki spoza budżetu gminy, co w roku 2018 wyniosło 7 827 806,43 zł. Warto tutaj zwrócić uwagę na następujące inwestycje, które uzyskały dofinansowanie ze środków unijnych:

- budowa ścieżek rowerowych w ramach programu gospodarki niskoemisyjnej – 2 599 880,79 zł.
- przebudowa drogi gminnej Gotartów-Kujakowice – 2 367 971,50 zł.
- Rewitalizacja Kluczborka – 2 175 725,33 zł.
- „Termomodernizacja Publicznego Przedszkola w Bogacicy” – 495 119,19 zł.

Dotacje uzyskane z budżetu państwa:

- dla Środowiskowego Domu Samopomocy na zakup dwóch mikrobusów – 138 023,74 zł;
- dotacja na wydatki majątkowe realizowane w ramach Funduszu Sołeckiego – 51 085,88 zł;
- remont obwodnicy miasta Kluczborka od ronda przy ulicy Fabrycznej do ulicy Wołyńskiej w Ligocie Dolnej – 619 449,01 zł

Osobną pozycję stanowią dochody wynikające z posiadanego przez Gminę majątku. W roku 2018 wyniosły one 5 908 671,77 zł i na tę kwotę złożyły się następujące elementy:

- sprzedaż majątku : 3 029 929,79 zł.
- najem i dzierżawa: 2 257 379,02 zł.
- opłaty za trwałe zarząd i użytkowanie: 102 384,89 zł.
- opłaty za wieczyste użytkowanie: 518 978,07 zł.

4.3 WYKONANIE WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH

W zeszłym roku wydatki majątkowe Gminy Kluczbork wynosiły 19 124 813,22 zł i składały się na nie zarówno inwestycje i zakupy inwestycyjne (18 663 104,22 zł), dofinansowania innych inwestycji (337 209,00 zł) a także zakup akcji i udziałów (124 500,00 zł).

Podstawowymi inwestycjami realizowanymi w roku 2018 były:

- budowa ścieżek i dróg rowerowych na terenie Gminy Kluczbork wraz z budową parkingów PARK&DRIVE – 3 112 173,50 zł;

- Przebudowa drogi gminnej od drogi krajowej S 11 w Gotartowie do ul. XXX-lecia w Kujakowicach Górnych – 1 904 593,36 zł;
- Rewitalizacja miasta Kluczborka – 3 694 145,14 zł;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Bażanach – 1 514 957,13 zł;
- Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Bogacicy – 1 366 904,06 zł;
- Spłata oświetlenia na Stadionie Miejskim w Kluczborku – 452 470,36 zł;
- budowa obwodnicy miasta Kluczborka od drogi krajowej nr 42 w Ligocie Dolnej do skrzyżowania z drogą powiatową nr DP 1321 O Smardy Dolne - 3 762 692,25 zł – factoring.

4.4 FUNDUSZ SOŁECKI

W ramach funduszu sołeckiego wyodrębnionego z budżetu Gminy, zrealizowano wydatki na łączną kwotę **487.057,75 zł**. W ramach funduszu sołeckiego zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- konserwacje i zarurowanie rowów w Maciejowie i Borkowicach;
- remonty, przebudowy dróg w Bażanach, Ligocie Dolnej, Łowkowicach i Kuniowie;
- zakup tłucznia na drogę gminną w Nowej Bogacicy oraz przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Kujakowicach Górnych;
- remont budynku gminnego Kujakowicach Górnych;
- utwardzenie placu przed salą wiejską w Kujakowicach Dolnych;
- zakup mebli oraz płytek na wyposażenie budynku gminnego w Kuniowie;
- wykonanie ogrodzenia przy boisku w Kuniowie;
- doposażenie OSP w Biadaczu, Kuniowie oraz Bogacicy;
- doposażenie przedszkoli oraz szkół w Bąkowie, Kujakowicach Dolnych, Kuniowie, Biadaczu, Ligocie Dolnej, Ligocie Górnej oraz Smardach;
- wykonanie projektów oświetlenia w Bogackiej Szklarni i Bąkowie;
- budowa oświetlenia w Biadaczu, Bogdańczowicach, Borkowicach, Kraskowie, Kujakowicach Górnych, Ligocie Górnej oraz dowieszenie lampy oświetleniowej w Nowej Bogacicy;
- cyklinowanie parkietu na sali wiejskiej w Bogacicy;
- remont posadzki w świetlicy w Czaplach Starych;
- wykonanie prac dekarских w Kujakowicach Górnych;
- wykonanie izolacji świetlicy w Smardach;
- zakup artykułów przemysłowych i środków czystości na doposażenie świetlic i sal wiejskich;
- zakup książek w celu doposażenia filii bibliotecznych w Bąkowie, Bogacicy, Borkowicach, Kuniowie, Ligocie Dolnej, Ligocie Górnej, Łowkowicach i Smardach;
- zakup sprzętu sportowego na doposażenie LZS-ów w Kujakowicach Dolnych, Kujakowicach Górnych, Ligocie Górnej, Ligocie Dolnej;
- wykonanie trybun na boisku w Smardach oraz zakup bramek treningowych dla Bogacicy;
- wykonanie zadaszenia altany grillowej oraz ułożenie kostki pod altaną w Kuniowie;
- zakup kosiarki samojezdnej dla sołectwa Łowkowice;
- zakup paliwa do wykaszania terenów zielonych, materiałów do impregnacji urządzeń i mebli ogrodowych znajdujących się na terenach wokół świetlic i sal wiejskich, zakup drzew i krzewów;
- zakup usług serwisowych w ramach utrzymania sprawności sprzętów zakupionych przez sołectwa;
- zakup artykułów spożywczych, przemysłowych na organizację spotkań integracyjnych mieszkańców większości sołectw;

Poza realizacją zadań w ramach funduszu sołeckiego, uaktualniono i zmieniono statuty wszystkich sołectw, a także uporządkowano i ujednolicono kwestie związane z wynajmem sal i świetlic wiejskich w formie stosownego zarządzenia burmistrza.

5. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

5.1 LEŚNICTWO I ROLNICTWO

Choć możemy poszczycić się wspaniałym parkiem i lasem miejskim, to jednak w Gminie Kluczbork znaczną część obszaru zajmują użytki rolne – 15 625 ha, co stanowi 72 % ogólnej powierzchni gminy. Natomiast grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia zajmują zaledwie 19,9 % ogólnej powierzchni Gminy. Same lasy zajmują ok. 19,4 % powierzchni gminy a zatem wskaźnik lesistości gminy jest uważany za średni, niższy od przeciętnej lesistości powiatu (29,7%), i niższy do wskaźnika dla województwa (25,5%) oraz kraju (27,5%). Wskazuje to na rolniczy charakter naszej gminy.

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie Gminy Kluczbork stanowi ok. 22,8 % powierzchni gminy, jest to wartość niższa od średniej wartości dla województwa opolskiego wynoszącej 27,2 %. Na terenie Gminy Kluczbork ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Stobrawski Park Krajobrazowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Lasy Stobrawsko-Turawskie,
- Obszary Natura 2000 - Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą – obszar siedliskowy,
- Rezerwat przyrody – Bażany,
- Pomniki przyrody (13 obiektów).

5.2 OCHRONA POWIETRZA

W roku 2108 realizowane były zadania przewidziane dla Gminy Kluczbork w Programie Ochrony Powietrza dla strefy opolskiej. W obecnym „Programie ochrony powietrza dla strefy opolskiej i strefy miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM_{2,5}, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej” określono konieczne poziomy redukcji poszczególnych zanieczyszczeń dla gmin strefy opolskiej. Dla Gminy Kluczbork określono konieczną redukcję zanieczyszczeń do 2025 roku:
miasto Kluczbork:

- ładunek pyłu zawieszonego PM₁₀: 51,41 Mg,
- ładunek pyłu zawieszonego PM_{2,5}: 50,63 Mg,
- ładunek B(a)P: 0,025 Mg,

obszar wiejski Kluczbork

- ładunek pyłu zawieszonego PM₁₀: 12,64 Mg,
- ładunek pyłu zawieszonego PM_{2,5}: 12,45 Mg,
- ładunek B(a)P: 0,006 Mg.

Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Kluczborku Nr VIII/77/11 z dnia 25 maja 2011r. w sprawie zasad przyznawania dotacji celowej na modernizację ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne lub budowę proekologicznego ogrzewania ze zmianami, udzielane były osobom fizycznym dotacje celowe na dofinansowanie działań mających na celu ochronę powietrza przez ograniczenie niskiej emisji poprzez modernizację (wymianę) źródeł ciepła opalanych węglem lub koksem na ekologiczne urządzenia grzewcze lub zastosowanie w nowo budowanych budynkach mieszkalnych ekologicznych urządzeń grzewczych.

Dotacja przyznawana jest w kwocie wynoszącej 40% ceny zakupu kotła, jednak nie więcej niż 2.000 zł:

- w 2017 roku: udzielono 80 dotacji na łączną kwotę 138.288,70 zł,
- w 2018 roku: udzielono 168 dotacji na łączną kwotę 307.209,00 zł.

5.3 ODPADY KOMUNALNE I USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Ogólna ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Gminy Kluczbork w 2018r. wzrosła w stosunku do 2017r. o ok. 6,8% (769,0 Mg). Wzrosła również ilość odpadów zebranych w sposób selektywny o 4,9 punktu procentowego.

*Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Gminy **Kluczbork** w latach 2017-2018:*

Rok	Masa zebranych odpadów komunalnych ogółem [Mg] (ton)	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg] (ton)	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]
2017	11 338,0	2 523,9	22,3
2018	12 107,0	3 291,5	27,2

W latach 2017-2018 Gmina Kluczbork osiągnęła wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia surowców wtórnych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych, a także nie przekroczyła dopuszczalnego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Tym samym w analizowanym okresie Gmina Kluczbork spełniła zapisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018r. poz. 1454 z późn. zm.).

W latach 2017-2018 Gmina Kluczbork usuwała wyroby zawierające azbest w ramach programu priorytetowego ogłoszonego przez NFOŚiGW: „SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW - Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest”.

W Gminie Kluczbork koszty takiego przedsięwzięcia pokrywane były w następujących proporcjach: w 2017 r.

- 50% - dofinansowanie z NFOŚiGW w Warszawie,
- 35% - dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu,
- 15% - środki własne właściciela nieruchomości.

w 2018 r.

- 85% - dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu,
- 15% - środki własne właściciela nieruchomości.

W latach 2017-2018 z obszaru Gminy Kluczbork zdemontowano i poddano unieszkodliwieniu następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

- w 2017r. - z 21 nieruchomości usunięto 49,640 Mg (ton),
- w 2018r. - z 32 nieruchomości usunięto 76,530 Mg (ton).

Na koniec 2018r. na terenie Gminy Kluczbork występowało ok. 1 819,323 Mg (ton) (tj. ok. 165 393 m²) wyrobów zawierających azbest, z tego:

- 1 428,475 Mg (tj. ok. 129 861 m²) - u osób fizycznych,
- 390,848 Mg (tj. ok. 35 532 m²) - u osób prawnych.

5.4 OPIEKA NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI ORAZ ZAPOBIEGANIE BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVII/460/18 Rady Miejskiej w Kluczborku z dnia 28 marca 2018r. w sprawie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kluczbork realizowane były zadania polegające m.in. na:

- a) objęciu opieką zwierząt przebywających w schronisku dla zwierząt lub w miejscu tymczasowego przetrzymywania,
- b) dokarmianiu dziko żyjących kotów na terenie ich przebywania,
- c) podejmowaniu interwencji w sprawach dotyczących traktowania zwierząt niezgodnie z przepisami ustawy,

- d) zapewnieniu całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom poszkodowanym w wyniku wypadków drogowych lub innych zdarzeń losowych.
- e) odławianiu i umieszczaniu w schronisku zwierząt bezdomnych, zagubionych i blakających się po terenie Gminy Kluczbork,
- f) zmniejszaniu populacji bezdomnych kotów poprzez sterylizację i kastrację kotów żyjących na wolności.

W roku 2018 z terenu Gminy Kluczbork:

- 22 psy przekazano do adopcji,
- 9 psów zostało oddanych właścicielom,
- 3 psy na dzień 31.12.2018r. nadal przebywały w czasowym azylu dla bezdomnych zwierząt,
- 54 kotki zostały wysterylizowane,
- 1 kot został wykastrowany.

5.4 UTRZYMANIE URZĄDZEŃ WODNYCH

W obrębie miasta Kluczborka koncentrują się zlewnie: rzeki Stobrawy i rowu R-K – zlewnia z terenu wsi Kujakowice Górne, Biadacz, Baków, Bogdańczowice, Ligota Górna i Ligota Zamecka, rowu R-Ł – zlewnia z terenu wsi Chocianowice, Kuniów i tereny leśne oraz zlewnia rowu szczegółowego R-B z terenu gruntów rolnych wsi Kujakowice Dolne, Ligota Dolna i Smardy Dolne oraz miejscowości Kluczbork.

Na terenie naszej Gminy posiadamy 250,5 km rowów, które nie tylko wpływają na regulację stosunków wodnych na terenach zurbanizowanych, ale przede wszystkim na zwiększenie zdolności produkcyjnej gleby, poprzez możliwość odprowadzenia nadmiaru wód lub zatrzymania wód w okresie suszy. Ponieważ, rowy w obrębie miasta, w okresie intensywnych opadów deszczu oraz roztopów wiosennych, prowadzą znaczne ilości wody i niejednokrotnie stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa dla ludzi i ich mienia, wymagają szczególnej dbałości o ich przepustowość.

W 2018r. na konserwację urządzeń wodnych Gmina Kluczbork przeznaczyła kwotę 76.433,66zł, w tym;

- 20.000,00zł stanowiła dotacja celowa dla Spółki Wodnej Gminy Kluczbork, w ramach której Spółka Wodna wykonała konserwację na terenie miejscowości: Bażany, Borkowice, Bogacica, Krzywizna, Kuniów i Smardy Dolne na długości 4417mb, za łączną kwotę 35.136,70zł,
- 56.433,66zł - na konserwację stawu w miejscowości Krzywizna; konserwację urządzeń wodnych na długości 5.132mb rowów w miejscowościach: Krzywizna, Czaple Wolne i Kluczbork oraz utrzymanie zastawek na rowach R-K, R-K1 i R-K2 oraz na gotowość do ich obsługi w sytuacji wysokich stanów wód.

Ponadto, wykonano dokumentację projektową na budowę rurociągów odprowadzających wody opadowe i roztopowe w obrębie ulic Wolności i Słowackiego w Kluczborku, za kwotę - 26.900,00zł

5.5 UTRZYMANIE ZIELENI

W latach 2017-2018 posadzono: 1.800 sztuk krzewów gatunku ligustr pospolity na terenie parkingu przy cmentarzu oraz na placu zabaw przy ul. Wyszyńskiego w Kluczborku; 20 drzew gatunku lipa drobnolistna, 10 drzew gatunku klon jawor, 10 sztuk drzew gatunku klon zwyczajny przy Alei Pokoju w Kluczborku. Ponadto corocznie ukwiecane są: Rynek, park, skwer przed Urzędem Miejskim.

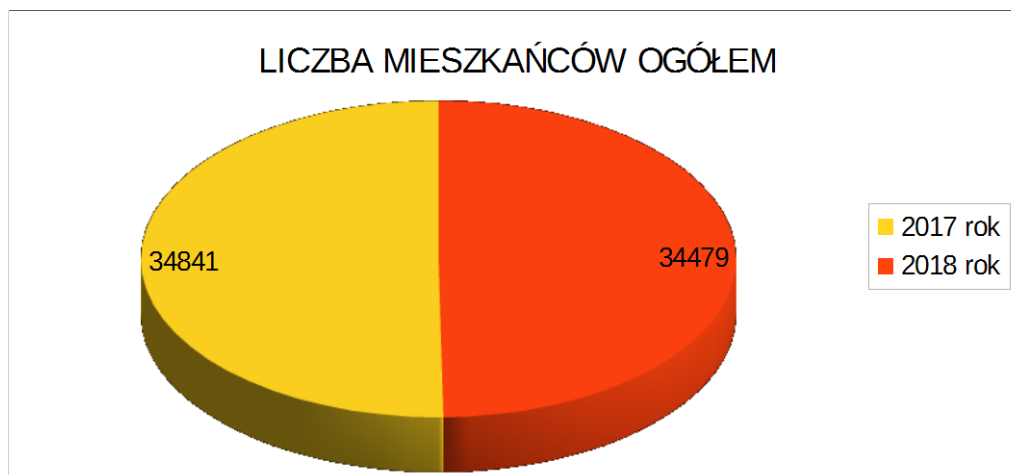
6. DEMOGRAFIA I PRZEDSIĘWZIĘCIA PRORODZINNE

6.1 LUDNOŚĆ I DYNAMIKA ZMIAN

Poniższe dane zostały opracowane na podstawie ewidencji ludności w Gminie Kluczbork. Jako punkt wyjścia przyjęliśmy stan ludności na dzień 31.12.2017 r. oraz 31.12.2018 r.

Zgodnie z przyjętymi kryteriami poniżej przedstawiono zestawienie liczby mieszkańców w latach 2017 – 2018 (wykres 1).

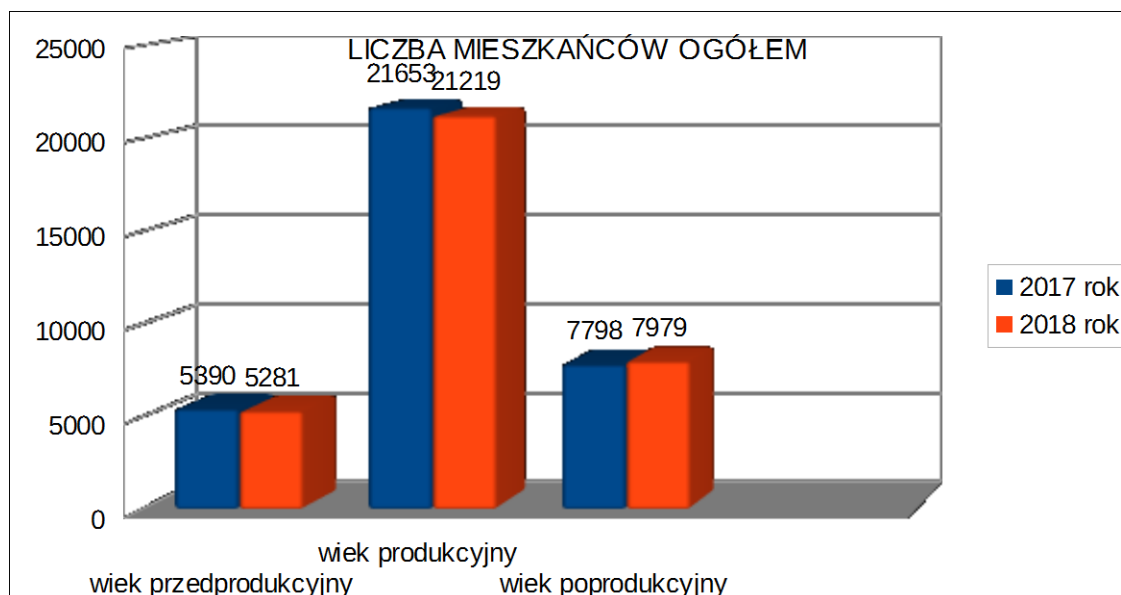
Wykres 1. Porównanie liczby mieszkańców Gminy Kluczbork w latach 2017 i 2018

Powyższy wykres uwzględnia liczbę osób zameldowanych na pobyt stały. W okresie objętym analizą dostrzegalny jest spadek liczby ludności w roku 2018 w porównaniu do roku 2017.

Zestawienie stanu ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku zostały udostępnione w formie wykresu 2, który umożliwia analizy porównawcze.

Wykres 2. Statystyka liczby mieszkańców Gminy Kluczbork wg grupowania ekonomicznego w latach 2017-2018

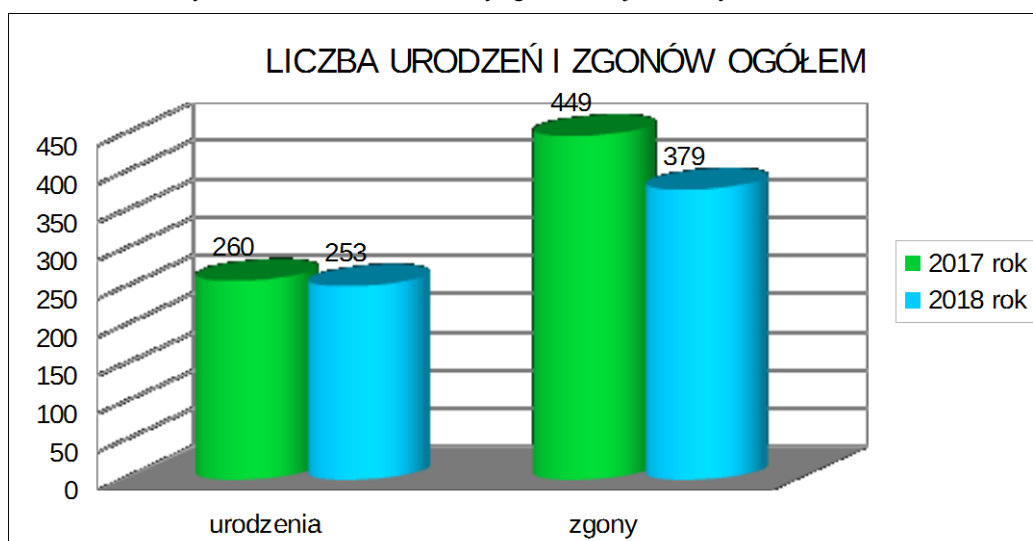
Objaśnienia:

- wiek przedprodukcyjny - 0-17
- wiek produkcyjny - 18-59/64
- wiek poprodukcyjny – 60/65+

Analizując powyższy wykres warto zauważyć, że w latach 2017 – 2018 największą populację stanowią osoby w wieku produkcyjnym i to wśród tej grupy mieszkańców wystąpił największy spadek ludności. Z kolei z powyższego wykresu wynika, że znacznie mniejszą grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym. Przedstawione dane wskazują, że ludność gminy Kluczbork w latach 2017 – 2018 charakteryzuje tendencja spadkowa związana z procesem starzenia się społeczeństwa oraz mniejszym przyrostem naturalnym. Można również przypuszczać, że największą dynamikę zmian odnotowaną w wieku produkcyjnym powoduje migracja zarobkowa pod wpływem różnych czynników tj. ekonomicznych, zdrowotnych i społecznych.

Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności. Ich charakterystykę oraz dane dotyczące liczby zgonów w latach 2017 – 2018 występującą w gminie Kluczbork obrazuje wykres 3.

Wykres 3. Porównanie liczby urodzeń w stosunku do liczby zgonów zarejestrowanych w Gminie Kluczbork w latach 2017 i 2018

Należy zwrócić uwagę, że w latach 2017 – 2018 nie odnotowano znaczących tendencji dotyczących procesów demograficznych w gminie Kluczbork związanych z liczbą urodzeń oraz liczbą zgonów w danym okresie.

Podsumowując, można przypuszczać, że w latach 2017-2018 to migracje są znaczącym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności. Należy jednak zwrócić uwagę, że spora część, nawet długotrwałych zmian miejsca zamieszkania, nie jest rejestrowana przez mieszkańców, co powoduje znaczące niedoszacowanie liczby ludności na terenie Gminy Kluczbork.

6.2. PRZEDSIĘWZIĘCIA PRORODZINNE

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kluczborku, realizowane są zadania własne gminy, w tym między innymi w zakresie wsparcia rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, przeciwdziałania przemocy oraz projekty z środków budżetu państwa i Unii Europejskiej.

W ramach ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ośrodek zatrudnia asystentów rodziny i pedagoga, prowadzi świetlicę terapeutyczno-wychowawczą oraz ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

6.2.1

Na mocy otrzymanego upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny, do wsparcia świadczonego przez asystentów rodziny i pedagoga, kierowane są rodziny mające problemy opiekuńczo – wychowawcze. Wsparcie kierowane jest do rodzin zgłaszanych przez pracowników socjalnych za ich dobrowolną zgodą lub na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego.

Asystenci świadczą wsparcie zarówno dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze, jak i dla rodzin starających się o powrót dziecka do rodziny naturalnej.

Realizacja ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. <u>Wsparcie świadczone przez asystentów rodziny.</u>	2017	2018
Liczba rodzin objętych wsparciem	57	38
Liczba dzieci w tych rodzinach	122	101
Wydatki zatrudnienia asystentów rodziny, w tym : wydatki własne	128.864 zł 52.264 zł	170.540 zł 98.128 zł
Wydatki pokryte z dotacji Budżetu Państwa (Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej)	76.600 zł	72.412 zł

6.2.2

Działająca w Ośrodku Pomocy Społecznej Świetlica Terapeutyczno Wychowawcza „Parasol”, jest placówką wsparcia dziennego dla 30 dzieci. Celem działalności świetlicy jest wspieranie rodziny w procesie wychowawczym, szczególnie w zakresie poprawy funkcjonowania psychospołecznego dzieci, poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami profilaktycznymi, terapeutycznymi, rozwojowymi i edukacyjnymi. Działania te skierowane są szczególnie do dzieci:

- zaniedbanych wychowawczo,
- pochodzących z grup ryzyka,
- mających problemy z nauką, zachowaniem, niewykazujących utrwalonych zaburzeń zachowania.

Pracownicy świetlicy współpracują z ośrodkiem kuratorskim przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku oraz z pedagogami większości szkół podstawowych z Gminy Kluczbork.

Realizacja ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. <u>Prowadzenie placówki wsparcia dziennego.</u>	2017	2018
Liczba miejsc	30	30
Przeciętna liczba umieszczonych dzieci	29	29
Wydatki	151.729 zł	147.706 zł

6.2.3

Zgodnie z art. 191 ust 8 i 9 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Następnie, w wyniku zawartego porozumienia z Powiatem Kluczborskim, ustalono zasady współfinansowania przez gminę, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Realizacja ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. <u>Ponoszenie opłatności za pobyt dzieci w RZ i POW</u>	2017	2018
Liczba dzieci umieszczonych w Rodzinach zastępczych, za które ponoszono odpłatność.	36	43
Wydatki	140.599 zł	158.494 zł
Liczba dzieci umieszczonych w Placówkach opiekuńczo wychowawczych (domach dziecka), za które ponoszono odpłatność.	19	16
Wydatki	179.033 zł	173.109 zł

6.2.4

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należy realizacja części zadań przypisanych dla ośrodka w uchwalonym Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochronie ofiar przemocy oraz obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI). Ponadto, pracownicy ośrodka biorą czynny udział w grupach roboczych powoływanych przez ZI.

Zadania do realizacji Programu wynikają z ustalonych celów, skierowanych na przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochronę osób doznających przemocy w rodzinie, które są sprecyzowane poprzez następujące cele szczegółowe:

- Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- Rozwijanie działań mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie
- Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	2017	2018
Ilość otrzymanych Niebieskich Kart	51	57
Ilość powołanych Grup Roboczych	18	22
Ilość zakończonych procedur Niebieskiej Karty (dotyczy również procedur wszczętych w latach poprzednich)	37	38
Ilość posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	38	37

6.3. POLITYKA PRORODZINNA

Gmina Kluczbork prowadzi politykę prorodziną ukierunkowaną na wspieranie rodzin, zwłaszcza wielodzietnych, a także ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych.

6.3.1 PROGRAM „KLUCZBORK DLA RODZINY+”

W 2014 roku Gmina Kluczbork wprowadziła Program „Kluczbork dla Rodziny+” skierowany do rodzin wielodzietnych, w tym rodzin zastępczych, zamieszkałych na terenie gminy, z przynajmniej trojgiem dzieci, do ukończenia 18 roku życia, a w przypadku dziecka kontynuującego naukę do ukończenia 21 roku życia. Kontynuowany w kolejnych latach program „Kluczbork dla Rodziny+” w gminie Kluczbork to Między innymi zniżki na towary i usługi oferowane przez Partnerów przystępujących do Programu. Potwierdzeniem uprawnień do korzystania z ulg i zniżek jest karta „Kluczbork dla Rodziny+” wydawana bezpłatnie.

W 2018r. przygotowano 694 karty dla rodzin objętych programem. Użytkownicy kart mogą korzystać ze zniżek na towary i usługi w punktach handlowych i usługowych na terenie gminy Kluczbork, udzielanych przez 37 partnerów społecznych (przedsiębiorców i instytucji), którzy przystąpili do programu.

6.3.2 PROGRAM „GMINA KLUCZBORK DLA SENIORA”

W ramach programu na rzecz osób starszych w 2014 roku wprowadzono Kartę Seniora. Może się o nią ubiegać każdy mieszkaniec gminy, który ukończył 65 lat. Seniorzy mogą skorzystać ze specjalnych promocji oferowanych przez partnerów karty, która wydawana jest bezpłatnie.

W 2018 r. przygotowano 284 karty a do programu przystąpiło 44 partnerów (w tym 9 spoza gminy) – przedsiębiorców i instytucji oferujących zniżki na towary i usługi w punktach handlowych i usługowych na terenie gminy Kluczbork i w miejscowościach partnerów.

6.4. WSPÓŁPRACA SAMORZĄDU Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Kluczbork – gmina przyjazna organizacjom pozarządowym

Śmiało możemy stwierdzić, że Kluczbork jest gminą przyjazną organizacjom pozarządowym. Świadczy o tym przede wszystkim bardzo duża liczba tego typu organizacji działających na naszym terenie, szczególnie tych prowadzonych przez mieszkańców naszej gminy. Współpraca samorządu z tymi organizacjami układa się bardzo dobrze i przynosi wiele korzyści dla mieszkańców.

Podstawowym dokumentem opisującym zasady, formy, zakres oraz priorytety współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi jest „Program Współpracy Gminy Kluczbork z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2018” (Uchwała nr XLII/417/14 Rady Miejskiej w Kluczborku z dnia 23.11.2017 r.).

Gmina Kluczbork wspiera organizacje pozarządowe w dwóch podstawowych formach:

- Wsparcie finansowe (dotacje)
- Wsparcie pozafinansowe (np. wymiana informacji, pomoc merytoryczna, wsparcie lokalowe, honorowe patronaty).

W 2018 r. gmina przeznaczyła łącznie na dotacje dla organizacji pozarządowych **1 785 114,74 zł.**

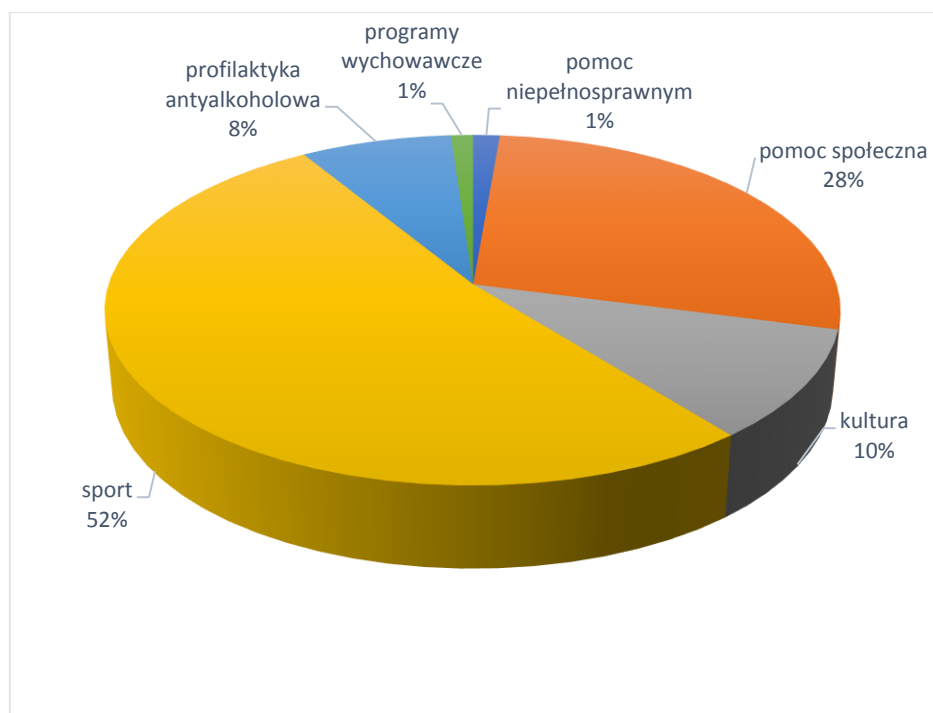

Tabela Podział projektów ze względu na obszar tematyczny.

l.p.	Obszar tematyczny	Wysokość środków finansowych	Ilość dofinansowanych projektów
1	Pomoc społeczna	495 366,10	4
2	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	24 000,-	3
3	Rozwój kultury	180 873,-	28
4	Profilaktyka antyalkoholowa	136 405,64	8
5	Sport i kultura fizyczna	928 500,-	16
6	Programy wychowawcze dla dzieci i młodzieży	20 000,-	5
	SUMA	1 761 144,74	64

W roku 2018 dofinansowanych zostało 64 projektów zgłoszonych przez organizacje pozarządowe i kluby sportowe.

l.p.	Organizacja	Tytuł zadania	Dotacja
1	Caritas Diecezji Opolskiej	Zadanie z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2019	340 000,00 zł
2	Hospicjum Ziemi Kluczborskiej Św. Ojca Pio	Zadanie z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2019	75 000,00 zł

3	Stowarzyszenie Wolontariat 50 + „Senior dla Seniora”	Senior dla seniora	10 000,00 zł
4	Caritas Diecezji Opolskiej	Przygotowywanie posiłków dla podopiecznych OPS	70 336,10 zł
5	Kluczborskie Towarzystwo Pomocy Sprawnym Inaczej MUMINKI	Niezwykli poszukiwacze przygód	6 000,00 zł
6	Stowarzyszenie Rodziców, Przyjaciół Dzieci i Młodzieży, Osób ze Specjalnymi Potrzebami przy Pub. Przedszkolu nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku	Bądźmy razem 2018	9 000,00 zł
7	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi NADZIEJA	Wyjazd turystyczno-edukacyjny pn. „Spełnić marzenia...”	9 000,00 zł
8	Parafia Rzymskokatolicka MBWW	XIX Festyn Rodzinny	5 000,00 zł
9	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	14-ty Dzień Inwalidy-Emeryta	6 000,00 zł
10	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Rozwój kultury wśród mieszkańców Kluczborka	3 768,00 zł
11	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Stobrawy"	VIII Opolski Jarmark Folkloru	5 000,00 zł
12	Caritas przy Rzymskokatolickiej Parafii NSPJ	Rozwój kultury, przedsięwzięcia kulturalne wśród dzieci i młodzieży	3 000,00 zł
13	Stowarzyszenie Rozwoju Kultury i Profilaktyki EMAUS	Rozwój kultury wśród mieszkańców Miasta i Gminy Kluczbork realizowany przez Klub Emaus w Kluczborku	6 000,00 zł

14	Polski Związek Niewidomych	Spotkania integracyjne	1 200,00 zł
15	Kluczborskie Stowarzyszenie ZAWSZE RAZEM	Pogłębiamy kulturę grą w szachy i brydża	2 501,59 zł
16	Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Bąków	Nasza wieś- nasze wspólne dobro	3 000,00 zł
17	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych	Rozwój kultury wśród mieszkańców miasta i gminy Kluczbork	2 000,00 zł
18	Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki IRYS	Imprezy artystyczne i kulturalne dla mieszkańców Miasta i Gminy Kluczbork	10 000,00 zł
19	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Maciejów "Miodowa Kraina"	Tradycja i Kultura - Maciejowskie Miodu Smakowanie	6 000,00 zł
20	Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego Kobietom-Mammograf	Promuj z nami zdrowy styl życia	4 915,08 zł
21	Akademia Świadomości AHIMSA	Festiwal Kultury Indyjskiej – Kluczbork 2018	5 000,00 zł
22	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku	Koncerty muzyczne w kościele Zbawiciela	2 000,00 zł
23	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej	Niepodległa kultura	6 000,00 zł
24	Kościół Zielonoświątkowy	Spektakl „Bramy Nieba i Płomienie Piekła”	2 000,00 zł
25	Stowarzyszenie Przyjaciół Jedyńki	Kulturalny czas wolny	2 000,00 zł
26	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży "Kluczborska Dwójka"	Muzyka łączy pokolenia	2 000,00 zł
27	Polskie Towarzystwo Kulturalne	„Kolory kultury” – walory regionu	2 500,00 zł
28	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych FABRYKA ZMIAN	RĘKODZIELNIA cykl warsztatów i spotkań z zakresu rękodzieła artystycznego	5 000,00 zł

29	Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki IRYS	Jest w muzyce orkiestr wielka siła – Kluczbork 2018	70 000,00 zł
30	Stowarzyszenie Rozwoju i Wspierania Osób Uzdolnionych Artystycznie „TALENT”	Taniec z Gwiazdkami	5 000,00 zł
31	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku	Koncert muzyczny Beaty Bednarz z okazji 730-lecia kościoła pw. Zbawiciela w Kluczborku oraz 490-lecia Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Kluczborku	5 000,00 zł
32	Stowarzyszenie Rozwoju Kultury i Profilaktyki EMAUS	Festyn Charytatywny „Serce dla Kluczborka”	5 000,00 zł
33	Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki IRYS	Jazz nad Stobrawą	2 400,00 zł
34	Akademia Świadomości AHIMSA	Spotkania z kulturą Wschodu	4 500,00 zł
35	Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki IRYS	Świąteczne spotkania z jazzem	4 000,00 zł
36	Kluczborski Klub Wspinaczkowy ZAWRAT	Ze ścianki na skałki	2 500,00 zł
37	Akademia Świadomości AHIMSA	Joga na trawie	3 500,00 zł
38	Stowarzyszenie Rozwoju i Wspierania Osób Uzdolnionych Artystycznie TALENT	Tanecznym krokiem w dojrzałość	2 000,00 zł
39	Akademia Piłkarska MŁODY MKS Kluczbork	Szkolenie w piłce nożnej dzieci i młodzieży oraz popularyzacji aktywnego spędzania czasu	3 500,00 zł
40	Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Bąków	Wychowanie przez działanie	3 000,00 zł

41	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „FABRYKA ZMIAN”	...3,2,1,0! START – program wspierania rozwoju dzieci i młodzieży – edycja II	6 500,00 zł
42	3 Kultury Spółdzielnia Socjalna	Zwierzątka małe i duże – cykl warsztatów artystycznych dla dzieci	1 400,00 zł
43	Fundacja ARTEM SILESIA PROMOVERE	Od ogółu do szczegółu - otoczenie jak marzenie	1 800,00 zł
44	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej	Harcerstwo jest dobre na wszystko	7 300,00 zł
45	Stowarzyszenie Klub Abstynenta Dziewięcił	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy, w tym psychologicznej i prawnej	50 000,00 zł
46	Kluczborskie Stowarzyszenie ZAWSZE RAZEM	Zawsze razem z młodzieżą	2 000,00 zł
47	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	Działalność Klubu Dla Młodzieży „Parasol II” – praca z dziećmi i młodzieżą niedostosowaną społecznie	39 000,00 zł
48	Kluczborski Klub Wspinaczkowy ZAWRAT	Nie palę, nie piję – jestem sportowcem	2 300,00 zł
49	Stowarzyszenie Rozwoju Kultury i Profilaktyki Emaus	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służących rozwiązaniu problemów alkoholowych – programy profilaktyczne i pomocowe realizowane z młodzieżą	25 600,00 zł
50	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych FABRYKA ZMIAN	LIDERZY MŁODZIEŻOWI Program młodzieżowej profilaktyki rówieśniczej	6 100,00 zł
51	Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Bąków	Aktywny – kreatywny Bąków	4.258,84 zł
52	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	Wsparcie letniego wyjazdu dla dzieci ze Świątlicy Terapeutyczno-Wychowawczej PARASOL I w Kluczborku	7 416,80 zł
53	Miejski Klub Sportowy	-	470 000,00 zł
54	Kluczborski Klub Karate	-	35 000,00 zł
55	Uczniowski Klub Sportowy JEDYNKA	-	24 000,00 zł

56	Uczniowski Klub Sportowy MICKIEWICZ	-	40 000,00 zł
57	Uczniowski Klub Sportowy STOBRAWA	-	15 000,00 zł
58	ULKS Bogdańczowice	-	5 000,00 zł
59	Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy Kujakowice	-	20 000,00 zł
60	Gminny Związek „Ludowe Zespoły Sportowe”	-	150 000,00 zł
61	Uczniowski Klub Sportowy JUNIOR	-	16 000,00 zł
62	Uczniowski Klub Sportowy BASZTA	-	7 000,00 zł
63	UKS MICKIEWICZ	-	130 000,00 zł
64	ULKS Bogdańczowice	-	5 000,00 zł

6.5 DZIAŁALNOŚĆ URZĘDU STANU CYWILNEGO

Głównym zadaniem USC jest wydawanie decyzji administracyjnych przewidzianych w prawie o aktach stanu cywilnego, dokonywanie wpisów do aktów stanu cywilnego, sporządzanie, transkrypcja oraz odtwarzanie aktów stanu cywilnego.

6.5.1 DECYZJE ADMINISTRACYJNE

W okresie od 1 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2018r. przyjęto do realizacji i zarejestrowano ogółem 32 wnioski o wydanie decyzji administracyjnych oraz wydano 32 decyzje administracyjne przewidziane w prawie o aktach stanu cywilnego, w tym:

- zmiana imienia, nazwiska i nazwiska rodzowego: 2
- zmiana imienia i nazwiska noszonego po zawarciu związku małżeńskiego: 1
- zmiana nazwiska noszonego po zawarciu związku małżeńskiego : 15
- zmiana nazwiska i nazwiska rodzowego: 1
- zmiana nazwiska rodzowego : 1
- zmiana nazwiska: 3
- zmiana imienia: 3
- zmiana imienia małoletniego dziecka: 2
- zmiana nazwiska małoletniego dziecka: 4

Decyzje wydano bez zbędnej zwłoki i zgodnie z przepisami, tj. prawem o aktach stanu cywilnego oraz Kodeksem Postępowania Administracyjnego. Nie stwierdzono nieprawidłowych ani fałszywych dokumentów wnioskodawców. Nie wydano decyzji odmownych.

6.5.2 WZMIANKI DO AKTÓW STANU CYWILNEGO NA PODSTAWIE ORZECZEŃ SĄDOWYCH ORAZ INNYCH ORGANÓW, OŚWIADCZENIA, PROTOKÓŁY

W 2018 r. przyjęto, zarejestrowano i dokonano 513 wpisów wszelkiego rodzaju, w tym:

- 102 protokoły o uznaniu ojcostwa,
- 12 protokołów o uznaniu dziecka poczętego,
- 1 protokół o uznaniu ojcostwa in vitro,
- 1 protokół o uznaniu ojcostwa dziecka martwo urodzonego,
- 1 oświadczenie o zmianie imienia dziecka,
- 14 protokołów o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa osoby rozwiedzionej,
- 3 sądowe ustalenia ojcostwa,
- 12 sądowych zaprzeczeń ojcostwa,
- 83 rozwodów orzeczonych przez polskie i zagraniczne sądy,
- 1 sądowa separacja,
- 2 przysposobienia,
- 3 oświadczenia o nadaniu dziecku nazwiska męża matki,
- 1 oświadczenie o nazwisku pierwszego wspólnego dziecka,
- 19 wniosków o sprostowanie lub uzupełnienie aktów stanu cywilnego (zmiana imienia lub nazwiska matki, administracyjna nazwa miejscowości, zmiana imienia lub nazwiska),
- 1 sądowe postanowienie o sprostowaniu aktu urodzenia,
- 1 sądowe unieważnienie aktu zgonu,
- 119 przypisków o zawarciu związku małżeńskiego poza granicami kraju,
- 136 przypisków o zgonie poza granicami kraju,
- 1 elektroniczne zgłoszenie urodzenia

Po dokonaniu czynności wymaganych przez prawo wpisano wzmianki dodatkowe w aktach stanu cywilnego lub przekazano je do właściwych urzędów stanu cywilnego za pośrednictwem aplikacji ŹRÓDŁO.

6.5.3 SPORZĄDZANIE AKTÓW STANU CYWILNEGO

W całym roku 2018 zarejestrowano i sporządzono 1 013 aktów stanu cywilnego w tym:

- 412 aktów urodzenia,
- 227 aktów małżeństwa,
- 374 aktów zgonu.

Akty urodzeń, małżeństw i zgonów dotyczą wyłącznie osób, które urodziły się, zmarły lub zawarły związek małżeński na terenie naszej gminy (nie zawsze są mieszkańcami naszej gminy).

6.5.4 TRANSKRYPCJA I ODTWARZANIE AKT STANU CYWILNEGO

W okresie od 1 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2018r. zarejestrowano i przyjęto do realizacji:

- 161 wniosków o wpisanie do rejestru stanu cywilnego zagranicznych aktów stanu cywilnego,
- 155 wniosków o uzupełnienie treści aktów,
- 61 o sprostowanie aktów stanu cywilnego,
- 2 wnioski o odtworzenie aktów stanu cywilnego,
- 2 wnioski o unieważnienie aktów stanu cywilnego
- 1 wniosek o rejestrację zdarzenia, które nastąpiło za granicą, w państwie które nie prowadzi rejestracji stanu cywilnego.

6.5.5 WYDAWANIE ODPISÓW Z AKT STANU CYWILNEGO

W roku 2018 zarejestrowano 2 900 wniosków o wydanie odpisu aktu cywilnego. Szacuje się, że wydano około 5 200 odpisów aktu cywilnego, dokonano migracji około 5 500 akt stanu cywilnego, w tym na wniosek innych urzędów dokonano:

- 754 usuwania niezgodności PESEL
- 1 177 migracji akt stanu cywilnego,
- 25 migracji dołączenia wzmianek dodatkowych do aktu stanu cywilnego,
- 61 migracji aktu z dołączeniem wzmianki dodatkowej,
- 568 migracji aktu z zamieszczeniem przypisku.

Ponadto, na wniosek zainteresowanych wydano:

- 21 zaświadczeń o stanie cywilnym,
- 5 zezwoleń na skrócenie terminu oczekiwania na ślub cywilny,
- 20 zaświadczeń o zdolności prawnej do zawarcia ślubu za granicą (zaświadczenie stwierdzające, że zgodnie z polskim prawem można zawrzeć małżeństwo),
- 105 zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (ślub konkordatowy),
- 276 zaświadczeń o nadaniu numeru PESEL.

Wszystkie wnioski i zaświadczenia zostały wydane niezwłocznie, z zachowaniem ustawowych terminów.

6.5.6 ORGANIZACJA UROCZYSTOŚCI JUBILEUSZOWYCH

W roku 2018 zarejestrowano i wysłano do Urzędu Wojewódzkiego w Opolu 24 wnioski o przyznanie medali za długoletnie pożycie małżeńskie, a 19 parom małżeńskim, obchodzącym 50-lecie pożycia małżeńskiego, medale wręczono.

6.5.7 PRZECHOWYWANIE I KONSERWACJA KSIĄG STANU CYWILNEGO ORAZ AKT ZBIOROWYCH

Akty stanu cywilnego sporządzane są w aplikacji ŹRÓDŁO, oddzielnie dla każdego rodzaju ksiąg. Numeracja nadawana jest automatycznie przez system. Do aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu prowadzi się akta zbiorowe, które oznacza się numerem nadanym aktowi stanu cywilnego.

W roku 2018 przekazano do Archiwum Państwowego 24 księgi stanu cywilnego.

7. OŚWIATA I WYCHOWANIE

7.1 PLACÓWKI OŚWIATOWE I KADRA PEDAGOGICZNA, WYDATKI NA OŚWIATĘ W STOSUNKU DO SUBWENCJI OŚWIATOWEJ, LICZBA DZIECI I UCZNIÓW W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

W Gminie Kluczbork w 2018 r. funkcjonowało 9 przedszkoli, 7 szkół podstawowych oraz Szkoła Muzyczna I Stopnia.

Wydatki na oświatę i wychowanie w 2018 r. zamknęły się kwotą **49 074 324,70 zł**. Największa część wydatków przypadła na wynagrodzenia osobowe, to jest 38 661 536,21 zł. Pozostałe wydatki to kwota 8 768 462,80 zł. Środki jakie Gmina Kluczbork przeznaczyła na finansowanie oświaty to 23 829 481,29 zł co oznacza, że Gmina w omawianym okresie w **48,56 %** partycypowała w wydatkach oświatowych. Szczegóły przedstawia Tabela nr 1.

Wysokość części subwencji oświatowej dla gminy uzależniona jest od liczby uczniów przeliczeniowych otrzymanej przez zastosowanie zróżnicowanych wag dla wybranych kategorii

uczniów i rodzajów szkół oraz wskaźnika korygującego, uwzględniającego stopnie awansu zawodowego nauczycieli.

Część oświatowa subwencji ogólnej stanowi najistotniejsze źródło finansowania wydatków publicznych na oświatę i wychowanie. Jak wynika z Tabeli nr 1 subwencja oświatowa w roku 2018 stanowiła kwotę **23 378 648,00 zł**.

Na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat, jednostka samorządu terytorialnego otrzymuje dotację celową z budżetu państwa, która może być wykorzystywana na dofinansowanie wydatków bieżących związanych z realizacją tych zadań.

Wysokość dotacji jest obliczana jako iloczyn kwoty rocznej, która w 2018r. wynosiła 1370 zł (na rok na dziecko) oraz liczby uczniów, którzy w roku bazowym (tj. 2017) kończą 5 lat lub mniej, w placówkach wychowania przedszkolnego, ustalonej na podstawie danych bazy Systemu Informacji Oświatowej (SIO) wg stanu na dzień 30 września 2017 roku.

Gmina Kluczbork otrzymała dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego na rok 2018 w kwocie 1 108 330,00 zł.

Tabela 1. Zestawienie wydatków na poszczególne jednostki oświatowe Gminy Kluczbork za rok 2018

I.p.	Jednostka	Wydatki na wynagrodzenia osobowe	Pozostałe wydatki	Razem wydatki w roku 2018	Przyznana subwencja oświatowa na 2018 rok	Dotacja przedszkolna	Dotacja podręcznikowa	"EKO EDUKACJA"/ ERAZMUS/AKTYWNA TABLICA/"Nowoczesna edukacja w Gminie Kluczbork"/wymiana młodzieży	Łącznie środki otrzymane na oświatę	Środki Gminy przeznaczone na finansowanie oświaty	% udział środków Gminy w wydatkach
1	P.Przedszkole Nr 1 w Kluczborku	1 111 458,45	295 195,94	1 406 654,39	126 124,00	149 330,00			275 454,00	1 131 200,39	80,42
2	P.Przedszkole Nr 2 w Kluczborku	3 020 764,57	564 435,18	3 585 199,75	1 130 575,00	182 210,00			1 312 785,00	2 272 414,75	63,38
3	P.Przedszkole Nr 5 w Kluczborku	1 702 335,10	393 805,76	2 096 140,86	273 269,00	154 810,00			428 079,00	1 668 061,86	79,58
4	P.Przedszkole Nr 7 w Kluczborku	1 909 526,22	461 209,80	2 370 736,02	206 002,00	102 750,00			308 752,00	2 061 984,02	86,98
5	P.Przedszkole Nr 8 w Kluczborku	1 803 069,65	402 323,24	2 205 392,89	193 390,00	213 720,00			407 110,00	1 798 282,89	81,54
6	P.Przedszkole w Bogacicy	1 184 549,15	468 433,75	1 652 982,90	136 214,00	116 450,00			252 664,00	1 400 318,90	84,71
	Razem przedszkola	10 731 703,14	2 585 403,67	13 317 106,81	2 065 574,00	919 270,00		0,00	2 984 844,00	10 332 262,81	77,59
7	OP w Bąkowie	447 728,24	76 291,42	524 019,66	22 702,00	34 250,00			56 952,00	467 067,66	89,13
8	OP w Kujakowicach D. i Łowkowicach	199 137,76	60 584,32	259 722,08	72 647,00	72 610,00			145 257,00	114 465,08	44,07
9	OP w Kuniowie	244 104,75	60 643,61	304 748,36	40 864,00	46 580,00			87 444,00	217 304,36	71,31
	Razem oddziały przedszkolne	890 970,75	197 519,35	1 088 490,10	136 213,00	153 440,00			289 653,00	798 837,10	73,39

Raport o stanie Gminy Kluczbork

10	P.Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kluczborku	3 199 210,92	669 129,03	3 868 339,95	2 815 118,00		51 979,95	144 924,23	3 012 022,18	856 317,77	22,14
11	P.Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kluczborku	5 428 706,84	1 005 399,16	6 434 106,00	4 697 019,00		77 893,20	13 969,60	4 788 881,80	1 645 224,20	25,57
12	P.Szkoła Podstawowa Nr 5 z OI w Kluczborku	7 235 261,12	954 796,77	8 190 057,89	5 405 781,00		67 636,80	21 957,63	5 495 375,43	2 694 682,46	32,90
13	P.Szkoła Podstawowa z OP w Bąkowie	1 003 512,09	223 946,86	1 227 458,95	1 015 980,00		9 697,05	13 969,60	1 039 646,65	187 812,30	15,30
14	P.Szkoła Podstawowa w Bogacicy	2 884 248,73	745 897,11	3 630 145,84	2 196 735,00		24 408,45	21 468,52	2 242 611,97	1 387 533,87	38,22
15	P.Szkoła Podstawowa w Kujakowicach Dolnych z OP w Kujakowicach D. i Łowkowicach	2 215 973,95	494 706,19	2 710 680,14	1 554 346,00		16 300,35	13 999,45	1 584 645,80	1 126 034,34	41,54
16	P.Szkoła Podstawowa w Kuniowie	1 048 618,23	283 550,14	1 332 168,37	1 049 954,00		11 969,10	13 969,60	1 075 892,70	256 275,67	19,24
17	Gminna Szkoła Muzyczna	1 423 102,66	171 888,76	1 594 991,42	1 587 497,00				1 587 497,00	7 494,42	
	Razem szkoły podstawowe	24 438 634,54	4 549 314,02	28 987 948,56	20 322 430,00	0,00	259 884,90	244 258,63	20 826 573,53	8 161 375,03	28,15
22	Administracja Oświaty w Kluczborku	2 111 984,91	565 606,74	2 677 591,65			2 777,69	225 933,84	228 711,53	2 448 880,12	91,46
23	Pomoc materialna dla uczniów "Wyprawka szkolna" / 85415			7 126,00				7 126,00	7 126,00	0,00	-
24	Doskonalenie nauczycieli 80146 /85446			129 268,51					0,00	129 268,51	100,00
25	Pozostała działalność - awans	2 640,00	155,00	2 795,00					0,00	2 795,00	100,00

Raport o stanie Gminy Kluczbork

	zawodowy /80195										
26	Dowożenie uczniów do szkół - 80113	485 602,87	870 464,02	1 356 066,89					0,00	1 356 066,89	100,00
27	Dotacja dla PODN			62 210,00					0,00	62 210,00	100,00
28	Dotacja dla NP " Agatka" oraz NP "Tęczowa Dolina"			290 128,20	78 981,00	35 620,00			114 601,00	175 527,20	60,50
29	Dotacja dla Niepublicznej Szkoły Katolickiej w Biadaczu			0,00			2 153,25		2 153,25	-2 153,25	-
30	Dotacja dla Szkoły STO			661 944,80	617 180,00		14 543,10		631 723,10	30 221,70	4,57
31	Dotacja dla Gimnazjum STO			134 289,12	158 270,00		1 188,00		159 458,00	-25 168,88	-
32	Zwrot kosztów gminom sąsiadującym za dzieci z Gminy Kluczbork uczęszczające do ich przedszkoli			45 865,06					0,00	45 865,06	100,00
33	Dotacja dla niepublicznych żłobków			313 494,00					0,00	313 494,00	100,00
	RAZEM WYDATKI W 2018 ROKU	38 661 536,21	8 768 462,80	49 074 324,70	23 378 648,00	1 108 330,00	280 546,94	477 318,47	25 244 843,41	23 829 481,29	48,56

Baza danych : Sprawozdanie z wykonania wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego Rb-28S wg stanu na dzień 31.12.2018r.

Uczniowie szkół podstawowych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej mają prawo do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, określonych w ramowych planach nauczania ustalonych dla tych szkół.

Gmina Kluczbork otrzymała dotację celową z budżetu państwa na wyposażenie szkół w podręczniki i materiały ćwiczeniowe w kwocie 280 546,94 zł.

Pozostałe środki pozyskane przez gminę stanowią kwotę 477 318,47 zł.

Średni koszt utrzymania ucznia oraz oddziału w gminie obrazuje Tabela nr 2.

I.p.	Jednostka	Liczba uczniów / dzieci *	Liczba oddziałów	Liczba etatów pedagogicznych	Liczba etatów niepedagogicznych	Razem wydatki w roku 2018 (pomniejszone o wydatki majątkowe)	Roczne koszty na jednego ucznia	Roczne koszty na jeden oddział
1	P.Przedszkole Nr 1 w Kluczborku	139	6	15,14	11,00	1 406 654,39	10 119,82	234 442,40
2	P.Przedszkole Nr 2 w Kluczborku	202	10	30,68	29,75	3 530 621,08	17 478,32	353 062,11
3	P.Przedszkole Nr 5 w Kluczborku	178	8	18,04	16,50	2 096 140,86	11 776,07	262 017,61
4	P.Przedszkole Nr 7 w Kluczborku	124	5	12,89	24,75	2 317 544,77	18 689,88	463 508,95
5	P.Przedszkole Nr 8 w Kluczborku	202	9	17,17	16,00	2 205 392,89	10 917,79	245 043,65
6	P.Przedszkole w Bogacicy z OZ w Bażanach	112	5	11,28	13,88	1 652 982,90	14 758,78	330 596,58
	Razem przedszkola	957	43	105,20	111,88	13 209 336,89	13 802,86	307 193,88
7	P.Szkola Podstawowa Nr 1 w Kluczborku	424	19	37,89	7,00	3 868 339,95	9 123,44	203 596,84
8	P.Szkola Podstawowa Nr 2 w Kluczborku	653	30	65,16	20,50	6 434 106,00	9 853,15	214 470,20
9	P.Szkola Podstawowa Nr 5 z Ol w Kluczborku	714	34	92,67	19,50	8 190 057,89	11 470,67	240 884,06
10	P.Szkola Podstawowa z OP w Bąkowie	73	7	11,83	3,00	1 227 458,95	16 814,51	175 351,28
12	P.Szkola Podstawowa w Bogacicy	252	13	36,37	10,00	3 483 430,64	13 823,14	267 956,20
13	P.Szkola Podstawowa w Kujakowicach Dolnych z OP w Kujakowicach D. i Łowkowicach	159	9	24,73	9,00	2 710 680,14	17 048,30	301 186,68
14	P.Szkola Podstawowa w Kuniowie	75	6	11,39	4,50	1 303 147,76	17 375,30	217 191,29
15	Gminna Szkoła Muzyczna	153	10	20,59	4,50	1 594 991,42	10 424,78	159 499,14
	Razem szkoły podstawowe	2 503	128	300,63	78,00	28 812 212,75	11 511,07	225 095,41
16	OP Bąków	30	2	3,98	4,00	524 019,66	17 467,32	262 009,83
18	OP Kujakowice Dolne	69	3	5,62	2,75	259 722,08	3 764,09	86 574,03
19	OP Kuniów	43	2	4,17	1,50	304 748,36	7 087,17	152 374,18
	Razem oddziały przedszkolne	142	7	13,77	8,25	1 088 490,10	7 665,42	155 498,59
	RAZEM WYDATKI W 2018 ROKU	3 602	178	419,60	198,13	43 110 039,74	11 968,36	242 191,23
* Baza danych : Liczba dzieci według stanu wykazanego w Systemie Informacji Oświatowej na dzień 30.09.2017 r.								
Liczba etatów pedagogicznych i niepedagogicznych wg stanu zatrudnienia na dzień 30.09.2017 wg Systemu Informacji Oświatowej na rok szkolny 2016/2017								
Sporządziła : Anna Podgórnika								

Tabela 2. Średni koszt utrzymania ucznia oraz oddziału w odniesieniu do wydatków za 2018 rok.

Jak wynika z tabeli liczba etatów pedagogicznych wynosi 419,60 natomiast liczba etatów niepedagogicznych to 198,13. Analizując wskazaną tabelę należy pamiętać, że omawiane dane szczegółowe zostały zaczytane z SIO na dzień 30.09.2017r. zgodnie z systemem naliczania subwencji oświatowej na rok 2018r.

7.2 UCZNIOWIE O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Pojęcie specjalnych potrzeb edukacyjnych i wychowawczych odnosi się do tej grupy uczniów, która nie może podołać wymaganiom powszechnie obowiązującego programu edukacyjnego. Mają oni znacznie większe trudności w uczeniu się niż ich rówieśnicy. Są w stanie kontynuować naukę, ale potrzebują pomocy pedagogicznej w formie specjalnego programu nauczania, specjalnych metod, dostosowanych do ich potrzeb, możliwości, ograniczeń.

W systemie oświaty uczeń niepełnosprawny to uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej. Określenie „kształcenie specjalne” związane jest ze stwierdzeniem przez zespół orzekający, że dziecko, ze względu na swoje problemy ze zdrowiem czy dysfunkcje intelektualne, wymaga specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

Na terenie Gminy Kluczbork w 2018r. do szkół podstawowych i przedszkoli uczęszczało 94 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Każde dziecko miało zapewnioną realizację zaleceń określonych w orzeczeniu.

Gmina Kluczbork zapewnia również uczniom niepełnosprawnym bezpłatny transport specjalnie przystosowanymi samochodami, wyposażonymi w windy do wózków inwalidzkich. Gmina, zgodnie z podjętą uchwałą, gwarantuje bezpłatny pobyt w publicznych przedszkolach dla wszystkich dzieci niepełnosprawnych.

Każda placówka w gminie, do której uczęszczały dzieci niepełnosprawne stworzyła im optymalne warunki do ich bezpiecznego funkcjonowania.

7.3 WYNIKI EGZAMINÓW W POSZCZEGÓLNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Wyniki egzaminu w klasach trzecich gimnazjów, prowadzonych przez Gminę Kluczbork, wskazuje na wysokie, chociaż zróżnicowane, umiejętności uczniów w odniesieniu do średnich wyników osiągniętych przez ogół gimnazjów w województwie opolskim.

W zakresie języka polskiego, matematyki, języka angielskiego, języka niemieckiego – poziom rozszerzony najlepsze wyniki osiągnęli uczniowie oddziałów gimnazjalnych Publicznej Szkoły Podstawowej w Bogacicy.

Najwyższy poziom nauczania historii, przyrody, języka niemieckiego – poziom podstawowy osiągnięto w roku 2018 w oddziałach gimnazjalnych Publicznej Szkoły Podstawowej w Kujakowicach Dolnych.

Szczegółowe wyniki egzaminów przedstawia Załącznik nr 2 do niniejszego Raportu.

7.4 STYPENDIA, DOFINANSOWANIA I POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW

W ramach Rządowego programu pomocy uczniom w roku 2018 pn. „Wyprawka szkolna”, w Gminie Kluczbork udzielono pomocy finansowej w postaci dofinansowania do zakupu podręczników 24 uczniom szkół ponadgimnazjalnych w kwocie 7126 zł. W/w program jest przeznaczony dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w schorzeniach określonych przez ten program. Dofinansowanie odbywa się ze środków z dotacji celowej przeznaczonej na realizację tego programu, przekazywanej przez wojewodę, za pośrednictwem Kuratora Oświaty w Opolu.

7.5 DOWÓZ UCZNIÓW

Jednostką odpowiedzialną za przewozy uczniów, wychowanków i dzieci z terenu Gminy Kluczbork jest Administracja Oświaty w Kluczborku. Przewozy wykonywane są ośmioma pojazdami następującego typu:

- samochód osobowy (8+1 miejsc) - 5 szt. (przystosowane do przewozu osób na wózkach inwalidzkich);
- autobus / bus (14 + 1 miejsc) - 2 szt.;
- autobus (28 + 1 miejsc) - 1 szt. (przystosowany do przewozu osób na wózkach inwalidzkich).

Obsługą transportową objęte jest miasto Kluczbork oraz sołectwa Gminy Kluczbork. Administracja Oświaty w Kluczborku transportem własnym obsługuje 115 osób dziennie (w tym 11 osób na wózkach inwalidzkich). Jako przewozy dodatkowe Administracja Oświaty w Kluczborku wykonuje dowóz 9 grup (ok. 22-25 osób) na pływaliń, a także na zawody sportowe, wycieczki, do kina, biblioteki itp.

Gmina zapewniała dowóz 366 uczniów do szkół przy pomocy publicznej komunikacji zbiorowej.

7.6 WSKAŹNIK „UPRZEDSZKOLNIENIA” I „UŻŁOBKOWIENIA”

Roczniki	Liczba dzieci (dane z wydziału meldunkowego)	Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	% dzieci korzystających z przedszkoli
2012	304	280	92%
2013	289	281	97%
2014	314	273	87%
2015	276	219	79%

Gmina Kluczbork zapewnia miejsca w przedszkolach publicznych dla ok. 1100 dzieci. Ofertę edukacyjną zwiększają działające w gminie dwa niepubliczne przedszkola "Agatka" i "Tęczowa Dolina".

Dla dzieci do 3 roku życia gmina prowadzi grupy wczesnoprzedszkolne, które funkcjonują w Publicznym Przedszkolu Nr 7 w Kluczborku, dysponując ponad 70 miejscami. Uzupełnieniem tej oferty są działające na terenie gminy niepubliczne żłobki „Pod jabłónką”, „Baśniowy Zakątek”, Centrum Radosnej Edukacji „Piąteczka”, które oferują łącznie 106 miejsc.

W roku 2016 urodziło się 269 dzieci; w 2017- 303 a w 2018 – 240 dzieci. Większość rodziców pozostaje na urloпах wychowawczych, ale obserwuje się tendencje powrotu młodych ludzi do pracy zawodowej, dlatego wzrasta zainteresowanie wolnymi miejscami w kluczborskich żłobkach.

8. KULTURA, SPORT I REKREACJA

8.1 KULTURA

Gmina Kluczbork posiada stosunkowo bogatą ofertę zarówno zajęć jak i wydarzeń kulturalnych. Jest ona realizowana zarówno poprzez Kluczborski Dom Kultury, Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną, Muzeum im. ks. Jana Dzierżonę ale także poprzez Ośrodek Sportu i Rekreacji, w którego strukturach jeszcze do końca roku 2018 funkcjonowało Kino „Bajka”, a także organizował wiele wydarzeń.

8.1.1 KLUCZBORSKI DOM KULTURY

- **Zespoły zainteresowań Kluczborskiego Domu Kultury:**

Zespoły zainteresowań w KDK podzielone zostały na „studia”, co ułatwia organizację pracy oraz orientację dla korzystających z oferty Domu.

Studio Taneczne – 168 osób. W ramach tego studia funkcjonują następujące zespoły: Zespół Taneczny „Agat I”, „Agat II”, „Agat III”, „Mini Śmieszki”, „Śmieszki”, Grupa Baletowa „MINI- DEMI”, „DEMI”, „PETIT -DEMI”, Mażoretki, Taneczna Grupa PSP Nr I w Kluczborku.

Studio Muzyczne – 153 osoby. Tuż można korzystać z następujących grup: Studio Piosenki, zespół wokalny „Powróćmy jak za dawnych lat”, Zespół estradowy „Big Roll Band”, Zespół Śpiewaczy „Echo”, Młodzieżowa Orkiestra Dęta Łowkowie, Młodzieżowa Orkiestra Dęta – Bażany, Kapela Podwórkowa „Kluczborskie Pierniki”,

Studio Plastyczno-Ceramiczne – 30 osób. Tutaj wyodrębniliśmy grupę dziecięcą, grupę młodzieżową, grupę dorosłych.

Zespół kabaretowy „Klub pod Czarcim Pazurem” – 16 osób

Sudoku - spotkania dla dzieci kl. II i III – PSP nr 1 – 30 osób

Plastyka dla dzieci PSP nr 1 – kl. I, II, III – 30 osób

Zajęcia w poszczególnych grupach zainteresowań odbywają się cyklicznie przez cały rok szkolny. W czasie wakacji i ferii zimowych przeprowadza się zajęcia warsztatowe. Ogółem w zajęciach zaproponowanych przez Kluczborski Dom Kultury w roku 2018 wzięło udział 427 osób.

- **Laureaci konkursów, festiwali, przeglądów:**

- Zespół „Agat”- **II miejsce** w IV Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych o Puchar Burmistrza Byczyny INSPIRATION 2018
- Grupa baletowa „Demi” - **I miejsce** w IV Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych o Puchar Burmistrza Byczyny INSPIRATION 2018
- Grupa baletowa „Petit Demi” - **II miejsce** w IV Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych o Puchar Burmistrza Byczyny INSPIRATION 2018
- Grupa baletowa „Mini Demi” - **I miejsce** w IV Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych o Puchar Burmistrza Byczyny INSPIRATION 2018

- Zespół wokalny-ruchowy „Mini Śmieszki” - **III miejsce** w IV Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych o Puchar Burmistrza Byczyny INSPIRATION 2018
- Zespół wokalny-ruchowy „Śmieszki” - **I miejsce** w IV Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych o Puchar Burmistrza Byczyny INSPIRATION 2018
- Zespół „Agat” - **I miejsce** w I Festiwalu Sztuki Tanecznej „Płasowadła”
- Grupa baletowa „Mini Demi” - **I miejsce** w I Festiwalu Sztuki Tanecznej „Płasowadła”
- Sara Fuks – **I miejsce** w XII Międzynarodowym Festiwalu Piosenki „Kluczborskie Trele”

- **Koncerty**

W roku ubiegłym KDK zorganizował i był współorganizatorem 25 koncertów, dzięki czemu zaproponowaliśmy społeczności lokalnej różnorodną ofertę muzyczną, na którą składały się koncerty świąteczne, patriotyczne, okolicznościowe, koncerty jazzowe, blues, rock, reggae a także atrakcyjne koncerty estradowe Orkiestr Dętych. Ogółem na koncertach gościliśmy około 5440 słuchaczy.

- **08- 09.06.2018** - W ramach XII Międzynarodowego Festiwalu Piosenki „Kluczborskie Trele” wystąpił wokalista Alex Martinez – laureat programu „ Mam Talent”. Jego repertuar i niespotykany piękny głos zachwycił festiwalową publiczność. Koncertu wysłuchało 70 osób.
- Drugiego dnia odbył się koncert Margarity Tsoukarelas. Piosenkarka wystąpiła podczas Gali festiwalowej. Zaprezentowała piosenki musicalowe i filmowe. Nie zabrakło również popularnych piosenek soul. Koncertu wysłuchało 90 osób.
- **01.09.2018** - X Meeting Muzyczny „Letnia noc z bluesem i rockiem – Pożegnanie lata” . W plenerowym koncercie na Miejskim Stadionie udział wzięli muzycy grup rockowych i bluesowych. Lester Kidson Power Trio, Rock and Fire, Zespoły zaprezentowały się w godzinnych koncertach. Udział w imprezie wzięło około 800 osób.
- **19.10.2018** – Koncert patriotyczny „Wolna i Niepodległa”. W programie artystycznym zorganizowanym w Sali Kameralnej Kluczborskiego Domu Kultury z okolicznościowym programem wystąpił zespół muzyczny w czteroosobowym składzie. Artyści wykonali patriotyczne utwory w jazzowych aranżacjach. W programie wzięli udział również harcerze. Program z okazji 100 - lecia Odzyskania Niepodległości obejrzało 80 osób.
- **10.11.2018** – Uroczysta Gala z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości, hala OSiR w Kluczborku. W uroczystym koncercie pt. „Tylko Drzewa” udział wzięły dzieci, młodzież i dorośli z kół zainteresowań Kluczborskiego Domu Kultury, mini D3mi, Demi, Śmieszki, Agat, wokaliści ze Studia Piosenki oraz zespół Powróćmy jak za dawnych lat. Program obejrzało około 600 osób.
- **25.11.2018** – 10 lecie zespołu estradowego Big-Roll-Band. Jubileuszowy koncert odbył się w kinie Bajka. Muzycy zaprezentowali polskie utwory muzyczne i wokalne. W koncercie udział wzięli zaproszeni goście oraz muzycy wcześniej grający w składzie Big-Roll-Bandu. Koncert obejrzało 200 osób.
- **16.12.2018** – Przed Wigilią. W świątecznym programie wystąpiły dzieci z zespołów tanecznych mini Demi, Demi, Śmieszki, Agat oraz wokaliści ze Studia Piosenki przedstawili muzyczno-taneczna bajkę „Dziewczynka z zapalkami”. W drugiej części

programu artystycznego publiczność miała okazję do wspólnego kolędowania oraz wysłuchania okolicznościowych wierszy. Program obejrzało około 150 osób.

- **Przeglądy, konkursy, festiwale**

W roku 2018 w KDK zostały zorganizowane 4 imprezy artystyczne, w których udział wzięło około 500 osób:

- **23.03.2018** – IX Wojewódzki Festiwal Piosenki Dziecięcej „Wesołe Nutki”. Na scenie wystąpiło 44 młodych wokalistów w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym. Wszystkie dzieci, które zaśpiewały na festiwalu otrzymały pamiątkowe dyplomy i nagrody rzeczowe. W przerwie Konkursu dzieci i ich opiekunowie obejrzały przedstawienie „Królewna Śnieżka” w wykonaniu uczestników kół zainteresowań z Kluczborskiego Domu Kultury. W Festiwalu uczestniczyło 120 osób.
- **08-09.06.2018** – XII Międzynarodowy Konkurs Piosenki „Kluczborskie Trele”. Beneficjentami Festiwalu były dzieci i młodzież z kraju i z zagranicy, która rywalizowała w czterech kategoriach wiekowych. Jury Festiwalowe wyłoniło zwycięzców i wyróżnionych. Laureaci Festiwalu wystąpili podczas Festiwalowej Gali. Koncertu wysłuchało 80 osób.
- **07.12.2018** – Zabawa z Mikołajem w ramach Wojewódzkich Spotkań Tanecznych „Mój pierwszy krok i następny”. W czasie zabawy odbyły się prezentacje zespołów tanecznych z GOKSiR – Praszka oraz Kluczborskiego Domu Kultury. Wszystkie dzieci otrzymały od Mikołaja słodkie upominki. Płasy i tańce urozmaiciły gry, konkursy, zabawy. W imprezie udział wzięło około 100 osób.

Oprócz tego, uczestnicy sekcji zainteresowań KDK brali udział w 5 przeglądach, konkursach i festiwalach organizowanych przez inne jednostki i organizacje:

- 34 Wojewódzki Festiwal Teatrów Dziecięcych – Olesno;
- Mistrzostwa Polski w Tańcu Dzieci Przedszkolnych i Wczesnoszkolnych „Taniec z Gwiazdkami” w Kluczborku;
- IV Powiatowy Przegląd Zespołów Tanecznych INSPIRATION - Bieczyna 2018;
- I Festiwal Sztuki Tanecznej „Płasowadła” - Dobrzeń Wielki.

- **Przedstawienia**

W roku ubiegłym w Kluczborskim Domu Kultury odbyły się 2 przedstawienia. Odbiorcami bezpłatnych spektakli było 405 osób.

- **18-19.04.2018** – Igor Hiszczyński. Kluczborski aktor na deskach Sali Kameralnej Kluczborskiego Domu Kultury zaprezentował monodramat „Foriner”. Był to spektakl wykonany w języku angielskim, w którym aktor zmagał się z wewnętrznym „rozdarciem” pomiędzy miłością i jej brakiem. Trzy odsłony spektaklu obejrzało łącznie 150 osób.
- **13-14.09.2018** – Spektakl teatru Tańca dla Najmłodszych „Kształty”. Przedstawienie dla dzieci w reżyserii Grzegorza Łabudy i Jakuba Margosiaka obejrzało 255 osób z pobliskich kluczborskich przedszkoli /cztery spektakle /.

- **Warsztaty**

05.05.2018 – Warsztaty jazzowe dla członków zespołu big-band. Warsztaty poprowadził zaprzyjaźniony muzyk, pedagog, wykładowca a przede wszystkim znakomity instrumentalista Grzegorz Nagórski. Muzycy jak co roku zapoznali się z nowościami w sferze interpretacji i artystycznego wyrazu. W warsztatach udział wzięło 25 osób.

- **Wystawy**

Pomieszczenia KDK często goszczą wystawy malarskie lub fotograficzne. Skupiamy się na promocji artystów lokalnych, choć często zapraszamy również twórców z innych stron.

- **16.02 – 16.03.2018** – Wystawa fotografii - „Opolska mama ma moc”. Wystawa prezentuje matki z województwa opolskiego podczas codziennych obowiązków. Bohaterki sesji zdjęciowej to piękne kobiety, które realizują się zawodowo, rodzinnie i artystycznie. Prace obejrzało około 200 osób.
- **08.03.2018** - „Kobieta w sztuce”. Z okazji Dnia Kobiet w Klubie Artystycznym Labirynt odbył się wernisaż wystawy promującej artystów i ich spojrzenie na kobiecą postać. Wystawę uświetnił występ wokalistów ze studia piosenki, przedstawiono też okolicznościową poezję. W imprezie uczestniczyło 60 osób.
- **24.08.2018** – Wystawa Poplenerowa. Jubileuszowy Ogólnopolski Plener Malarski „Kluczbork 2018 Śladami Historii”. W plenerze udział wzięło dziecięciu artystów profesjonalnych z całej Polski oraz dziesięciu nieprofesjonalnych z regionu opolskiego. W czasie 7- dniowego pleneru powstało 40 prac malarskich inspirowanych pięknem naszego miasta i okolic. Wystawę można było oglądać przez okres trzech m-cy w Klubie Artystycznym „Labirynt” Kluczborskiego Domu Kultury w Kluczborku. Wystawę obejrzało około 250 osób.
- **01.10.2018** - „Za wolność Naszą i Waszą”. Wystawa prac laureatów konkursu plastycznego na „Pocztówkę patriotyczną” z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości. Prace obejrzało 200 osób.

- **Obsługa imprez - współorganizacja**

Kluczborski Dom Kultury udzielił wsparcia w ramach współpracy i obsługi technicznych w 9 wydarzeniach artystycznych organizowanych przez inne jednostki Gminy Kluczbork.

- **Wolontariat**

- **08.01–18.02.2018** -Spotkania z kulturą i językiem - wolontariat młodzieży a Azji - *Chiny, Turcja, Indonezja*. W ramach współpracy KDK z AiSEC przez 6 tygodni w Kluczborskim Domu Kultury gościły wolontariuszki z Azji. Dziewczęta czynnie włączały się w artystyczne życie kluczborskiego ośrodka kultury. Przygotowały też zajęcia przedstawiające swoją kulturę, język, zabawy i zwyczaje. W spotkaniach udział wzięło 30 dzieci.

- **Ferie zimowe, wakacje**

W ramach dni otwartych podczas ferii zimowych prowadzone były zajęcia artystyczne w zakresie tańca, plastyki i śpiewu. Korzystając z pobytu w KDK wolontariuszy z Chin, Turcji i Indonezji uczestnikom warsztatów zaprezentowano program „Spotkanie z Kulturą i Językiem”. Goście w cyklicznych programach prezentowali swój kraj, język i zwyczaje. Przedstawili nam też orientalne gry i tańce, chińskie znaki. Rysowali również mandale - **rysunek na planie koła, uważanego za symbol harmonii i doskonałości**. Na zakończenie

ferii dla wszystkich chętnych dzieci zorganizowano bal karnawałowy. W zajęciach uczestniczyło 60 osób.

W czasie wakacji Kluczborski Dom Kultury był organizatorem warsztatów:

- Warsztaty plastyczne Grupy Twórczej „Wena”;
- Warsztaty taneczne „Folkowe inspiracje”;
- Warsztaty wokalne „Raz na ludowo – Hej”;
- Warsztaty Plastyczno – Techniczne „Wesołe Nożyczki”;
- Warsztaty stepu amerykańskiego;
- „Wesoły skwerek”. Plenerowa zabawa dla wszystkich chętnych dzieci;
- Warsztaty Flamenco.

Podczas wakacji z warsztatów skorzystało około 100 osób w tym dzieci, młodzież i osoby dorosłe.

8.1.2. MIEJSKA I GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

• **Gromadzenie i opracowanie zbiorów.**

W 2018 r. do Biblioteki (łącznie z filiami) wpłynęło 3 286 książek na kwotę 53 567,46 zł w tym m.in.:

- ze środków Biblioteki zakupiono 1 139 wol. za kwotę 23 085 46 zł
- ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 1 271 wol. za kwotę 22 972,00 zł. Środki z Ministerstwa pochodzą z Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” (Priorytet 1 - „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”).
- z darów 876 książek o wartości 7 510,00 zł (w tym z Rad Sołeckich 267 książek, za kwotę 5 600,00 zł).

Liczba woluminów w MiGBP na 1000 mieszkańców na dzień 31.12.2018r. wyniosła 3 335. Biblioteka umożliwiła czytelnikom, w ramach uczestnictwa w Konsorcjum Opolskich Bibliotek Publicznych, korzystanie z e-booków poprzez bezpłatny dostęp do czytelni on-line Ibuk Libra. Koszt dostępu do platformy wyniósł 1 013,32 (opłacono w 2017 r. za okres 15.12.2017 – 14.12.2018). Czytelnicy mieli dostęp do 1 736 publikacji (całodobowo i w dowolnym miejscu). W 2018 roku liczba sesji (logowań) do IBUKa wyniosła 1 057, liczba otwarć 1 011, liczba otwartych stron 12 960. Koszt za platformę Ibuk Libra za okres 15.12.2018 – 15.12.2019 wyniósł 1 004,17 zł.

Prenumerowaliśmy 23 tytuły czasopism. Koszt prenumeraty czasopism dla wszystkich agend biblioteki wyniósł 5 244,34 zł.

• **Udostępnianie zbiorów i obsługa czytelników.**

W Bibliotece (łącznie z filiami) zarejestrowano 4 338 czytelników, w tym 755 w filiach wiejskich. Liczba odwiedzin w wypożyczalni wyniosła 32 540 (miasto – 25 180, filie wiejskie – 7 360). Wypożyczono na zewnątrz:

- 93 574 książki (miasto – 77 648, filie wiejskie – 15 926)
- 4 466 egz. zbiorów specjalnych (płyty i kaset) (miasto – 4 465, filie wiejskie – 1)
- 1 438 egz. czasopism (miasto – 670, filie wiejskie – 768).

Liczba wypożyczeń w MiGBP na 1000 mieszkańców na dzień 31.12.2018r. wyniosła 2,884 (zliczono wypożyczenia książek, czasopism i zbiorów audiowizualnych). Liczba odwiedzin w czytelni wyniosła 9 765 (miasto – 4 837, filie wiejskie – 4 928), w tym w czytelni internetowej – 4 309 (miasto – 2 707, filie wiejskie – 1 602). Na miejscu udostępniono naszym czytelnikom:

- 5 278 książek (miasto – 1 386, filie wiejskie – 3 892)
- 265 egz. zbiorów specjalnych
- 4 959 egz. czasopism (miasto – 3 905, filie wiejskie – 1 054)

Zrealizowano 41 zamówień w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

• **Działalność edukacyjna, kulturalno-oświatowa i promocyjna.**

W 2018 r. w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Kluczborku oraz w filiach bibliotecznych odbyły się 382 imprezy i inne wydarzenia. Udział w nich ogółem wzięło 5 974 osób, co daje średnią 15,6 osób na każdym wydarzeniu. Zajęcia, wystawy, prelekcje, szkolenia zostały przygotowane i przeprowadzone przez pracowników Biblioteki.

Biblioteka łącznie z jej filiami zorganizowała następujące imprezy, wydarzenia i szkolenia:

- 77 lekcji bibliotecznych i zajęć edukacyjnych, np.: „Netykieta – szanuję siebie i innych”, „Bezpieczny internet”, „Przepis na przyjaźń”, „Prawa dziecka”, „Asertywność”, „Spotkanie z literaturą i sztuką” (1 175 uczniów i dzieci przedszkolnych);
- 16 zajęć warsztatowych przeznaczonych dla dzieci i osób dorosłych, np. bombki decoupage, ozdoby wielkanocne, ekostworki, kartki świąteczne (179 uczestników);
- „Ferie w Bibliotece” – zajęcia dla dzieci w okresie od 15 do 19 stycznia 2018r. składały się z prelekcji pt. „Gdzie pieprz rośnie?” na temat przypraw i ziół, spotkania z weterynarzem, zabaw integracyjnych i ruchowych, zajęć plastycznych, gier planszowych oraz rozmów o książkach;
- cykl szkoleń komputerowych dla seniorów „Internet – okno na świat” (44 spotkania, przeszkolono 65 osób);
- 26 wykładów i pogadanek, m.in.: „Tydzień z Internetem”, „Zbigniew Herbert – życie i twórczość”, „Od Gutenberga do Internetu – historia książki i informacji”, „Ziemia Kluczborska w okresie powstań śląskich”, „Dzieje Kluczborka w pigułce” (liczba uczestników wszystkich wydarzeń: 349 uczestników);
- 6 wystaw, w tym „We mnie jest płomień, który myśli” na temat Zbigniewa Herberta, wystawa ozdób wielkanocnych i rękodzieła artystycznego podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Kluczborku, „Niepodległość znaczy wolność” z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości oraz świąt narodowych 3 i 8 maja, wystawa ilustracji Emilii Dziubak, jednej z najlepszych polskich ilustratorek książek dla dzieci, wystawa „Poezja zza krat – przegląd twórczości osób osadzonych w Zakładzie karnym w Kluczborku”, „Sercem malowane - Kluczbork w kwiatkach” (liczba zwiedzających ogółem 384 osoby);
- 4 spotkania autorskie, w tym spotkanie z Bożeną Kansy (promocja tomiku „Ziarenka liryczne i satyryczne”) – w ramach Tygodnia Bibliotek i promocji lokalnych twórców; Jakubem Małeckim – w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki, Agnieszką Chrobot (promocja tomiku „Jestem”), Olgą Rudnicką w ramach projektu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu „Pisarz w trasie”. W spotkaniach wzięło udział ogółem 118 osób;
- 67 spotkań w ramach głośnego czytania, w tym 22 spotkania z wykorzystaniem teatryku kamishibai. Kamishibai (jap. kami – papier, shibai – sztuka) to inaczej „papierowy teatr”, nazywany również „teatrem obrazkowym” albo „teatrem narracji”. Większość kamishibai to bajki, baśnie lub opowiadania składające się z 10–16 ilustrowanych kart z tekstem na odwrocie. W spotkaniach wzięło udział 956 dzieci;
- 77 spotkań dla czytelników w Bibliotece, w tym spotkania wiernych czytelników (FB Ligota Górna i Borkowice), spotkania emerytów (FB Bogacica), „Godzina z książką” – dla uczniów (FB Kujakowice Górne) oraz 36 spotkań z grami planszowymi w ramach projektu „Planszowy Kluczbork”; 911 uczestników;
- 23 wycieczki z przedszkoli i szkół (540 uczestników);

- przedstawienie dla dzieci „Emmanuel” w wykonaniu Teatru Dobrego Serca z Warszawy (styczeń, 80 dzieci);
- cykl „Spotkań z grą historyczną” w ramach obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości. Uczestnicy spotkań grali w gry planszowe dotyczące historii Polski – „Znaj Znak”, „Kolejka”, „303”, „Reglamentacja”. Gry pozyskaliśmy z Instytutu Pamięci Narodowej;
- przedstawienie „Kot w butach” w wykonaniu uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 5 w Kluczborku (marzec, 3 spektakle, które ogółem obejrzało 163 dzieci z kluczborskich przedszkoli i szkół);
- „Przegląd Poezji i Pieśni Patriotycznej” w ramach obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości, skierowany do uczniów szkół podstawowych Powiatu Kluczborskiego (15 marca, 65 uczestników);
- spotkanie z Magdą Durecką, w cyklu „Galeria Osobistości Ziemi Kluczborskiej” (26 kwietnia, 45 uczestników);
- Noc Bibliotek pod hasłem „RzeczpospoCzyta” (czerwiec, ok. 100 uczestników). Dla uczestników wieczornej imprezy promującej czytelnictwo i bibliotekę przygotowano szereg atrakcji: „Upoluj książkę” – poszukiwanie książek ukrytych na terenie Kluczborka; „Nocną Wymianę Książek” - bezgotówkową wymianę własnych książek pomiędzy uczestnikami wydarzenia; prezentację gry „Odyssey” firmy Lupo Art Games; „Biblioteczne Ekostworki” - zajęcia plastyczne dla dzieci; inaugurację projektu „Planszowy Kluczbork”; wystawę ilustracji Emilii Dziubak; występ saksofonisty Dmytro Kulakovskiego, ucznia ZSO w Kluczborku; pokaz filmu dla dzieci „Tarapaty”;
- „Spacer z Bajką” – głośne czytanie bajek dla przedszkolaków i uczniów na kluczborskim Rynku (czerwiec, 82 uczestników);
- Narodowe Czytanie „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego (wrzesień, ok. 200 uczestników);
- „Odjazdowy Bibliotekarz z Kluczborka i nie tylko” (wrzesień, 35 uczestników) – w ramach corocznego rajdu rowerowego bibliotekarz i miłośnicy książek odwiedzili Chałpkę Starzików w Bogacicy, zapoznali się z jej działalnością i zbiorami. Rajdowi towarzyszyła akcja bookcrossingu.
- „Senior dla Seniora w Bibliotece” (listopad, 35 uczestników) – spotkanie humorystyczno-artystyczne integrujące stowarzyszenia działające dla i wśród seniorów;
- „Mikołajki z Książką” (grudzień, 30 uczestników) – spotkanie dla dzieci i rodziców w klimacie świątecznym;
- Spotkanie wigilijne „Jest taki dzień...” (grudzień, 52 uczestników).

Koszt organizacji imprez, w tym: materiały biurowe, artykuły spożywcze, kwiaty wyniósł 1538,96 zł z czego ze środków finansowych MiGBP - 491,08 zł, z darowizn i projektów – 1047,88 zł.

Od czerwca 2007 r. w naszej Bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki. W 2018 r. odbyło się jedenaście spotkań klubowiczów. Biblioteka otrzymała 11 tytułów książek (ogółem 25 egz., o wartości 538,31 zł).

W ramach promocji Biblioteki:

- kontynuowano akcję rozpoczętą w 2017 r. „Poczekalnia – Poczytalnia. Czekając, czytamy!” - opieka nad mini-biblioteczką w kluczborskiej przychodni „Medyk” (wymiana książek, dostarczanie zakładki i kolorowanek promujących bibliotekę i czytanie);
- Włączono się w „Międzynarodowy Tydzień Gier” - akcja o zasięgu światowym (International Games Week, 4 – 10 listopada 2018 r.). Kluczborska biblioteka była jedną z trzech bibliotek w całej Polsce, które dołączyły do akcji promowania gier

planszowych jako narzędzia edukacji i integracji. Zorganizowaliśmy 11 spotkań z grami planszowymi, w których wzięło udział 240 uczniów kluczborskich szkół;

- publikowano informacje o działalności MiGBP na łamach prasy fachowej – „Bibliotekarz Opolski” nr 3/2018, „Poradnik Bibliotekarza” nr 9/2018, „Biblioteka Publiczna” nr 3/2019; współpracowano z tygodnikiem lokalnym „Kulisy Powiatu”;
- organizowano akcje promujące czytelnictwo i nowości wydawnicze, np. „Randka w ciemno z książką”, „Gwiazdka z książką” (czytelnicy wypożyczają książki zapakowane, nie wiedząc jaki tytuł wybrali);
- stworzono w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży „Kącika Malucha” – strefy dla najmłodszych dzieci. Zakupiono dywan, zabawki edukacyjne, klocki, piłeczki, puzzle, materiały plastyczne (całkowity koszt pokryto z darowizn na rzecz MiGBP – 1 600 zł).

- **Działalność informacyjna.**

W 2018 r. udzielono czytelnikom 2 211 informacji, w tym 69 dotyczących regionu Kluczborka i okolic. Biblioteka kontynuowała również, w oparciu o prasę lokalną (*Kulisy Powiatu*, *Nowa Trybuna Opolska*), prowadzenie Bibliografii Powiatu Kluczborskiego w programie SOWA2. Gromadzono i opracowywano dokumenty życia społecznego (plakaty, broszury, informatory, kalendarze itp.), które informują o aktywności społeczeństwa lokalnego.

- **Działalność instrukcyjno-metodyczna. Doskonalenie pracowników.**

W 2018 r. odbyło się 27 wizytacji w filiach bibliotecznych w mieście oraz w filiach wiejskich. Sporządzano okresowe i roczne sprawozdania (statystyczne i opisowe) z działalności czytelniczo-informacyjnej oraz kulturalnej.

- **Szkolenia**

Zorganizowaliśmy dwa szkolenia:

- „Biblioteka dla młodych” dla pracowników bibliotek publicznych Powiatu Kluczborskiego (luty);
- „Ochrona danych osobowych w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Kluczborku” dla pracowników MiGBP (październik);
- Pracownicy brali udział w szkoleniach organizowanych przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Opolu i inne instytucje: „Warsztaty Academica, Polona”, „Warsztaty RODO”, „Deskryptory, fasety, encje”, „Scenariusz zajęć biblioterapeutycznych”, „Przepisy kancelaryjno – archiwizacyjne”. P.o. Dyrektor biblioteki – Krystyna Pychyńska wzięła udział w konferencji dyrektorów bibliotek publicznych województwa opolskiego.

- **Powiatowy Dzień Bibliotekarza**

W dniu 08.05.2018 r. odbył się Powiatowy Dzień Bibliotekarza zorganizowany w formie wyjazdu studyjnego dla bibliotekarzy Powiatu Kluczborskiego do „biblioteki łańcuchowej” w Oleśnicy oraz do niedawno wyremontowanej Biblioteki Publicznej w Namysłowie.

- **Pozyskiwanie środków pozabudżetowych. Realizacja projektów.**

Ogółem w 2018 r. MiGBP w Kluczborku pozyskała 38 572,00 zł, w tym:

- z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” (Priorytet 1 - „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”) kwotę 22 972,00 zł;
- z funduszy Rad Sołeckich (Bąków, Bogacica, Bogacka Szklarnia, Borkowice, Kuniów, Ligota Dolna, Ligota Górna, Łowkowice, Smardz Dolne, Smardz Górne, Żabiniec) kwotę 5 600,00 zł na zakup nowych książek – zakupiono 267 książek;

- grant 5 000 zł na realizację projektu „Planszowy Kluczbork” w konkursie „Wspieramy Rozwój” Cedrob S.A., w kategorii „Inicjatywa społeczna”. Celem projektu realizowanego w terminie 07.05.2018 r. – 31.12.2018 r. było stworzenie w Bibliotece ogólnodostępnej strefy gier planszowych. Zakupiono 57 tytułów gier planszowych przeznaczonych dla wszystkich grup wiekowych. Odbyło się 36 spotkań planszówkowych, w których wzięło udział 517 osób;
- z Fundacji LOTTO darowiznę 5.000 zł na realizację projektu „Plan B – Młodzieżowa Strefa Kreacji i Inspiracji”. Celem projektu jest stworzenie w Bibliotece strefy dla młodzieży, organizacja warsztatów i wystawy prac plastycznych. Projekt obecnie jest w trakcie realizacji.

8.1.3. MUZEUM IM. KS. JANA DZIERŻONA W KLUCZBORKU

W 2018 r. Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku zwiedziły **7123 osoby**, w tym 211 grup zorganizowanych (łącznie 4111 osoby). Oprowadzono **206 grup – 4309 osób** (w tym 197 grup dzieci i młodzieży – 3773 osoby + 382 opiekunów).

Do księgi muzealiów wpisano 79 pozycji, w tym 34 zakupy za kwotę **1 604,80 zł**. Oddano do konserwacji w specjalistycznej pracowni mechanizm zegara wieżowego z inwentarza zbiorów historycznych – koszt: **4 000 zł** (pozostała kwota będzie zapłacona po zakończeniu prac i odbiorze zegara)

Zorganizowano następujące wydarzenia:

- Prezentowano wystawę stałą ***Pszczelarstwo dawne i nowe*** w budynku muzeum oraz wystawy plenerowe: ***Ule i Ule figuralne*** na skwerku za budynkiem i w pawilonie przed wejściem do muzeum. Wystawy zwiedziły **7123 osoby**; poniesione koszty: **5 036 zł** (koszty konserwacji uli oraz zakup telewizorów na wystawę stałą – za otrzymaną **Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego na Wydarzenie Muzealne Roku 2017**, za wystawę *Okruchy Przeszłości... W dawnej szkole*).
- Prezentowano **18 wystaw czasowych** o różnorodnej tematyce, np. przedstawiające historię i kulturę narodową, historię miasta i okolic, różne dziedziny sztuki, twórczość plastyczną i pasje mieszkańców miasta i regionu, wystawy przyrodnicze, a także wystawy interaktywne, w tym:
 - 8 wystaw własnych i współorganizowanych (łącny koszt organizacji ok. 2 200 zł);
 - 10 wystaw wypożyczonych z innych muzeów, instytucji i stowarzyszeń (łącny koszt organizacji ok. 11 800 zł).
- Zorganizowano ***pokazy i warsztaty wykonywania pisanek techniką batikową*** prowadzone przez członkinię Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Frekwencja: **25 osób**; łączny koszt organizacji ok. 135 zł.
- Zorganizowano ***XII Plener Rzeźbiarski – Kluczbork 2018*** podczas którego powstały rzeźby i płaskorzeźby o tematyce pszczelarskiej. Plener odwiedziło **ok. 600 osób** (w tym 442 biletowanych – pozostała ilość szacunkowa osób wchodzących bezpośrednio na skwerek). Łączny koszt pleneru ok. 3 900 zł.
- Muzeum wzięło udział w ogólnopolskiej inicjatywie ***NOC MUZEÓW***. Oferta obejmowała bezpłatne zwiedzanie wystaw, w tym przygotowaną w piwnicy na tę okazję

wystawę *W piwnicy kata*, wszyscy chętni mogli sobie zrobić pamiątkowe zdjęcie w fotobudce oraz wziąć udział w warsztatach skręcania balonów, dla najmłodszych przygotowano konkurs na przebranie bajkowe i wręczono dzieciom nagrody książkowe. Frekwencja: **435 osób**; łączny koszt organizacji ok. 1300 zł.

- Prowadzono lekcje muzealne dot. dziejów miasta, pierwszej wizyty w muzeum oraz spotkania z archeologiem: **3 tematy – 17 grup – 352 osoby**; łączny koszt organizacji lekcji muzealnych ok. 800 zł.
- Prowadzono warsztaty plastyczne do wybranych wystaw czasowych: **7 tematów – 104 grupy – 1941 osób**. Łączny koszt organizacji warsztatów plastycznych ok. 2 000 zł;

8.1.4. KINO „BAJKA”

Do końca roku 2018 Kino „Bajka” było w strukturze organizacyjnej Ośrodka Sportu i Rekreacji, stąd wszelkie rozliczenia dokonywane były przez tę właśnie jednostkę. Nie zmienia to jednak faktu, że kluczborskie kino było jednym z najważniejszych miejsc na kulturalnej mapie Gminy. Projekcje filmów, w tym również wiele premier, spektakle teatralne, spotkania, koncerty czy warsztaty znajdowały w Kinie „Bajka” wielu widzów i uczestników. W sumie, w 2018 roku, wyświetlono 1254 seanse, na co złożyło się 135 tytułów. Mieliśmy także 38 spektakli teatralnych i 9 koncertów. Oprócz tego miało miejsce 60 innego rodzaju wydarzeń, takich jak konferencje naukowe, edukacyjne, branżowe, retransmisje oper i baletu, różnego rodzaju projekty i programy. Bardzo ciekawym wydarzeniem z roku 2018, na które warto zwrócić uwagę, było uczestnictwo naszego kina w Festiwalu Filmowym Opolskie Lamy, dzięki czemu mogliśmy doświadczyć kilku ciekawych i ambitnych produkcji oraz warsztatów filmowych „Przystanek Twórczość”. Ponadto, w „Bajce” mieliśmy również inne wydarzenia filmowe:

- Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej – (30 seansów przy pełnej Sali)
- Dokumentalna Odsłona Kina - festiwal
- Ogólnopolski Festiwal Animacji O!
- Majówka Z Żubrem Pompikiem (program ekologiczno – filmowy)
- Festiwal 11 GRAND OFF Najlepsze Niezależne Kino Świata
- Pokaz Filmu Autorskiego 101
- Pokaz filmu niemego (Pan Tadeusz) wraz z wystawą
- Program Teatr Polska Instytutu im Raszewskiego w Warszawie (spektakle i warsztaty teatralne)
- Stop Narkotykom – konferencja, koncert
- Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej
- Spotkanie Autorskie z pisarką Ewa Kassalą.

Z początkiem roku 2019 Kino „Bajka” zostało odłączone ze struktur OSiR i wraz z rewitalizowanym terenem po dawnej fabryce „Fampra” tworzy Centrum Aktywności Lokalnej (CAL).

8.2 SPORT I REKREACJA

Ośrodek Sportu i Rekreacji jest kluczową jednostką organizacyjną Gminy Kluczbork w dziedzinie organizacji życia sportowego i rekreacyjnego. Jest też organizatorem wielu wydarzeń nie tylko o charakterze sportowym, ale również kulturalnym, mając w swojej dyspozycji przestronną i dobrze wyposażoną Halę Widowiskowo – Sportową.

- Imprezy sportowo – rekreacyjne oraz wydarzenia organizowane przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kluczborku na terenie Gminy Kluczbork w 2018 roku

Ważniejsze imprezy sportowo – rekreacyjne organizowane cyklicznie		
nazwa imprezy	data	miejsce
15 edycja Halowej Ligi Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Miasta Kluczbork	styczeń – luty 2018	Hala OsiR, Hala Kampus Stobrawa
Tropem Wilczym Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych	04.03.2018	Stadion Miejski w Kluczborku
45 Międzynarodowy Wyścig Kolarski Juniorów Młodszych po Ziemi Kluczborskiej i Oleskiej im. Mieczysława Godzwona o Puchar Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	1-3.05.2018	
Kluczbork Dzieciom	03.06.2018	Stadion Miejski w Kluczborku
Dni Kluczborka	22-23.06.2018	Stadion KKS w Kluczborku
6 Kluczborski Bieg Przełajowy „O ZŁOTĄ BARĆ”	23.09.2018	Stadion Miejski w Kluczborku
Międzynarodowy Turniej Karate o Puchar Burmistrza Miasta Kluczbork	24.11.2018	Hala OsiR,
zajęcia sportowo – rekreacyjne organizowane dla uczniów szkół		
Ferie zimowe w Gminie Kluczbork	15-26.01.2018	Obiekty OSiR-u
Wakacje na sportowo	lipiec - sierpień 2018	Obiekty OSiR-u

- Liczba osób biorących aktywny udział w wydarzeniach oraz imprezach sportowo – rekreacyjnych organizowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kluczborku na terenie Gminy Kluczbork w 2018 roku:
- Dzieci w wieku przedszkolnym z Gminy Kluczbork:
 - ✓ imprezy sportowo – rekreacyjne: ok. 1000 osób rocznie
 - ✓ Inne imprezy (np. dzień dziecka): ok. 1000 osób rocznie
- Uczniowie szkół z Gminy Kluczbork:
 - ✓ zajęcia sportowo – rekreacyjne organizowane w ferie zimowe oraz wakacje: ok. 1900 osób rocznie
 - ✓ zawody sportowe oraz turnieje szkolne: ok. 3200 osób rocznie
 - ✓ Korzystanie z obiektów sportowych OSiR-u (hale, boiska, basen): ok. 2500 osób rocznie
 - ✓ Inne imprezy (koncerty): ok. 1000 osób rocznie
- Osoby dorosłe:

- ✓ imprezy sportowo – rekreacyjne: ok. 1500 osób rocznie
 - ✓ korzystanie z obiektów sportowych OSiR-u (hale, boiska, basen): ok. 3500 osób rocznie
 - ✓ Inne imprezy (koncerty, kabarety): ok. 2000 osób rocznie
- Środki finansowe przeznaczone na organizację imprez sportowo – rekreacyjnych oraz innych wydarzeń w 2018 roku. Wydarzenia te wiązały się z poniesieniem kosztów w wysokości:

	PLAN	WYKONANO
Imprezy oraz wydarzenia	40 000,00 zł	38 821,33 zł
zajęcia sportowe	29 100,00 zł	29 097,38 zł

- Gmina Kluczbork w celu wsparcia utalentowanej sportowo młodzieży, docenienia i uznania osiągnięć sportowych oraz zachęcenia do stałego podnoszenia umiejętności i poziomu sportowego przyznaje stypendia sportowe, nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy reprezentujących kluby sportowe.

Środki finansowe przeznaczone na nagrody w 2018 roku	
Nagrody	7 900,00 zł

- Wydatki poniesione na remonty i modernizacje obiektów sportowych w 2018 roku

Nazwa obiektu	Poniesione wydatki
Hala Widowiskowo-Sportowa OSiR-u	13 347,80 zł
Kryta Pływalnia	71 228,34 zł
Obiekty Wojewódzkiego Kampusu Sportowo – Rekreacyjnego Stobrawa	165 832,29 zł
Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie	8 414,97 zł
Obiekt Wielofunkcyjny -Audiowizualny (Kino Bajka)	4 874,26 zł
Razem	263 697,66 zł

- Realizacja programów „Kluczbork dla Rodziny +” i „Gmina Kluczbork dla Seniora” przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kluczborku od stycznia do grudnia 2018 roku. Zniżki dla posiadaczy kart za wstęp na imprezy lub korzystanie z obiektów.

Nazwa obiektu	kwota udzielonej zniżki
Hala Widowiskowo-Sportowa OSiR-u	2 570,00 zł
Kryta Pływalnia	3 708,25 zł
Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie	1 909,50 zł
Razem	8 187,75 zł

- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kluczborku był organizatorem kąpieliska na Zbiorniku Retencyjnym Kluczbork, które zorganizowane było zgodnie z wszystkimi wymogami dotyczącymi zapewnienia odpowiedniej jakości wody oraz bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych zawartymi w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.). Kąpielisko funkcjonowało od 19 czerwca do 31 sierpnia 2018 od poniedziałku do niedzieli w godzinach 10.00 – 18.00.

9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

9.1 DZIAŁALNOŚĆ STRAŻY MIEJSKIEJ

9.1.1 WSPÓŁPRACA Z POLICJĄ

Zakres współpracy Straży Miejskiej w Kluczborku z Komendą Powiatową Policji przedstawiał się następująco:

- W Komendzie Powiatowej Policji w Kluczborku jako formę stałej współpracy przyjęto spotkania kierownictwa średniego szczebla z komendantami Straży Miejskiej. W trakcie spotkań omawiane były sprawy dotyczące stanu zagrożenia, metody współpracy, konsultacje w sprawie mapy zagrożeń, a następnie w wyniku tych ustaleń, określone były częstotliwości wspólnych służb, a także miejsca ich pełnienia.
- Przed meczami podwyższonego ryzyka III ligowego MKS-u odbywały się narady oraz rozprawienia przedmeczowe.
- Współpraca w zakresie zabezpieczenia imprez rozrywkowo – sportowych odbywających się na terenie miasta i gminy Kluczbork.
- Łącznie przeprowadzono 45 wspólnych działań porządkowych, w tym zabezpieczono imprez: sportowych (25), artystyczno – rozrywkowych (12), uroczystości państwowych (4), uroczystości kościelnych (4)

9.1.2 ZESTAWIENIE DZIAŁALNOŚCI STRAŻY MIEJSKIEJ

Strażnicy miejscy samodzielnie:	ilość
nałożyli Mandaty Karne	111 (na kwotę 10 950 zł)
sporządzili wnioski do Sądu	18
udzielili pouczeń	709
doprowadzili osoby nietrzeźwe do miejsc zamieszkania	-
ujawnili przestępstw	-
przekazali osoby ujęte Policji	-
zabezpieczali miejsca przestępstw, katastrof lub zdarzeń	2
ochraniali obiekty komunalne i użyteczności publicznej	45
dostarczyli przesylek poleconych, listów i wartości pieniężnych	537
zabezpieczono ład i porządek w trakcie imprez sportowych	27
zabezpieczono ład i porządek w trakcie imprez artystyczno – rozrywkowych	16
zabezpieczono ład i porządek w trakcie świąt państwowych i kościelnych	8

9.1.3 POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ STRAŻY MIEJSKIEJ

- Funkcjonariusze SM zlecali i w miarę możliwości nadzorowali pracę przy czynnościach porządkowych, wykonywanych przez osoby interwencyjne, na rzecz miasta i gminy Kluczbork.
- Przeprowadzono pogadanki w szkołach i przedszkolach na temat „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły”, połączone z promowaniem i rozdawaniem elementów odblaskowych. Straż Miejska uczestniczyła w akcji „Stop narkotykom”, „Stop 18”, „Stop dopalaczom”.
- Strażnicy odłowili 36 bezpańskich psów i przewieźli je do azylu w Bogdańczowicach, przekazano ok. 12 kotów bezpośrednio do adopcji lub pod opiekę do stowarzyszeń czynnie uczestnicząc w programie zapobiegania bezdomności zwierząt w naszej

Gminie. W zakresie padłych zwierząt (padliny) kontaktowano się z właściwą firmą utylizacyjną i nadzorowano odbiór.

- Dokonano kontroli posesji wiejskich pod kątem stosowania się do uchwały Rady Miejskiej o utrzymaniu porządku i czystości na terenie Gminy Kluczbork. Skontrolowano 31 posesji i punktów handlowych sprawdzając posiadanie kubłów na śmieci oraz rachunki z wywozu nieczystości ciekłych. W wyniku kontroli w zw. z art. 10 UCPG ukarano 5 osób oraz z art. 117 kw 2 osoby. Przeprowadzono doraźnie ok. 25 kontroli związanych z spalaniem śmieci i odpadów w piecach.
- Współpracowano ze wszystkimi wydziałami Urzędu Miejskiego w zakresie kontroli czystości posesji, dostarczania przesyłek poleconych a także konwojowania listów wartościowych i wartości pieniężnych (537).
- Współpracowano z WSOiO w zakresie spraw dotyczących wymeldowań i przeprowadzono w tym zakresie 72 wywiadów sporządzając z nich stosowne notatki.
- Współpracowano z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie przeciwdziałania bezdomności oraz pomocy osobom życiowo nieporadnym w wyniku czego 6 osób odwieziono do ośrodków w Bielicach i Pępicach . W okresie zimowym kontrolowano miejsca gdzie mogą przebywać osoby bezdomne oraz sprawdzano wszelkie sygnały w tym zakresie.
- Współpracowano z Miejskim Zarządem Obiektów Komunalnych w zakresie egzekwowania porządku na terenach przez nich administrowanych oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom MZOK podczas komisyjnych otwarć mieszkań będących w ich zasobach.
- W okresie wiosenno – jesiennym kontrolowano w różnych porach dnia kluczborski zalew pod kątem porządku i bezpieczeństwa oraz przeciwdziałaniu aktom wandalizmu z wykorzystaniem monitoringu. (Współpraca z Wodami Polskimi, PZW)
- Współpracowano z Zarządami Nieruchomości w zakresie pomocy w egzekwowaniu porządku i czystości na terenach przez nich administrowanych.
- Współpracowano z innymi komendami SM w zakresie pomocy prawnej dot. przesłuchań sprawców wykroczeń z terenu gminy Kluczbork popełniających wykroczenia na terenach całej Polski i odwrotnie.
- Współpracowano z inkasentami UM pobierającymi opłaty targowe na targowisku miejskim w zakresie egzekwowania opłat od osób uchylających się od wniesienia stosownej opłaty.
- Współpracowano ze Strażą Graniczną w zakresie wymiany informacji
- o obcokrajowcach przebywających na terenie naszej Gminy.
- SM angażowała się w realizowanie nowego systemu gospodarowania odpadami na terenie Gminy Kluczbork poprzez kontrole poszczególnych posesji i podmiotów gospodarczych zgodnie z otrzymanym wykazem z Wydziału Ochrony Środowiska.
- Współpracowano z wszystkimi służbami odpowiedzialnymi za zabezpieczenie przeciwpowodziowe na terenie naszej gminy (kontrola cieków wodnych, zabezpieczanie miejsc zagrożonych).
- W okresie zimowym współpracowano z służbami odpowiedzialnymi za zimowe utrzymanie dróg i ciągów pieszych.
- Straż Miejska uczestniczy w spotkaniach Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i Powiatowej Komisji Bezpieczeństwa i Porządku i jest jednym z realizatorów „ Powiatowego Programu zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2013-2018”.
- Komendanci uczestniczyli w szkoleniach z zakresu nowych uprawnień SM oraz zmian w przepisach prawa.

- Współpracowano z firmą FCC w zakresie nieprawidłowości dotyczących gospodarki odpadami, swobody dojazdu do punktów odbioru śmieci.
- Straż Miejska czynnie uczestniczyła w pracach i kontrolach Komisji do spraw zwalczania i przeciwdziałania alkoholizmowi.
- Straż Miejska nadzorowała obsługę i bieżącą konserwację monitoringu miejskiego, w tym dokonano wymiany uszkodzonej 1 kamery na nową, wymiany modułu przekaźnika, urządzenia UPS. Monitoring w zakresie bezpieczeństwa, ładu i porządku był wielokrotnie pomocny SM jak i KPP w realizacji swoich zadań.
- Wydano w roku 2018, zgodnie z zarządzeniem Burmistrza Miasta Kluczborka, 39 zezwoleń stałych na wjazd na drogi gminne objęte zakazem ruchu (B-1).

9.2 OBRONA CYWILNA I ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

9.2.1 OBRONA CYWILNA

Zarządzeniem Nr 1/2018 Szefa Obrony Cywilnej Gminy Kluczbork z dnia 15 lutego 2018 roku wprowadzono do stosowania „Wytyczne do działalności w dziedzinie obrony cywilnej W 2018 roku” oraz „Kalendarzowy plan działania w zakresie planowania, organizacji i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej na 2018 rok”. Zadania w kalendarzowym Planie zostały przydzielone i wysłane do Administracji Oświaty w Kluczborku, Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kluczborku, Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku, Wodociągi i Kanalizacja „HYDROKOM” Sp. z o.o. w Kluczborku oraz Miejskiego Zarządu Obiektów Komunalnych w Kluczborku. Na wyżej wymienionym dokumencie w głównej mierze opierała się realizacja zadań obrony cywilnej.

Kontynuowano proces doskonalenia istniejących rozwiązań w zakresie ewakuacji, alarmowania i ostrzegania. We wrześniu rozesłano pisma do dyrektorów jednostek oświatowych z terenu gminy Kluczbork dotyczące aktualizacji „Planów ewakuacji jednostek oświatowych”. W pismach, które otrzymali dyrektorzy była również informacja o konieczności przeprowadzenia próbnej ewakuacji w jednostkach. Zadanie to miało na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w placówkach, do których uczęszczają. W 2018 roku przeprowadzano treningi Systemu Wykrywania i Alarmowania. Przed każdym treningiem umieszczana była informacja na stronie internetowej urzędu o możliwości uruchomienia syren alarmowych z jednoczesnym podaniem sygnałów alarmowych. Informacja wysyłana również była za pomocą systemu SMS. W 74 rocznicę Powstania Warszawskiego o godzinie 17.00 zostały również uruchomione syreny alarmowe, celem oddania hołdu poległym powstańcom. Miało to również na celu przybliżenie mieszkańcom gminy Kluczbork sygnałów alarmowych stosowanych na terenie naszego kraju.

Na terenie gminy Kluczbork ściśle prowadzona jest współpraca z jednostką Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej oraz 9 jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie ogólnie pojętego ratownictwa. Głównie na tych jednostkach bazujemy przygotowując się do wykonywania zadań z zakresu obrony cywilnej. Z budżetu Gminy Kluczbork finansowana jest bieżąca działalność oraz współfinansowany jest zakup sprzętu gaśniczego dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w gminie Kluczbork. Bardzo dobrze rozwija się również współpraca ze spółką Wodociągi i Kanalizacja „HYDROKOM”. Chodzi głównie o system ostrzegania w razie wystąpienia awarii w sieciach wodno-kanalizacyjnych. Ściśle prowadzona jest współpraca z Administracją Oświaty w Kluczborku oraz dyrektorami placówek oświatowych w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Burmistrz Miasta ściśle współpracuje również z instytucjami charytatywnymi: Towarzystwem Pomocy Sprawnym Inaczej „MUMINKI” oraz Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej Polskiej. Na potrzeby ich działalności gmina Kluczbork udostępnia pomieszczenia Gminnego Magazynu Obrony Cywilnej, w których mogą przechowywać swój sprzęt, niezbędny do

prowadzenia działalności. W Gminnym Magazynie Obrony Cywilnej swoją działalność prowadzi również Polski Komitet Pomocy Społecznej, który wydaje żywność dla najbardziej potrzebujących.

W 2018 roku przeprowadzono działania mające na celu rozpowszechnienie materiałów informacyjno – edukacyjnych poświęconych problematyce ochrony ludności. Ulotkę informacyjną pod nazwą „Od pola do stołu” rozpowszechniono wśród ludności wiejskiej. Dotyczyła ona zasad ochrony zwierząt gospodarskich, płodów rolnych i pasz oraz produktów żywnościowych.

9.2.2 ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

Zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na terenie gminy Kluczbork wykonywano wg opracowanego „Kalendarzowego planu działania dotyczącego planowania, organizacji i realizacji przedsięwzięć w zakresie zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa w 2018 r.”, wykonanym zgodnie z wytycznymi Starosty Kluczborskiego który został uzgodniony z Wydziałem Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Promocji Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kluczborku.

Poniżej przedstawiono zrealizowane zadania zgodnie z wytycznymi w poszczególnych blokach tematycznych:

- **W zakresie organizacyjno – prawnym:**
- opracowano i uzgodniono „Kalendarzowy plan działania dotyczący planowania, organizacji i realizacji przedsięwzięć w zakresie zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa w 2018 r.”;
- na bieżąco koordynowano i monitorowano realizację przedsięwzięć z zakresu zarządzania kryzysowego.

- **W zakresie planowania działań:**
- Wykonano oraz uzgodniono nowy Plan zarządzania kryzysowego gminy Kluczbork na lata 2018 – 2019;
- dokonano aktualizacji „Planu dystrybucji preparatów stabilnego jodu w postaci tabletek jodku potasu na terenie gminy Kluczbork”;
- dokonano aktualizacji danych liczbowych dotyczących ewakuacji i przyjęcia ludności;
- dokonano weryfikacji konieczności dokonania aktualizacji „Planu operacyjnego ochrony przed powodzią dla gminy Kluczbork”, po której uznano, iż plan ten nie wymaga aktualizacji;
- dokonano corocznej aktualizacji wykazu niebezpiecznych substancji chemicznych TŚP (Toksycznych Środków Przemysłowych) znajdujących się na terenie Gminy Kluczbork;
- sporządzono wykaz obiektów użyteczności publicznej podlegających ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami w dostarczaniu ciepła;
- dokonano aktualizacji wykazu lokalnej infrastruktury krytycznej;
- sporządzono wykaz podmiotów mających pierwszeństwo do zaopatrywania się w paliwo.

- **W zakresie szkolenia i upowszechniania problematyki zarządzania kryzysowego:**
- brano udział we wszystkich posiedzeniach i ćwiczeniach Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Kluczborku;
- rozpowszechniano wiedzę o sposobach zachowania się w związku z wystąpieniem lokalnych zagrożeń.

- **W zakresie monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania:**

- na bieżąco prowadzono stały monitoring możliwości wystąpienia zagrożeń;
- prowadzono prace zmierzające do poprawy systemu powiadamiania ludności o zagrożeniach;
- prowadzono kontrolę stanu łączności sieci radiowej województwa na potrzeby zarządzania kryzysowego.
- **W zakresie zabezpieczenia logistycznego:**
- sprzęt zgromadzony w magazynie przeciwpowodziowym utrzymywany jest w pełnej sprawności technicznej.
- **W zakresie usuwania skutków zdarzeń o charakterze klęski żywiołowej lub wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia:**
- raporty o stratach spowodowanych zdarzeniami o charakterze klęski żywiołowej składano we wskazanych kwartalnych terminach.
- **W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego:**
- realizowano przedsięwzięcia związane z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży, tj. „Bezpieczne wakacje 2018”, „Ferie zimowe 2018”;
- opracowano i przesłano sprawozdanie z realizacji „Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2013-2018”.

9.2.3 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy zrealizowano następujące programy zdrowotne:

- Powiatowy Program akcji szczepień przeciwko meningokokom Grupy C: został zapoczątkowany w 2010 roku, natomiast w 2018 roku zaplanowano dotację dla Powiatu Kluczborskiego, który jest realizatorem tegoż programu, w kwocie 24 000 zł. Starostwo Powiatowe wykorzystało dotację na kwotę 8 001 zł, pozostałą część dotacji zwrócono - 15 999 zł.

2018	ilość dzieci zapisanych do placówek	275
	ilość dzieci zaszczepionych w programie	155
	Ilość dzieci niezaszczepionych	120
	procent zaszczepionych	56%

- Coroczny Gminny Program „Profilaktyczne szczepienie dziewcząt z rocznika 2005 przeciw rakowi szyjki macicy z Gminy Kluczbork”. W programie zaplanowano wykonanie szczepień profilaktycznych grupie 110 dziewcząt z rocznika 2005, która zgodnie z zamówieniem miała być wykonana w 3 etapach. Całość zamówienia miała opiewać na kwotę 65 010 zł, jednak w związku z tym, iż zaszczepiono 103 dziewczęta, koszty jakie poniosła gmina wyniosły 60 873 zł.

9.2.4 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Gmina przeznaczyła środki finansowe w wysokości 25 000 zł na Fundusz Wsparcia Policji ze wskazaniem na Komendę Powiatową Policji w Kluczborku, przeznaczone na dofinansowanie zakupu radiowozu. Dodatkowo przekazano 10 000 zł na ponadnormatywne służby patrolowe. Stanowiło to dodatkowe zabezpieczenie organizowanych imprez i uroczystości na terenie gminy.

9.3 OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

9.3.1 OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE

Ochrona przeciwpożarowa polegająca na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem, należy do kluczowych zadań, których realizacja przyczynia się do zapewnienia społeczeństwu właściwego poziomu bezpieczeństwa. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) stanowią ważne ogniwo w walce z pożarami, w działalności prewencyjnej oraz likwidacji miejscowych zagrożeń, a także w walce ze skutkami sił przyrody. Oprócz prowadzenia działalności prewencyjno-ratowniczej Ochotnicze Straże Pożarne, w większości przypadków, spełniają również wiodącą rolę w życiu kulturalnym społeczności w których funkcjonują.

Gmina Kluczbork jako region rozwijający się gospodarczo i społecznie narażone jest na występowanie również wielu zagrożeń związanych z rozwojem przemysłu, rolnictwa czy transportu.

Szczegółowe zadania oraz organizację OSP określa własny statut, który uchwalany jest przez walne zebranie członków OSP. Ponadto wyznacznikiem realizowanych zadań jest również posiadane wyposażenie ratownicze i kwalifikacje nabyte podczas szkoleń. Dodatkowo, w przypadku OSP włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, zakres zadań określany jest w porozumieniach o włączeniu do systemu. Powyższe zadania obejmują zasadniczo:

- walkę z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi,
- ratownictwo techniczne;
- ratownictwo chemiczne;
- ratownictwo ekologiczne;
- ratownictwo medyczne;
- współpracę z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

Do podstawowych zadań OSP należą:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami;
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, miejscowych zagrożeń oraz klęsk żywiołowych;
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach oraz sposobach ochrony przed nimi;
- upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu;
- powadzenie działalności kulturalnej i oświatowej;
- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska;
- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na własnym terenie.

W Gminie Kluczbork Funkcjonuje 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych zlokalizowanych w miejscowościach :

Lp.	Miejscowość	Typ jednostki	Posiadane pojazdy pożarnicze
1	Bażany	S1	Opel Vivaro
2	Baków	S2	Ford Transit Magirus Deutz
3	Bogacica	S2	IVECO MAN
4	Borkowice	S1	Ford Transit

5	Biadacz	S4	STAR 244 Mercedes Atego Ford Custom Opel Vivaro
6	Kujakowice Dolne	S2	Star 244 Żuk A-15
7	Kujakowice Górne	S1	Daimler Benz
8	Kuniów	S5	Mercedes Atego Jelcz 315 Daimler Benz Mercedes Autodrabina VW Amarok
9	Łowkowice	S2	Star 244 Mercedes 208

S1- jednostka dysponująca 1 samochodem pożarniczym

Wypożyczenie sprzętowe jednostek OSP

L p .	Jednostka	Hydrauliczne zestawy ratownicze	Pompy pożarnicze	Aparaty powietrzne	Sprzęt medyczny	Pilarki do drewna	Agregaty prąd.
1.	OSP Bąków	LUKAS szt.1	Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5 Motopompa Honda 1200 dm ³ /min	AUER-szt 2	PSP-R1-szt.1 Defibrylator	Stihl szt.2	Agregat prąd. szt.1
2	OSP Bażany		Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5 Motopompa Honda 1200 dm ³ /min			Stihl szt.1	Agregat prąd. szt.1 AVR
3	OSP Biadacz	HOLMATR O szt.1	Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5 szt.2 Motopompa pływająca NIAGARA Motopompa pływająca Kawasaki 1000dm ³ /min Motopompa Honda 1200dm ³ /min	AUER-szt.4 Fenzy szt.4	PSP-R1-szt.1 Defibrylator	Stihl szt.3	Agregat prąd. szt.2
4	OSP Bogacica	LUKAS szt.1	Motopompa pływająca NIAGARA Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5 Motopompa Honda 1200 dm ³ /min	AUER szt.4 Fenzy szt.4	PSP-R1-szt.1 Defibrylator	Stihl szt.2	Agregat prąd. szt.3
5	OSP Borkowice		Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5 Motopompa Honda 1200dm ³ /min		Defibrylator		Agregat prąd. szt.1 AVR

			Motopompa pływająca NIAGARA				
6	OSP Kujakowice D		Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5 Motopompa szlamowa 600dm3/min Motopompa pływająca NIAGARA	Fenzy szt.4	PSP-R1- szt.1	Stihl szt.2	Agregat prąd. szt.2
7	OSP Kujakowice G		Motopompa Tohatsu 800/8 Motopompa pływająca NIAGARA Motopompa Honda 1200 dm3/min				Agregat prąd. szt.1 AVR
8	OSP Kuniów	LUKAS szt.1	Motopompa pływająca NIAGARA Motopompa Honda 1200 dm3/min Motopompa szlamowa 600dm3/min Motopompa pożarnicza M8/8 PO-5	AUER- szt 6	PSP-R1- szt.1 TORBA OSP PSP – OSP R0 Defibrylator	Stihl szt.2 HUSQ. Szt.3	Agregat prąd. szt.4
9	OSP Łowkowice		Motopompa pływająca NIAGARA Motopompa Honda 1200 dm3/min Motopompa pożarnicza M8/8 PO5		PSP-R1- szt.1 Defibrylator	Stihl szt.1	

• ANALIZA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH

Analiza porównawcza zdarzeń zaistniałych na terenie powiatu kluczborskiego.

Rodzaj zdarzenia								
	Pożary		Miejscowe zagrożenia		Alarmy fałszywe		Ogółem zdarzeń	
	2017r.	2018r.	2017r.	2018r.	2017r.	2018r.	2017r.	2018r.
Powiat Kluczborski	265	322	573	532	40	62	878	917
Gmina Byczyna	41	57	87	94	5	6	133	157
Gmina Kluczbork	103	134	324	294	24	40	451	468

Gmina Lasowice Wielkie	13	20	58	48	3	6	74	74
Gmina Wołczyn	101	111	104	96	8	10	220	217

• **MIEJSCOWE ZAGROŻENIA**

W roku 2018, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kluczborku odnotowała 532 miejscowe zagrożenia (MZ). Zdecydowana większość MZ została zakwalifikowana jako „MZ lokalne” (456), które stanowią 85,7% wszystkich MZ.

MZ na terenie operacyjnym KP PSP w Kluczborku	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
pow. kluczborski	344	362	369	573	532
Gmina Byczyna	56	72	57	87	94
Gmina Kluczbork	182	196	218	324	294
Gmina Lasowice Wielkie	36	31	34	58	48
Gmina Wołczyn	70	63	60	104	96

Miejsce powstania MZ	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Obiekty użyteczności publicznej	18	18	23	32	31
Obiekty mieszkalne	68	56	70	107	173
Obiekty produkcyjne	5	1	3	4	4
Obiekty magazynowe	5	1	2	3	4
Środki transportu	78	80	96	91	122
Lasy	3	0	2	1	3
Uprawy, rolnictwo	3	2	3	8	5
Inne obiekty	164	204	170	327	190
RAZEM	344	362	369	573	532

Dane zwarte w tabelach pochodzą z KP PSP w Kluczborku

• **FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI OSP**

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej wprowadza generalną zasadę, iż koszty funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej pokrywane są z:

- budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- budżetu państwa;
- dochodów instytucji ubezpieczeniowych, ubezpieczających osoby prawne i fizyczne;
- środków własnych.

Z punktu widzenia Ochotniczych Straży Pożarnych najistotniejsze jest finansowanie ich działalności przez jednostki samorządu terytorialnego. Zapisy ustawy o ochronie przeciwpożarowej stanowią, iż koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia w tym BHP, zapewnienia gotowości bojowej OSP, bezpłatnego umundurowania członków OSP, ubezpieczenia, badań lekarskich ponosi gmina. Obowiązki jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej wynikają także z treści ustawy o samorządzie gminnym, które zaliczone zostały do zadań użyteczności publicznej gminy. Z powyższymi przepisami powiązane są normy dotyczące sposobów finansowania przedsięwzięć ze środków publicznych. Zastosowanie tu mają przepisy ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej „Jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać Ochotniczym Strażom Pożarnym środki pieniężne w formie dotacji”. Przepis ten dotyczy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, a więc szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego.

Środki finansowe wydatkowane z budżetu gminy Kluczborkom na funkcjonowanie i rozwój jednostek OSP:

2016	2017	2018
325 250 zł	501 550 zł	464 100 zł

Obecnie realizowany jest „PROGRAM MODERNIZACJI OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH GMINY KLUCZBORK W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA PRWIDŁOWYCH WARUNKÓW DO PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZO GAŚNICZYCH w latach 2019 – 2023”. Celem Programu jest wymiana zużytych pojazdów pożarniczych, których okres eksploatacji przekroczył 30 lat oraz sprzętu pożarniczego, do zakupu którego potrzebne są środki finansowe powyżej 10.000 zł.

Program zakłada zrealizowanie, przy udziale środków budżetu Gminy Kluczbork, corocznie jednego z etapów proponowanego programu w poszczególnych latach przy udziale środków zewnętrznych i zaangażowaniu poszczególnych jednostek OSP.

Zestawienie planowanych środków na realizację Programu z budżetu gminy Kluczbork;

2019	2020	2021	2022	2023	RAZEM
160.000 zł	160.000 zł	170.000 zł	156.000 zł	190.000 zł	836.000 zł

W bieżącym roku został zrealizowany pierwszy etap Programu, w wysokości 140 000 zł, w formie dotacji na zakup używanego samochodu pożarniczego dla OSP w Kujakowicach Dolnych.

10. POMOC SPOŁECZNA

10.1 FUNKCJONOWANIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań z ustawy o pomocy społecznej. Podstawowym przedmiotem działalności ośrodka są zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Jednak w ośrodku realizowane są zadania z innych obszarów zabezpieczenia społecznego, wynikające z innych ustaw, w szczególności zakresie:

- ustalania i wypłacania świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych oraz przyznawaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie przyznania i wypłaty dodatku energetycznego przewidzianego ustawą Prawo energetyczne;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie przyznania i wypłaty świadczenia pomocy materialnej dla uczniów z ustawy o systemie oświaty;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie przyznania i wypłaty świadczenia wychowawczego przewidzianego ustawą o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie przyznania świadczeń przewidzianych ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie przyznawania zasiłków dla opiekunów na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie przyznawania świadczenia dobry start, realizowanego w ramach rządowego programu „Dobry start”;
- prowadzenie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego;
- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenie placówki wsparcia dziennego;
- udzielanie oparcia społecznego wynikającego z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- prowadzenie zadań związanych z postępowaniem w sprawie pomocy z powodu klęsk żywiołowych;
- a także zadania, wynikające z uchwał Rady Miejskiej w Kluczborku i Zarządzeń Burmistrza Kluczborka.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne i zadania zlecone. Budżet ośrodka jest podzielony ze względu na finansowanie w/w zadań. Zadania własne są finansowane z budżetu gminy i część z nich jest dofinansowana z budżetu państwa a zadania zlecone finansowane są z dotacji z budżetu państwa.

10.1.1 ŚWIADCZENIA FINANSOWE POMOCY SPOŁECZNEJ W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Świadczenia udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może też być udzielona z urzędu. Podstawą przyznania świadczenia jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę indywidualne cechy, sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie

gospodarującej lub osób w rodzinie, mogące mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznawanej im pomocy. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z niej wynikające stanowiące podstawę planowania pomocy. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydawane są w formie pisemnej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł (wartość obowiązuje od 1 października 2018r.), zwanym kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej;
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł (wartość obowiązuje od 1 października 2018r.), zwanym kryterium dochodowym na osobę w rodzinie.

Świadczenia finansowe, przyznawane na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej to:

- zasiłek stały (zadanie własne dofinansowane);
- zasiłek okresowy (zadanie własne dofinansowane);
- zasiłek celowy, (zadanie własne);
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie (zadanie własne).

• ZASIŁEK STAŁY

Przysługuje on następującym osobom:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Wysokość zasiłku stałego ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej w wysokości stanowiącej różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł (wartość obowiązuje od 1 października 2018r.);
- w przypadku osoby w rodzinie zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.

Zasiłki stałe	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	152	1 493	750 218 zł
2018	140	1 368	689 446 zł

• ZASIŁEK OKRESOWY

Przysługuje on osobie:

- samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Świadczenie to przyznaje się w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Zasiłki okresowe	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	521	3 263	1 199 119 zł
2018	434	2 714	1 004 984 zł

• ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek ten może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Świadczenie można przyznać w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Prawo do zasiłku celowego przysługuje osobom i rodzinom spełniającym kryterium dochodowe.

Zgodnie z art. 40 ustawy zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi w przypadku, gdy osoba lub rodzina poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, lub gdy osoba lub rodzina poniosła straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Natomiast na podstawie art. 41 ustawy, w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany: specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Zasiłki celowe	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
w tym: zasiłki celowe specjalne			
2017	856	856	382 892 zł
2017	114	228	44 564 zł
2018	553	553	291 943 zł
2018	134	264	53 803 zł

• ZASIŁEK I POŻYCZKA NA EKONOMICZNE USAMODZIELNIENIE

Osobie albo rodzinie może być przyznana pomoc w formie pieniężnej lub rzeczowej w celu ekonomicznego usamodzielnienia. Pomoc w formie pieniężnej może być przyznana w formie

jednorazowego zasiłku celowego lub nieoprocentowanej pożyczki. Pomoc w celu ekonomicznego usamodzielnienia nie przysługuje, jeżeli osoba lub rodzina ubiegająca się otrzymała już pomoc na ten cel z innego źródła.

Ośrodek nie udzielał pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w latach 2017 i 2018 z uwagi na brak wniosków.

10.1.2 ŚWIADCZENIA NIEFINANSOWE W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Świadczenia niefinansowe, przyznawane na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej to:

- schronienie (zadanie własne): osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Schronienie (schroniska dla osób bezdomnych)	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	20	3 166	62 615 zł
2018	23	3 461	102 780 zł

- ubranie (zadanie własne): Osoba lub rodzina ma prawo do ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Ośrodek udziela pomocy na zakup. Pomoc w formie rzeczowej udzielana jest w ramach prowadzonego magazynu „Z rączki do rączki” prowadzonego przez pracowników socjalnych.

Ubranie (magazyn „Z rączki do rączki”)	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	620	-	0 zł
2018	738	-	0 zł

- posiłek (zadanie własne dofinansowane): Osoba lub rodzina ma prawo do posiłku, jeżeli jest tego pozbawiona. Pomoc taka może być udzielona doraźnie lub okresowo w postaci jednego gorącego posiłku dziennie i przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić. Posiłki przyznawane są również dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole.

Posiłki	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	438	60 134	327 613 zł
2018	451	55 848	356 378 zł

- usługi opiekuńcze (zadanie własne), specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie własne): Pomoc w formie usług opiekuńczych, przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi te mogą być przyznane także osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują : pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Usługi opiekuńcze	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
w tym: specjalistyczne usługi opiekuńcze			
2017	130	24 929	358 022 zł
2017	32	830	11 803 zł
2018	155	28 264	412 293 zł
2018	41	899	13 400 zł

- praca socjalna (zadanie własne): Praca socjalna świadczona jest przez pracowników socjalnych w ramach obowiązków zawodowych, na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna	Liczba rodzin korzystających	Liczba osób w rodzinach	Wydatki w zł
2017	866	1 727	0 zł
2018	816	1 628	0 zł

- poradnictwo specjalistyczne (zadanie własne): Poradnictwo specjalistyczne, a w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Ośrodek nie prowadzi ewidencji poradnictwa. Poradnictwo pracowników socjalnych, psychologów, pedagoga czy radcy prawnego wynika z realizacji podstawowych zadań i jest nieodłącznym elementem pracy pracowników ośrodka.
- interwencja kryzysowa (zadanie własne): Interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji. Pomocą tą obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach takich działań udziela się

w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę w Ośrodku Interwencji Kryzysowej prowadzonym przez powiat. Ponadto na rzecz osób dotkniętych przemocą powołany jest Zespół Interdyscyplinarny, w którym czynny udział biorą pracownicy ośrodka. Ośrodek zapewnia również obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego.

- składki na ubezpieczenie społeczne: Za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Ośrodek nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne z w/w tytułu w latach 2017, 2018.
- składki na ubezpieczenie zdrowotne (zadanie własne dofinansowane): Ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne za osobę pobierającą zasiłek stały z pomocy społecznej niepodlegającą obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, bezdomną wychodzącą z bezdomności niepodlegającą obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. W latach 2017, 2018 ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających zasiłki stałe. W 2017 w wysokości 65 816 zł, w 2018 w wysokości 58 141 zł.
- kierowanie do placówek całodobowego pobytu (DPS) (zadanie własne): Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu. Od 2018 roku ośrodek dysponuje 2 mieszkaniami chronionymi, do których skierowano 5 osób. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Ponoszenie odpłatności za osoby przebywające w DPS	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	62	692	1 289 795 zł
2018	71	708	1 366 294 zł

10.1.3 ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ W RAMACH ZADAŃ ZLECONYCH

Do zadań zleconych realizowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi: Osoby z zaburzeniami psychicznymi w większości kierowane są do ośrodków wsparcia, tj. do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kluczborku.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
---	-----------------------------------	-------------------------	---------------------

zaburzeniami psychicznymi			
2017	8	1 087	21 196 zł
2018	4	546	16 317 zł

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną: Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zgodnie z art. 40 ustawy zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi w przypadku, gdy: osoba lub rodzina poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, oraz gdy osoba lub rodzina poniosła straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zasiłki celowe w związku z klęską żywiołową	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	1	1	6.000 zł
2018	1	1	6.0

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia: Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. W 2017 roku realizowano w ośrodku dwa programy:
 - ✓ „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którego celem jest między innymi wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym;
 - ✓ „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 roku” dotyczący dofinansowania kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Program Pomoc państwa w zakresie dożywiania	Dotacja	Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Wydatki w zł
2017	227 249 zł.	2017	76 600 zł
2018	224 000 zł	2018	72 412 zł

- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki: Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

Wynagrodzenia dla opiekuna	Liczba osób korzystających	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2017	2	15	11 100 zł
2018	4	25	13 211 zł

10.1.4 OSOBY DŁUGOTRWALE KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ I LICZBA OSÓB BEZDOMNYCH

Większość klientów ośrodka pomocy społecznej, to osoby długotrwale korzystające ze świadczeń. Wynika to przede wszystkim z trudnej sytuacji życiowej tych rodzin. Ze względu na powody przyznania pomocy, najwięcej osób korzystających to osoby: długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, długotrwale lub ciężko chore, bezradne, wymagające ochrony macierzyństwa, a także rodziny niepełne, osoby uzależnione od alkoholu, osoby mające trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Wsparcie dla rodzin z dziećmi, udzielane w ramach programu 500+, spowodowało zauważalną tendencję do zmniejszenia się liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Zmniejsza się również ilość przyjętych wniosków, przeprowadzonych wywiadów środowiskowych i wydanych decyzji. Obserwujemy również spadek rodzin z dziećmi, wśród korzystających ze świadczeń pomocy.

Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą - długotrwale	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	1 321	800	1 656
2018	1 166	793	1 631

Dane z obszaru pomocy społecznej	2017	2018
Liczba przyjętych i zweryfikowanych wniosków	3 572	3 322
Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	4 059	3 862
Liczba wydanych decyzji	3 773	3 616

Powody przyznania pomocy społecznej	2017		2018	
	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	575	1 243	536	1 132
Sieroctwo	4	5	3	4

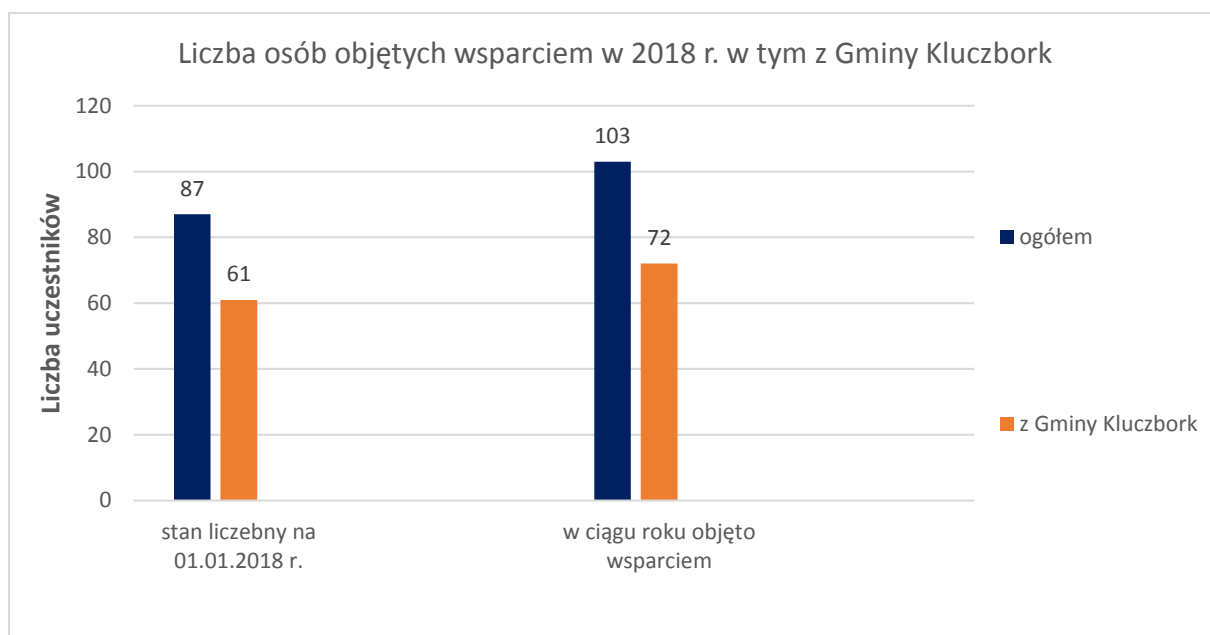
Bezdomność	33	38	39	44
Potrzeba ochrony macierzyństwa	100	442	102	446
Bezrobocie	412	1 019	357	871
Niepełnosprawność	304	540	312	556
Długotrwałą lub ciężką choroba	381	578	402	604
Bezradność z sprawach opiekuńczo-wychowawczych	130	445	112	390
Przemoc w rodzinie	9	23	10	29
Alkoholizm	26	32	27	29
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	27	16	23

10.2. FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku z filią w Kuniowie (ŚDS) jest jednostką samorządową Gminy Kluczbork, działającą na zlecenie administracji rządowej. Jest ośrodkiem wsparcia Typu ABC przeznaczonym dla osób z zaburzeniami psychicznymi i osób z niepełnosprawnością. Świadczy usługi dla osób zamieszkałych na terenie powiatu kluczborskiego (dzięki podpisanym porozumieniom przez Burmistrza Kluczborka z Burmistrzami i Wójtem gmin powiatu kluczborskiego). ŚDS posiada dwa odrębne budynki. Liczba miejsc dotowanych wynosi ogółem 85 (w Kluczborku 36, natomiast w Kuniowie 49). W 2018 roku Dom świadczył usługi zgodnie z Programami działalności odrębnymi dla każdego Typu, oraz Planem pracy na 2018 rok, uzgodnionymi z Wojewodą Opolskim i zatwierdzonymi przez Burmistrza Miasta Kluczborka.

Uczestnicy na zajęcia z terenu gminy Kluczbork dowożeni są dwoma samochodami, będącymi na wyposażeniu ŚDS oraz busami z Administracji Oświaty w Kluczborku (koszt dowozu pokrywany jest ze środków gminy). W 2018 roku z inicjatywy Burmistrza, Gmina zakupiła dwa busy 9 osobowe, jeden dostosowany do przewozu osób z niepełnosprawnością i drugi z windą. Busami przewożeni są niepełnosprawni uczestnicy, w tym poruszający się na wózkach inwalidzkich, mieszkańcy Gminy Kluczbork. Na zakup busów gmina otrzymała dotację z PFRON w wysokości 50 %. Natomiast uczestnicy zamieszkali na terenie pozostałych gmin dowożeni są przewozem organizowanym przez te gminy (stosownie do miejsc zamieszkania uczestnika).

W roku 2018 ogółem objęto wsparciem 103 osoby w tym 72 osoby z Gminy Kluczbork. Liczbę osób w roku 2018 przedstawia wykres nr 1.

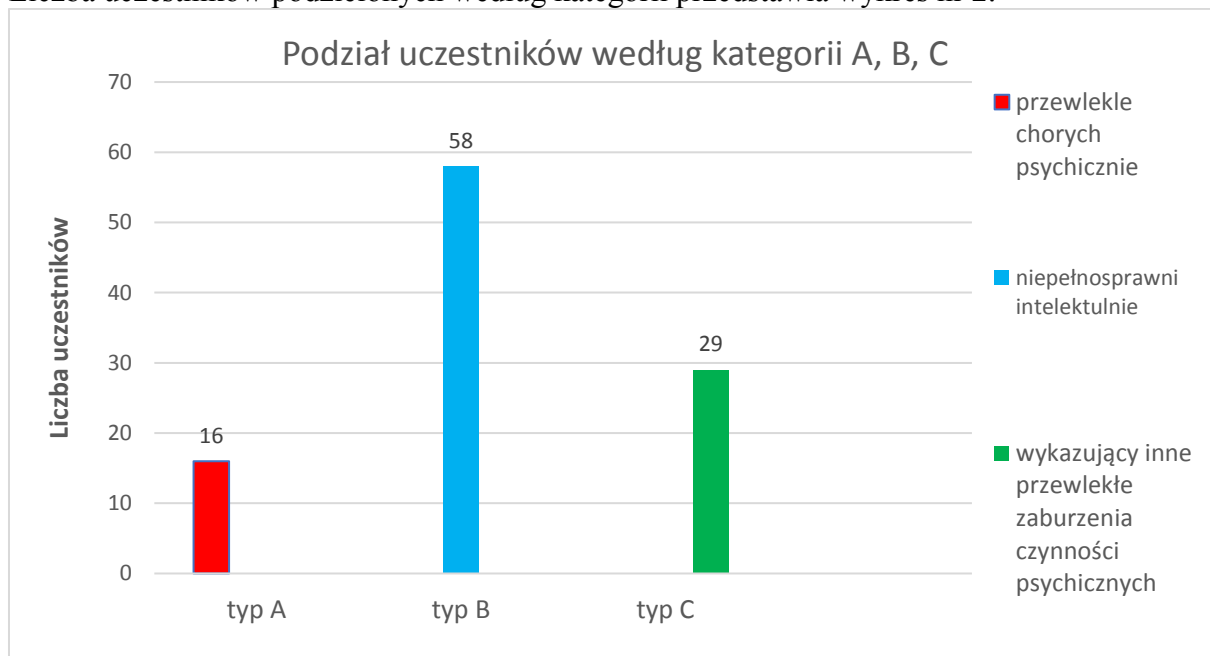
Ze względu na kategorie (rodzaj schorzenia) osób przebywających na zajęciach, dom jest ośrodkiem wsparcia Typu ABC:

Typ A przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych;

Typ B przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (w tym m.in. sprzężoną niepełnosprawnością);

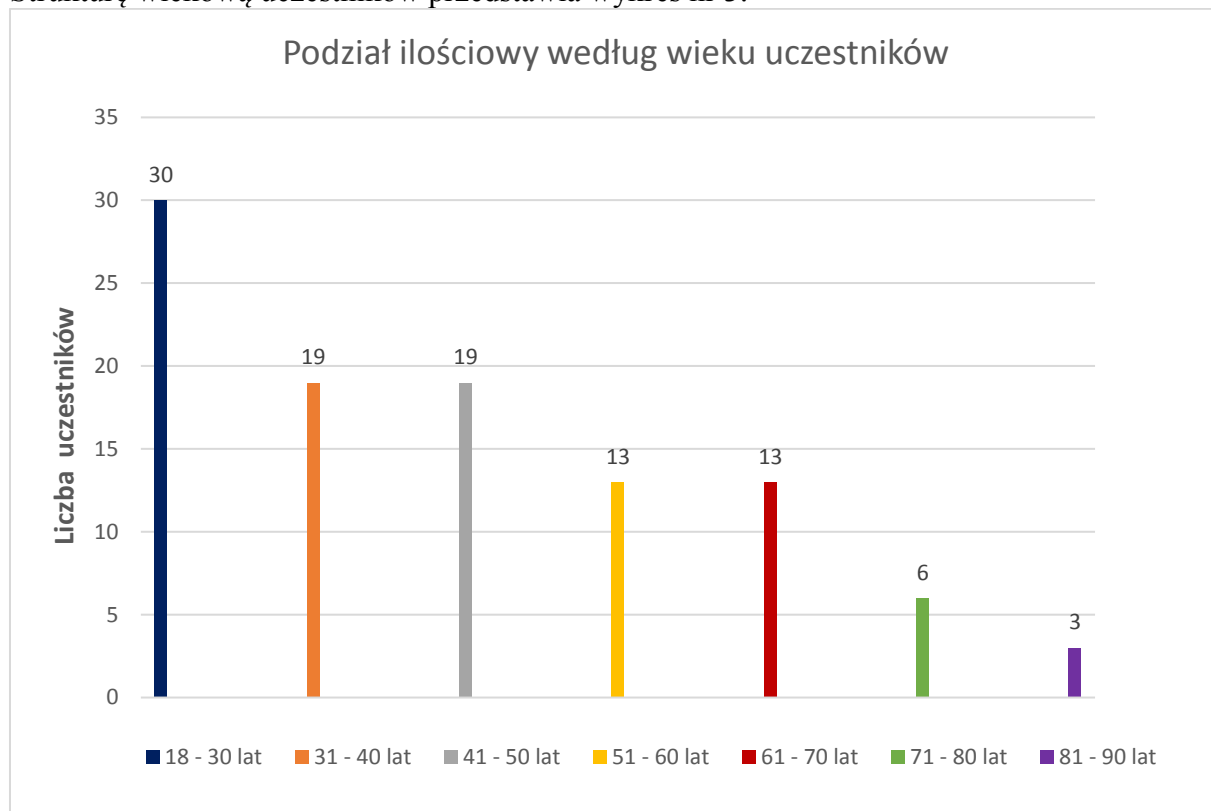
Typ C przeznaczony dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (w tym m.in. choroby o charakterze otępiennym i Alzheimera).

Liczba uczestników podzielonych według kategorii przedstawia wykres nr 2.

Ośrodek świadczy usługi osobom dorosłym.

Strukturę wiekową uczestników przedstawia wykres nr 3.

Założeniem ogólnym domu jest stworzenie społecznego wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają poważne trudności w życiu codziennym i wymagają zorganizowanej pomocy dlatego też celem domu jest usamodzielnianie uczestników poprzez uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności zawodowej, leczenia i rehabilitacji. Aby osiągnąć cel prowadzone jest postępowanie wspierająco – aktywizujące, które jest systemem skoordynowanych oddziaływań społecznych, psychologicznych, wychowawczych, usprawniania ruchowego umożliwiających osobom z zaburzeniami psychicznymi, przy aktywnym ich udziale w miarę samodzielną egzystencję i integrację. Postępowanie wspierająco - aktywizujące jest zindywidualizowane, oparte na elastycznym, dostosowanym do potrzeb psychofizycznych uczestnika, za jego akceptacją (lub akceptacją jego opiekuna) rocznym planie.

Mając do dyspozycji dwa budynki, postanowiono podzielić uczestników; w filii w Kuniowie w zajęciach uczestniczą osoby w dużym stopniu samodzielne, które przygotowywane są do podjęcia aktywności zawodowej, a także osoby z chorobami o charakterze otępiennym i zdiagnozowaną chorobą Alzheimera. Natomiast w Kluczborku w zajęciach uczestniczą osoby o dużych trudnościach w funkcjonowaniu m.in. ze sprzężoną niepełnosprawnością i spektrum autyzmu.

Poszczególne pomieszczenia i pracownie w ŚDS w Kluczborku i filii w Kuniowie wyposażone są w sprzęty i materiały służące realizacji zadań wspierająco- aktywizujących.

ŚDS w Kluczborku dysponuje ośmioma salami służącymi do realizacji zadań wspierająco-aktywizujących:

- Pracownia kulinarna
- Sala aktywizacji społecznej(jadalnia)
- Pracownia plastyczna

- Pracownia plastyczno-rzemieślnicza
- Pracownia ceramiczno- stolarska
- Pracownia komputerowa
- Sala terapii ruchowej
- Gabinet Stymulacji Polisensorycznej / Pokój wyciszeń i indywidualnego poradnictwa psychologicznego.

Filia ŚDS w Kuniowie dysponuje dziewięcioma salami, służącymi do realizacji zadań wspierająco-aktywizujących:

- Pracownie artystyczne pn. „Cztery pory roku I”
- Pracownie artystyczne pn. „Cztery pory roku II”
- Pracownia kulinarna
- Klub- kawiarenka (jadalnia)
- Pracownia krawiecka i rękodzieła artystycznego
- Pracownia małej poligrafii
- Sala kinezyterapii
- Pokój wyciszeń, relaksacji
- Gabinet pedagoga, psychologa
- Pracownia artystyczna „Złota Jesień I”
- Pracownia artystyczna „Złota Jesień II”
- Gabinet terapii ruchowej
- Sala zajęć artystycznych i spotkań społeczności

Do osiągnięcia wyznaczonych celów stosowano indywidualne lub grupowe formy pracy, obejmujące różne obszary życia:

• **Z ZAKRESU FUNKCJONAWANIA W CODZIENNYM ŻYCIU.**

Prowadzone są treningi, których celem jest rozwijanie umiejętności niezbędnych do funkcjonowania w życiu codziennym.

- Trening kulinarny: Celem treningu było kształtowanie bądź doskonalenie umiejętności przygotowywania posiłków a także nauka obsługi sprzętu AGD. Treningi w pracowni kulinarnej prowadzone są codziennie i podzielone są na:
 - ✓ Trening przygotowywania śniadań;
 - ✓ Trening przygotowania ciepłego posiłku;
 - ✓ Trening pieczenia ciast;
 - ✓ Trening mycia naczyń.
- Trening prania: Celem treningu było uświadamianie potrzeby prania odzieży i wdrażania nabytych umiejętności w życie codzienne.
- Trening prasowania: Podczas treningu, uczestnicy kształtowali lub doskonalili umiejętności w zakresie prasowania.
- Trening umiejętności samoobsługi: Treningi obejmują naukę i doskonalenie umiejętności takich jak: samodzielne jedzenie, mycie rąk, ubieranie się i zgłaszanie potrzeb fizjologicznych.
- Trening budżetowy: Działania podczas treningu skupiają się głównie na nauce i doskonaleniu umiejętności uczestników w zakresie: rozpoznawania nominałów pieniężnych, rodzajów sklepów oraz zakupów jakich można w nich dokonać, gospodarowania własnym budżetem z uwzględnieniem opłat stałych, planowania wydatków oraz dokonywania zakupów. W ramach treningu odbywały się wyjścia do sklepu, celem dokonywania zakupów dla potrzeb pracowni kulinarnej jak i też własnych (osoby samotnie gospodarujące).

- Trening gospodarczo-techniczny: **W Kluczborku**, w ramach treningu uczestnicy samodzielnie lub przy wsparciu terapeutów wycierali kurze na salach terapii, sprząтали swoje stanowiska pracy po zakończonych zajęciach, podlewali rośliny zielone w ośrodku, segregowali śmieci. **W Kuniowie**, w ramach treningu wewnątrz placówki uczestnicy codziennie wykonują takie czynności, jak: sprzątanie pomieszczeń na I piętrze: wycieranie kurzy, zmiatanie i mycie podłóg, segregacja i wynoszenie śmieci, utrzymanie porządku w kuchni, dbanie o ład i porządek na jadalni podczas całego dnia oraz obsługa zmywarki. A także w zależności od potrzeb myją okna. Na zewnątrz placówki w ramach treningu uczestnicy zmiatają podwórko, koszą trawę a zimą odśnieżają plac i wejście do ośrodka jeżeli jest taka potrzeba. W ramach zajęć uczestnicy przy wsparciu terapeuty pielęgnowali roślinność w i wokół placówki. Ponadto uczestnicy brali udział w różnych pracach w ogródku zielarsko-warzywno-kwiatowym znajdującym się tuż przy placówce. Sadzili zioła, warzywa, kwiaty, odchwaszczali grządki, pielili rabaty kwiatowe oraz je podlewali. Wyhodowane zioła, warzywa były umiejętnie wykorzystane w treningu kulinarnym. Dobre efekty pracy zostały osiągnięte także w hodowli roślin jednorocznych. Kwiaty które sami wyhodowali w ramach zajęć przyozdabiały ośrodek przez cały okres letni.
- Trening higieniczny: Celem tego treningu jest uświadomienie uczestnikom potrzeby dbania o higienę osobistą, nabycie umiejętności w zakresie toalety całego ciała z uwzględnieniem kolejno wykonywanych czynności, dbania i pielęgnacji włosów, skóry twarzy w zależności od warunków atmosferycznych i paznokci.
- Trening przyszywania guzików i reperacji odzieży: Trening miał na celu kształtowanie lub doskonalenie umiejętności przyszywania guzików i zszywania odzieży o różnym stopniu trudności, oraz wdrażanie nabytych umiejętności do stosowania w życiu codziennym.

• **Z ZAKRESU KOMUNIKACJI, UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNYCH**

Prowadzone są przez cały rok treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów. Treningi prowadzone są poprzez indywidualne rozmowy terapeutyczne, wspierające, ukierunkowaną rozmowę opartą na dobrym przykładzie w grupie, dyskusje, wymianę poglądów a także pogadanki i zebrania społeczności.

• **Z ZAKRESU UMIEJĘTNOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO**

W ramach tych treningów organizowano różnorakie formy oddziaływań, których celem jest wzrost zainteresowania aktywnymi i atrakcyjnymi sposobami spędzania czasu wolnego:

- Gry stolikowe - na zajęciach uczestnicy poznali zasady gier stolikowych m. in. chińczyk, warcaby;
- Zajęcia ze śpiewu - uczestnicy brali udział w zajęciach poprzez śpiewanie piosenek biesiadnych, polskich przebojów i kolęd;
- Biblioterapia – w ramach zajęć czytano poezję, bajki i opowiadania terapeutyczne;
- Zajęcia teatralne - przygotowanie do występów artystycznych;
- Kalambury;
- Choreoterapia - tańce indywidualne i integracyjne do różnorodnej muzyki;
- Tańce narodowe;
- Fitness na wesoło;
- Radosna Kinezyjologia;
- Wyjścia na spacer (do parku, na siłownię, zalew);
- Zajęcia z elementami kinezyjologii edukacyjnej;
- Gry i zabawy na wesoło (śmiechoterapia);
- Zajęcia literackie.

- Zajęcia komputerowe;
- Zajęcia wokalne z instruktorem;
- Aktywne słuchanie muzyki wg Batti Strauss;
- Zajęcia sportowe na sali gimnastycznej;
- Zajęcia edukacyjne;
- Pogadanki i projekcje multimedialne;
- Zajęcia relaksacyjne z wykorzystaniem piłeczek sensorycznych;
- Relaksacja wg Schulza;
- Silwoterapia;
- Układanki dydaktyczne.

10.2.2 TERAPIA ZAJĘCIOWA

Ogólnym celem terapii zajęciowej jest odbudowanie i podniesienie własnej wartości. Aktywizacja i opanowanie nowych umiejętności pozwalających na samorealizację i akceptację własnej niepełnosprawności. Nabycie umiejętności przygotowujących do podjęcia zatrudnienia.

Terapia zajęciowa prowadzona była w Kluczborku w 4 pracowniach oraz w Kuniowie w 6 pracowniach.

10.2.3 EDUKACJA ZDROWOTNA

Zajęcia prowadzone były w formie pogadek na określone tematy jak również indywidualnych rozmów edukacyjnych bądź konsultacji. W ramach zajęć uczestnicy uczyli się dbać o własne zdrowie, pracować nad samodyscypliną związaną z przyjmowaniem systematycznie leków jak również poznawali zagrożenia wynikające z łączenia alkoholu z przyjmowanymi lekami. Uczyli się rozpoznawania sygnałów chorobowych. Potrafią poinformować w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia, znają zasady pierwszej pomocy. Samodzielnie, bądź przy wsparciu pracowników korzystali i pilnowali terminów wizyt zarówno w Poradni Zdrowia Psychicznego jak i w innych poradniach czy u innych lekarzy specjalistów (stomatologa, dermatologa, ginekologa, lekarzy pierwszego kontaktu, chirurga). W zajęciach wzięło udział 91 osób.

10.2.4 PORADNICTWO PSYCHOLOGICZNE

Głównym celem spotkań indywidualnych była koncentracja na uczestniku, próba wydobycia jego pozytywnych, mocnych- indywidualnych cech, a tym samym podniesienie poczucia własnej wartości. Poza tym motywowanie do podejmowania wyzwań, przekraczania „niemożliwego”, stawianie sobie celów długo- i krótkoterminowych.

Przełamanie strachu przed wyjściem w środowisko lokalne było często podejmowanym tematem rozmów indywidualnych.

Prowadzono także wariant terapii poznawczo – behawioralnej, tj. trening metapoznawczy, której celem było uświadomienie, omówienie i rozpoznawanie zachowań towarzyszących zaburzeniom psychicznym, a tym samym zapobieganie nawrotom choroby.

W ramach poradnictwa psychologicznego opieką objęto łącznie 101 uczestników.

W ramach poradnictwa psychologicznego, w oparciu o przeprowadzone diagnozy psychologiczne sporządzono w sumie 113 opinii psychologicznych z czego 12 opinii opracowano na wniosek uczestników bądź opiekunów celem przedstawienia komisji do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności bądź w celu przedłożenia na komisję lekarską w przypadku starania się o rentę. Pozostałe 101 opinii sporządzono w celu oceny możliwości rozwojowych oraz potrzeb emocjonalno-społecznych uczestników.

Rodzinom uczestników zaproponowano indywidualne wsparcie i konsultacje. Ogółem 15 rodzin zgłosiło chęć wsparcia przez psychologa. Część rodzin korzystała z systematycznego wsparcia.

10.2.5 TERAPIA (REHABILITACJA) RUCHOWA

W ramach terapii prowadzona jest:

- **Kinezyterapia** - Codziennie prowadzona jest kinezyterapia z wykorzystaniem różnych ćwiczeń w zależności od potrzeb uczestników przy użyciu różnych sprzętów, przyborów gimnastycznych takich jak: fitness koń, platforma wibracyjna, piłki gimnastyczne, piłki sensomotoryczne, poduszki sensomotorycznych, gumy lub taśmy Thera-band, faszolki gimnastyczne, materace, tablice manualne, tablice „kotki”, kostki manipulacyjne, rowerki stacjonarne, rotorki, rotor elektryczny, stepper, orbiterek, lustro korekcyjne. W kinezyterapii wzięło udział: 100 uczestników
- **Fizykoterapia** - W celu zwiększenia efektu terapeutycznego terapia ruchowa wspomagana była zabiegami z działu fizykoterapii (pole magnetyczne, lampa antydepresyjna, lampa sollux, lampa bioptron, ultradźwięki, laser). Dodatkowo w okresie jesienno-zimowym profilaktycznie była wykorzystywana lampa lambda w celu poprawy samopoczucia i ogólnego stanu zdrowia.
- **Masaże** - ogółem ten zabieg wykonano u 60 uczestników
- **Terapia ręki** - Podczas zajęć uczestnicy uczyli się pisać własne imię i nazwisko po śladzie lub odwzorowując poszczególne litery. Wykonywali również ćwiczenia usprawniające pracę rąk i lateralizację. Poznawali poszczególne litery alfabetu i ich znak graficzny. Podczas zajęć korzystali z tabliczek grafomotorycznych, które doskonaliły płynność ruchów, usprawniały mięśnie dłoni i przyczyniają się do pisania kształtnych liter i łączenia ich w całe wyrazy. Zajęcia grafomotoryczne zaplanowano dla 10 uczestników.
- **Działania profilaktyczne, zajęcia sportowe i relaksacyjne:** W ramach tego działania odbywają się między innymi przygotowanie i udział w zawodach sportowych (wzięło w nich udział ogółem 19 uczestników, w tym poruszający się na wózku). Uczestnicy brali udział w zawodach sportowych w Nowych Gołuszowicach, Dobrzeniu Wielkim, Strzelcach Opolskich, Gogolinie. Mamy też zajęcia ruchowe na krytej pływalni. Ogółem w zajęciach na basenie wzięło udział 23 uczestników. Oprócz tego mamy zajęcia ruchowe z elementami hipoterapii i animaloterapii (60 uczestników).

10.2.6 ZAJĘCIA EDUKACYJNO-POZNAWCZE

- **Gabinet stymulacji polisensorycznej (w Kluczborku).** Zajęcia prowadzone były grupowo i indywidualnie metodą "Porannego kręgu" w sposób odmienny dla każdej pory roku z zastosowaniem odmiennego żywienia, koloru, zapachu, smaku, instrumentu i rekwizytów. Ponadto prowadzone były zajęcia relaksacyjne: treningi autogenne, zajęcia metodą Knilla wg poszczególnych programów "Dotyk i komunikacja", zajęcia usprawniające orientację w przestrzeni i schemacie ciała wg Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherbone. W zajęciach wzięło udział 30 osób wielokrotnie.
- **Zajęcia edukacyjno - poznawcze minimalizujące dysfunkcje poznawcze oraz komunikacyjne, prowadzone w filii Kuniów.** Celem zajęć była minimalizacja dysfunkcji poznawczych oraz komunikacyjnych, wzrost efektywności w pracy, zwiększenie zdolności zapamiętywania i koncentracji uwagi. W zakres zajęć wchodziły:
 - Stymulacja wertykalna: uczestnikom, zwłaszcza z chorobami otępiennymi i chorobą Alzheimera stosowano „terapię kołysania”, czyli stymulację wertykalną.

- Terapia reminiscencyjna czyli wspomnieniowa polegała na rozmowie z uczestnikami o czynnościach, wydarzeniach i doświadczeniach z ich przeszłości.
- Ćwiczenia stymulujące funkcje językowe i inne procesy poznawcze. Ćwiczenia odbywały się codziennie przez cały rok. Miały formę ćwiczeń usprawniających procesy poznawcze: pamięć, orientację, myślenie, zapamiętywanie oraz formę rebusów, wykreślanek, krzyżówek, układanek dydaktycznych, gier.
- Terapia EEG - Biofeedback. Głównym celem metody EEG-Biofeedback jest usprawnianie i kompensacja zaburzonych obszarów.

10.2.7 POMOC W ZAŁATWIANIU SPRAW URZĘDOWYCH

W ciągu roku wspierano uczestników w załatwianiu różnych spraw w instytucjach i urzędach. Nawiązywano także współpracę z organizacjami pozarządowymi celem wymiany doświadczeń, integracji, promocji twórczości. W 2018 współpracowano m.in. z :

- Ośrodkami pomocy społecznej oraz powiatowym centrum pomocy rodzinie;
- Poradniami zdrowia psychicznego, szpitalem psychiatrycznym i innymi zakładami opieki zdrowotnej;
- Powiatowym Urzędem Pracy;
- Organizacjami pozarządowymi: współpraca polegała na udziale w spotkaniach integracyjnych, wymianie doświadczeń, działaniach promocyjnych ukazujących dorobek aktywności rękodzielniczej i twórczej naszych uczestników;
- Caritas Kluczbork, załatwianie sprzętu ułatwiającego poruszanie się (balkonik, wózek inwalidzki) z wypożyczalni sprzętu;
- Ośrodkami kultury;
- Placówkami oświatowymi, innymi ośrodkami świadczącymi usługi dla osób niepełnosprawnych.

10.2.8 WSPÓŁPRACA Z RODZINĄ

Współpraca z rodziną, opiekunami i osobami bliskimi polegała na stałym kontakcie telefonicznym i osobistym. Rozmowy te dotyczyły m.in. postępów w procesie terapii, niepokojących spostrzeżeń dotyczących stanu zdrowia i inne. Kilka razy w ciągu roku zorganizowano spotkania integracyjne.

10.2.8 POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWUJĄCE DO PODJĘCIA ZATRUDNIENIA

Podczas treningów funkcjonowania w codziennym życiu oraz terapii zajęciowej uczestnicy byli przygotowywani do podjęcia zatrudnienia. Uczestnicy potrafili samodzielnie bądź przy wsparciu terapeuty wykonywać drobne prace w zawodach: pracownik gospodarczy (ogrodnik), pomoc kuchenna, pokojowa (sprzątaczką). Ogólnie udział wzięło 39 osób.

10.2.9 POMOC I WSPARCIE W MIESZKANIU CHRONIONYM

Przez cały rok, w zależności od potrzeb, pracownicy ŚDS wspierali uczestniczkę samodzielnie funkcjonującą w mieszkaniu chronionym.

10.2.10 WSPÓŁPRACA, INTEGRACJA UCZESTNIKÓW

Udział uczestników w proponowanych przez nasz ośrodek spotkaniach, imprezach, wyjazdach, konkursach, turniejach sportowych, balach, wycieczkach, kiermaszach, organizowanych na szczeblu:

- gminnym i powiatowym – odbyły się 24 spotkania;
- wojewódzkim – odbyło się 15 wyjazdów;
- krajowym - odbyło się 5 wyjazdów

- międzynarodowym: wyjazd na kiermasz bożonarodzeniowy do Lebenshilfe Goslar. Podejmowanie gości (niepełnosprawnych uczestników wraz z opiekunami) z Lebenshilfe Bad Dürkheim i Lebenshilfe Goslar – 5 dniowa wymiana partnerska w Kluczborku.

10.2.11 PROMOCJA

Celem promocji aktywności twórczej osób z niepełnosprawnością, zmiany postrzegania osób z niepełnosprawnością przez pryzmat ich zdolności i aktywności twórczej w 2018r. zorganizowano:

- **„Kiermasz Wielkanocny”** zorganizowany w Filii ŚDS w Kuniowie. Celem kiermaszu była promocja aktywności rękodzielniczej. Spotkanie skierowane było do mieszkańców powiatu kluczborskiego.
- **Międzynarodowy „Festiwal Niezwykłości”** – promujący aktywność artystyczną i rękodzielniczą osób z niepełnosprawnością. Impreza o charakterze integracyjnym, zorganizowana na Rynku w Kluczborku. Ogółem wzięło w niej udział 220 osób w tym 160 osób z niepełnosprawnością – skupionych w 25 ośrodkach / organizacjach, funkcjonujących na terenie województw opolskiego, dolnośląskiego, łódzkiego, małopolskiego, śląskiego oraz z Niemiec: Lebenshilfe Bad Dürkheim i Lebenshilfe Goslar.

Celem edukacji społeczności o potrzebach osób z niepełnosprawnością zorganizowano:

- Międzynarodową Konferencję pn. „Aktywność osób niepełnosprawnych drogą do samodzielności” – 20 lat działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Kluczborku. Na konferencji podkreślono rolę aktywizacji społecznej, jej wpływu na życie, samodzielność osób z niepełnosprawnością, ukazując sukcesy uczestników ŚDS w Kluczborku. Ukazano także rolę aktywizacji zawodowej w życiu osoby z niepełnosprawnością, na przykładzie dobrych praktyk w zakresie aktywizacji zawodowej prowadzonych w Lebenshilfe Bad Dürkheim. W Konferencji udział wzięło ogółem 180 osób w tym 80 osób z niepełnosprawnością.

10.2.12 AKTYWIZACJA ZAWODOWA NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KLUCZBORK

Gmina Kluczborka zadbała również o aktywizację zawodową niepełnosprawnych mieszkańców. 02.01.2020 roku planuje się otwarcie Zakładu Aktywności Zawodowej na terenie byłej FAMPRY, przeznaczonym dla 35 pracowników o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

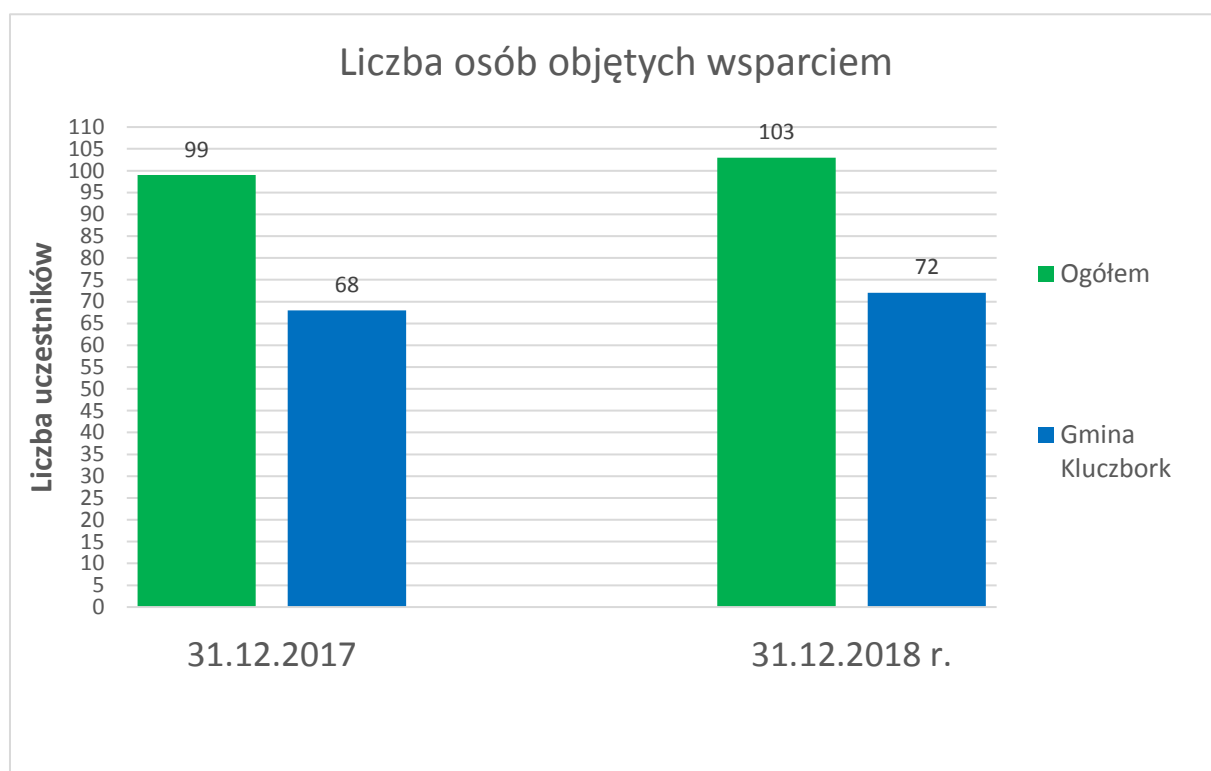
W partnerstwie z Gminą Kluczbork od 1.03.2018 r. realizowany jest projekt pn. „Aktywni-Samodzielni Szczęśliwi – aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi, dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. W ramach projektu 20 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności przygotowuje się do pracy w zawodach: pomoc szwaczki ręcznej, pomoc pracownika gospodarczego, pomoc sprzątaczkę biurowej, pomoc ceramika wyrobów użytkowych i ozdobnych. W ramach projektu osoby o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności podejmą pracę w Zakładzie Aktywności Zawodowej.

10.2.13 PROGRAMY I STRATEGIE

Działania Środowiskowego Domu Samopomocy w Kluczborku z filią w Kuniowie wpisują się w:

- STRATEGIĘ ROZWOJU MIASTA I GMINY Kluczbork 2015-2020 cel strategiczny III , Aktywne i nowoczesne społeczeństwo. Cel operacyjny: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
- STRATEGIĘ INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLUCZBORK 2014-2020 w pkt. 2.10.1. instytucje oferujące pomoc i wsparcie oraz celu strategicznym 3. Zintegrowany system wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi.

W porównaniu z rokiem 2017 notuje się wzrost zainteresowania zajęciami wspierająco – aktywizującymi, organizowanymi w ŚDS. Obrazuje to wykres nr 4.

10.2.14 ŚRODKI FINANSOWE

- Środki otrzymane z budżetu wojewody: 1 610 869,49 zł
w tym:
 - działalność bieżąca: 1 610 869,49 zł
 - inwestycje: zakup inwestycyjny 0,00 zł
- Środki otrzymane z budżetu gminy : 328 989,00 zł
w tym:
 - działalność bieżąca: 52 554,50 zł
 - inwestycje: zakup inwestycyjny (zakup 2 busów 9 osobowych do przewozu osób z niepełnosprawnością) ogółem 276 434,50 zł w tym 138 410,76 zł dofinansowanie z Gminy Kluczbork oraz 138 023,74 dotacji z PFRON.

11. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Kluczbork na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższa tabela.

l.p.	Zasoby mieszkaniowe	Zasoby mieszkaniowe		lokale socjalne		lokale tymczasowe		lokale chronione	
1.	Zarząd MZOK	182	8 203,91m ²	0	0	39	1 516,29 m ²	2	138,34 m ²
2.	WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE	431	20 478,68 m ²	2	45,77 m ²	42	1.488,15 m ²	0	0
3.	RAZEM	613	28 662,51 m ²	2	45,77 m ²	81	3004,44 m ²	2	138,34 m ²

Na łączną liczbę 613 mieszkań, 51 lokali znajduje się na terenach wiejskich zlokalizowanych w 17 obiektach, z których 8 zarządzanych jest przez Miejski Zarząd Obiektów Komunalnych. Większość budynków wybudowana została przed 1945 rokiem. W obiektach komunalnych zlokalizowanych jest od 2 do 32 lokali mieszkalnych. Wybudowane zostały w technologii tradycyjnej ze stropami drewnianymi, więźbą dachową pokrytą dachówką lub papą, stolarką okienną najczęściej skrzynkową i wyposażone głównie w ogrzewanie piecowe. Wszystkie obiekty posiadają instalację elektryczną oraz wodno - kanalizacyjną. Na terenach wiejskich część obiektów podłączona jest do kanalizacji sanitarnej, część posiada przyobektowe oczyszczalnie ścieków lub szamba.

W 2018r. zwiększono ilość lokali socjalnych do 81, utrzymuje się również w dyspozycji 2 pomieszczenia tymczasowe, z przeznaczeniem na przeprowadzenie eksmisji. W 2018r. z zasobu mieszkaniowego wyodrębniono 2 lokale z przeznaczeniem na mieszkania chronione, które pozostają w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku. Przewiduje się w kolejnych latach dalszy wzrost ilości lokali socjalnych do 120, co podyktowane jest dużym zapotrzebowaniem na lokale socjalne, natomiast wzrost liczby pomieszczeń tymczasowych uzależniony będzie od bieżących potrzeb.

W celu poprawy stanu technicznego lokali i budynków wchodzących w skład tego zasobu, w roku 2018 wykonano szereg remontów i modernizacji w lokalach i budynkach komunalnych, co przedstawiono w poniższej tabeli.

L.P.	RODZAJ PRAC REMONTOWYCH i MODERNIZACYJNYCH	ROK 2018	
		ilość lokali w których wykonano prace remontowe	koszty poniesione na remonty i modernizacje
1.	Roboty ogólnobudowlane	10	16977,53
2.	Kominy i piece	26	40704,00
3.	Stolarka okienna i drzwiowa	8	22880,78
4.	Instalacje wodno-kanalizacyjne	14	19801,40
5.	Instalacje elektryczne	3	3240,58
6.	Instalacje gazowe	12	46822,86
7.	Pokrycia dachowe	1	7071,42
8.	Inne		
	RAZEM		157498,57

Zarządca budynkami komunalnymi - MZOK, samodzielnie podejmuje decyzje w zakresie bieżącej eksploatacji budynków obejmującej:

- Utrzymania w należytym stanie porządku i czystości pomieszczeń i urządzeń budynku służących do wspólnego użytku oraz jego otoczenia poprzez wywóz nieczystości stałych i płynnych, sprzątanie pomieszczeń wspólnego użytkowania, usuwania śniegu, likwidacji sopli z dachów, przeprowadzania ewentualnych dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji;
- Wykonywania bieżącej konserwacji i remontów obiektów i pomieszczeń wspólnego użytkowania, naprawy instalacji i urządzeń oraz usuwania awarii i jej skutków, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
- Przeprowadzania okresowych przeglądów technicznych obiektu i lokali zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego wraz z typowaniem niezbędnych remontów i prowadzenia dokumentacji technicznej i eksploatacyjnej obiektu.

Zadłużenie czynszowe najemców za lokale komunalne w Gminie Kluczbork na dzień 31.12.2018r. wynosi 3.205.996,65zł plus odsetki 2.618.882,07zł.

MZOK celem wyegzekwowania należności czynszowych kieruje do sądu corocznie ok 40 - 60 pozwów przeciwko najemcom celem zabezpieczenia należności wobec Gminy Kluczbork. W roku 2018 skierowano 40 do sądu dłużników zalegających z zapłatą czynszu. Kolejnym etapem windykacji należności jest egzekucja komornicza – średniorocznie kierowanych jest do Komornika ok 70 najemców, w roku 2018 skierowano 68 spraw.

Ponadto w roku 2018 skierowano do sądu 7 najemców celem orzeczenia eksmisji z zajmowanych lokali komunalnych.

W roku 2018 zawarto 35 porozumień z zadłużonymi najemcami, dającymi możliwość zadłużonym spłaty zadłużenia czynszowego w ratach.

Z 13 zadłużonymi najemcami zawarto stosowne umowy umożliwiające odpracowanie należności czynszowych poprzez świadczenie rzeczowe, i tym samym w roku 2018 ich zadłużenie czynszowe uległo zmniejszeniu o kwotę 61.735,00zł w stosunku do roku 2017.

Na dzień 31.12.2018r. na podstawie Uchwały Rady Miejskiej nr IX/59/03 z późn. zm uprawnionych do otrzymania mieszkania gminnego i oczekujących na listach z roku 2009 – 2018, pozostaje 93 wnioskodawców, w tym na mieszkanie stałe 30, na mieszkanie socjalne 63. Od 01.01.2019 zakwalifikowano pozytywnie kolejnych 31 wnioskodawców, w tym na listę stałą 5, na listę socjalną 26.

W roku 2018 mieszkania komunalne, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Społeczna Komisję Mieszkaniową, przydzielono 13 uprawnionym, z którymi następnie zawarto umowę najmu, w tym na mieszkanie stałe 8 umów, na mieszkanie socjalne 5 umów.

Pod zarządem MZOK Kluczbork pozostają również lokale użytkowe, garaże, komórki i dzierżawione grunty, których stan na dzień 31.12.2018r. przedstawia poniższa tabela.

ROK	Lokale użytkowe		Garaże murowane		Dzierżawy gruntu (pod garaże blaszaki)		Komórki gospodarcze	
	szt	m ²	szt	m ²	szt	m ²	szt	m ²
2018	51	4 172,68	68	1 434,56	66	988,04	206	1 689,13

MZOK od 2014 jest administratorem Cmentarza Komunalnego w Kluczborku, w którym wprowadzono elektroniczną ewidencję zmarłych. Wszystkie osoby pochowane zostały także

zaewidencjonowane w wersji papierowej, tj. Księżce Osób Pochowanych oraz Księżce Grobów, a także po zakończonym roku sporządzany jest Alfabetyczny Spis Osób Pochowanych za dany rok. Na koniec 2018r. liczba zarejestrowanych zmarłych wynosi 16 645.

W roku 2018 MZOK przygotował miejsca do pochówków na urny poprzez wybudowanie kolejnego rzędu grobów murowanych urnowych usytuowanych w sektorze 14, w tzw. „sektorze urn”. Ponadto wykonano utwardzenie alejek kostką betonową - w starej części cmentarza o łącznej powierzchni 176,80 m². Dokonano także odmalowania i odświeżenia głównej części ogrodzenia oraz bramy wejściowej od strony ul. Opolskiej. W miarę możliwości finansowych przeprowadzane są prace pielęgnacyjne zieleni (wycinanie i podcinanie drzew). Ponadto codziennie wykonywane są czynności polegające na redukowaniu kosztów związanych z wywozem odpadów komunalnych cmentarza poprzez wyselekcjonowanie odpadów biodegradowalnych od pozostałych i ich utylizację we własnym zakresie, co powodując znaczną redukcję kosztów związanych z gospodarką odpadami.

MZOK w 2018r. administrował również terenami gminnymi, na których realizowane były następujące prace:

- Sprzątanie ulic, chodników, targowisk, parku, lasów komunalnych, placów zabaw, terenu zbiornika retencyjnego, cmentarza komunalnego i innych – o łącznej powierzchni 686 941m²;
- Utrzymanie 22 słupów ogłoszeniowych, a także ich oplakatowywanie;
- Utrzymanie czystości i porządku wokół zbiornika wyrównawczego, w tym opróżnianie koszy betonowych w ilości 36 sztuk oraz utrzymanie małej architektury wokół zbiornika;
- Opróżnianie i dbanie o stan techniczny koszy rozmieszczonych na terenie miasta w ilości 72 sztuk, poza terenem 60 sztuk;
- Utrzymanie czystości na terenie 22 parkingów zlokalizowanych na terenie miasta, mających łącznie 985 miejsc parkingowych;
- Utrzymanie czystości, zieleni niskiej i wysokiej na posesjach mieszkalnych stanowiących własność gminy;
- Partycypacja w kosztach i zarządzaniu nieruchomością wspólną na 184 wspólnotach mieszkaniowych.

12. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

12.1 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Rada Miejska uchwala studium / zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W studium określa się zapotrzebowanie na nową zabudowę w perspektywie nie dłuższej niż 30 lat.

Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu lub zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego. Zmiana studium następuje w trybie, w jakim jest ono uchwalane.

Gmina Kluczbork posiada aktualne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy - uchwała Nr XXVI/230/16 Rady Miejskiej w Kluczborku z dnia 12 lipca 2016r.

W roku 2018 prowadzone były dwie procedury zmiany studium:

- zmiana dotycząca dwóch terenów położonych we wsi Ligota Dolna z przeznaczeniem ich pod zabudowę produkcyjno-usługową;
- zmiana dotycząca trzech terenów położonych we wsi Gotartów i Kujakowice Dolne, Kujakowice Górne, Smardy Dolne z przeznaczeniem ich pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz zabudowę usługową.

12.2 MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy Rada Miejska uchwala miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego. Zmiana planu następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany.

Gmina Kluczbork posiada następujące aktualne miejscowe plany:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące całe tereny administracyjne posiadają następujące miejscowości: Kluczbork, Ligota Dolna, Ligota Górna i Ligota Zamecka.
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny zainwestowane (tereny obejmujące istniejącą i planowaną zabudowę) posiadają następujące miejscowości: Bażany, Baków, Biadacz, Bogacica, Bogdańczowice, Borkowice, Gotartów, Krasków, Krzywizna, Kujakowice Dolne, Kujakowice Górne, Kuniów, Łowkowice, Smardy Dolne i Smardy Górne.

Gmina Kluczbork nie posiada miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości: Bogacka Szklarnia, Czaple Stare, Czaple Wolne, Maciejów, Nowa Bogacica, Unieszów i Żabiniec.

Obszar Gminy Kluczbork objęty obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 4596 ha co stanowi 21,18% powierzchni całej Gminy.

W roku 2018 uchwalono następujące miejscowe plany:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych wsi Bogacica, uchwałą Rady Miejskiej w Kluczborku Nr LI/504/18 z 28 czerwca 2018 r.
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kluczborka część południowa - uchwałą Rady Miejskiej w Kluczborku Nr LIV/531/18 z 27 września 2018 r.

W roku 2018 prowadzone były procedury sporządzania / zmiany miejscowego planu:

- miejscowego plan zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych wsi Bogdańczowice
- miejscowego plan zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych wsi Ligota Dolna
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Ligota Górna i Zamecka część południowa – zmiany punktowe.

W roku 2018 Rada Miejska w Kluczborku podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kluczborka część północna Nr LV/543/18 z dnia 17.10.2018 r. Została przeprowadzona procedura wyłonienia wykonawcy w/w zmiany planu.

12.3 LOKALIZACJA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO I USTALENIE WARUNKÓW ZABUDOWY

Inwestycja celu publicznego jest lokalizowana w przypadku braku miejscowego planu na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zmiana zagospodarowania terenu polegająca na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, a także zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części w przypadku braku miejscowego planu, wymaga ustalenia w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

W roku 2018 wydano 4 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego:

- budowa sieci wodociągowej Krasków – Borkowice,
- budowa ciągu pieszo rowerowego w Kluczborku,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego w Bogackiej Szklarni,
- przebudowa stacji pomiarowej gazu w Bąkowie.

W roku 2018 wydano 22 decyzje o ustaleniu warunkach zabudowy.

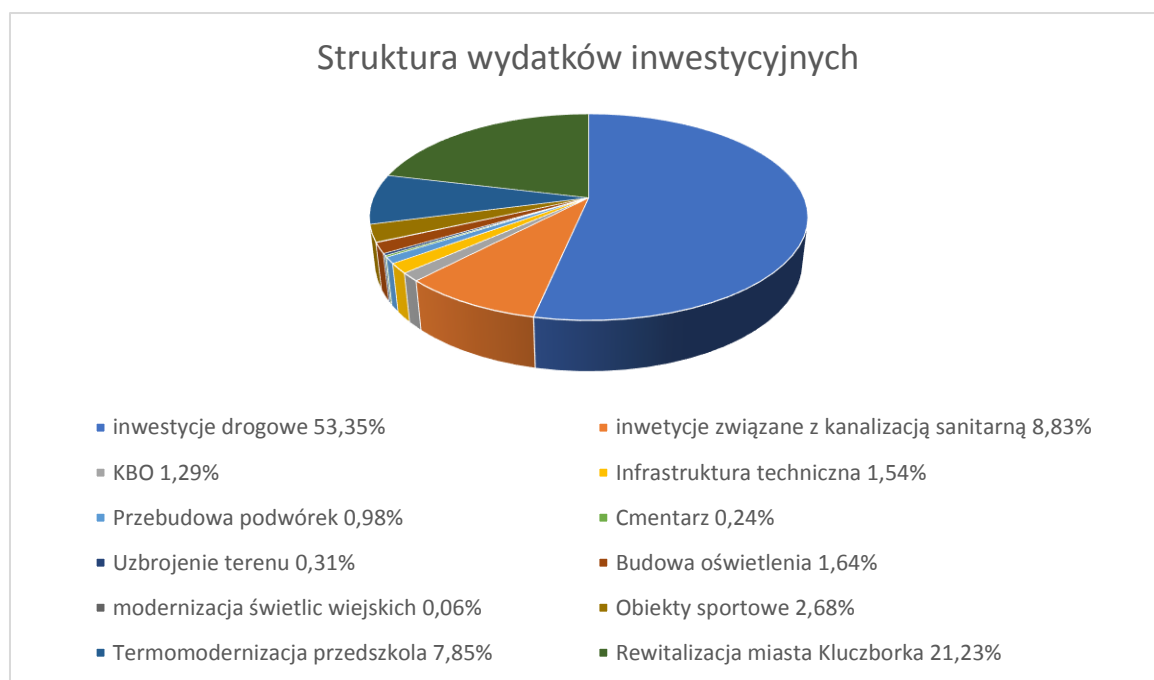
13. INWESTYCJE GMINNE

13.1 ŚRODKI FINANSOWE

Na inwestycje przeznaczono środki finansowe w wysokości 17 402 087,58 zł, z tego:

- na inwestycje związane z budową i przebudową dróg przeznaczono kwotę 9 283 927,70 zł, co stanowi 53,35% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na inwestycje związane z rozbudową sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich przeznaczono kwotę – 1 536 030,30 zł, co stanowi 8,83% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na realizację zadań inwestycyjnych w ramach Kluczborskiego Budżetu Obywatelskiego przeznaczono kwotę – 224 007,62 zł, co stanowi 1,29% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na realizację zadania z zakresu infrastruktury technicznej przeznaczono kwotę – 268 853,40 zł, co stanowi 1,54% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na inwestycje związane z przebudową podwórek przeznaczono kwotę - 170 000,00 zł, co stanowi 0,98% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na poprawę jakości stanu technicznego infrastruktury cmentarza przeznaczono kwotę – 40 941,79 zł, co stanowi 0,24% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na inwestycje związane z uzbrajaniem terenów przeznaczono kwotę – 54 635,99 zł, co stanowi 0,31% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na inwestycje związane z budową oświetlenia ulicznego przeznaczono kwotę – 285 641,22 zł, co stanowi 1,64% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na modernizację świetlic wiejskich przeznaczono kwotę – 11 000,00 zł, co stanowi 0,06% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na inwestycje związane z obiektami sportowymi przeznaczono kwotę – 466 000,36 zł, co stanowi 2,68% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na termomodernizację budynku Publicznego Przedszkola w Bogacicy – 1 366 904,06 zł, co stanowi 7,85% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje;
- na rewitalizację miasta Kluczborka poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej oraz zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – 3 694 145,14 zł, co stanowi 21,23% środków finansowych przeznaczonych na inwestycje.

Wydatki na inwestycje drogowe są znacząco wyższe od wydatków na pozostałe inwestycje ale jest to związane z otrzymaniem dofinansowania na inwestycje drogowe ze środków unijnych oraz ze środków krajowych.

13.2 INFRASTRUKTURA DROGOWA

Infrastruktura drogowa na terenie Gminy Kluczbork obejmowała 167,58km dróg, zarówno zaliczonych do kategorii dróg publicznych jak i wewnętrznych. Na terenie Gminy dróg wiejskich o nawierzchni utwardzonej (64,92km) i gruntowych jest około 130 km, dróg miejskich – 37,58km.

Stan techniczny dróg gminnych na terenach wiejskich w około 30% wymaga remontu i przebudowy w szczególności w miejscowościach: Żabiniec, Smardy Dolne i Górne, Bąków, Krasków, Bogacica-Krężel, Biadacz, Maciejów, Łowkowice.

W 2018r. Gmina poniosła wydatki na następujące inwestycje drogowe:

- Budowa i odtworzenie rowów przydrożnych wraz z modernizacją dróg dojazdowych w Bogdańczowicach –etap II;
- Przedłużenie drogi ul. Dzierżona w Kujakowicach Górnych;
- Przebudowa połączenia ul. Mickiewicza z ul. Piłsudskiego w Kluczborku;
- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę chodnika przy ul. Ossowskiego – od ul. Norwida do wjazdu do zakładu;
- Budowa obwodnicy miasta Kluczborka od ronda na drodze powiatowej DP 1321O do ronda DK ul. Byczyńska w Kluczborku (ostatni etap) – odszkodowania
- Przebudowa drogi gminnej od drogi krajowej S 11 w Gotartowie do ul. XXX- lecia w Kujakowicach Górnych;
- Budowa ścieżek i dróg rowerowych na terenie Gminy Kluczbork wraz z budową parkingów PARK&DRIVE;
- Przebudowa ul. Łąkowej w Bażanach – factoring samorządowy;
- Budowa obwodnicy miasta Kluczborka od drogi krajowej nr 42 w Ligocie Dolnej do skrzyżowania z drogą powiatową nr DP 1321 O Smardy Dolne – factoring samorządowy.

Gmina otrzymała w 2018r. dofinansowanie w wysokości 1 156 847,21 zł w ramach PROW 2014-2020 na realizację zadania pn. „Przebudowa drogi gminnej od drogi krajowej S11 w Gotartowie do ul. XXX-lecia w Kujakowicach Górnych”.

Ze środków finansowych w ramach RPOWO 2014-2020 Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 2 599 880,80 zł na realizację zadania pn. „Budowa ścieżek i dróg rowerowych na terenie Gminy Kluczbork wraz z budową parkingów PARK&DRIVE” w 2018 roku.

W ramach tego zadania wykonano następujące ścieżki pieszo-rowerowe:

- Kluczbork – od. Piłsudskiego do Rynku i od Rynku do ul. Skłodowskiej droga krajowa 45;
- Kluczbork –Aleja Wodna - ul. Mickiewicza wraz z parkingiem przy ul. Moniuszki (stare targowisko);
- Ligota Dolna – przedłużenie istniejącej ścieżki przy DK 42 do ul. Przemysłowej wraz z oświetleniem;
- Kuniów – od drogi powiatowej DP 1317 do ul. Sikorskiego w Kluczborku.

W związku z realizacją wyżej wymienionych zadań zwiększyła się długość ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy Kluczbork o 2.534m, a ilość miejsc parkingowych o 51 miejsc, w tym 2 miejsca dla osób niepełnosprawnych.

W 2018r. rozpoczęto **budowę ostatniego etapu obwodnicy miasta Kluczborka od ronda na drodze powiatowej DP 1321O do ronda przy DK ul. Byczyńska w Kluczborku.** Planowany termin zakończenia zadania to 30.04.2020r.

Zakres budowy ostatniego etapu obwodnicy obejmuje:

- budowę obwodnicy Kluczborka od km 6+523,15 do 7+901,13 z jezdnią szerokości 2 x 3,25m i obustronnymi poboczami gruntowymi szerokości 2 x 1,50m;
- budowę włączeń do ronda na skrzyżowaniu DK 42 przy ul. Byczyńskiej w Kluczborku;
- budowę wiaduktu drogowego nad torami PKP;
- budowę i przebudowę przepustów drogowych;
- budowę dróg serwisowych;
- budowę zjazdów na pola;
- budowę kanalizacji deszczowej;
- budowę chodników i ciągów pieszo-rowerowych;
- budowę oświetlenia;
- przełożenie i zabezpieczenie istniejących sieci energetycznych;
- budowę rowów drogowych.

Inwestycja powyższa skróci czas przejazdu przez Kluczbork, zwiększy standard przejazdu i poprawi bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz zapewni dogodny dojazd do terenów inwestycyjnych.

13.3 INWESTYCJE ZWIĄZANE Z KANALIZACJĄ SANITARNA

W celu umożliwienia mieszkańcom Gminy przyłączenia swoich nieruchomości do sieci ciśnieniowej kanalizacji sanitarnej, Gmina ponosi koszty związane z budową przepompowni ścieków i przykanalika. Właściciele nieruchomości ponoszą koszty budowy przyłącza oraz koszty energii elektrycznej zużytej do zasilania przepompowni.

W 2018r. wybudowano przykanalik wraz z przepompownią w Ligocie Dolnej.

W październiku 2018r. zrealizowano pierwszy etap inwestycji **„Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Bażanach”**. Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Kluczbork poprzez budowę 134 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Bażany. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków ma na celu poprawę warunków życia, rozwój społeczno-gospodarczy oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Projekt pozytywnie wpłynie na ochronę środowiska poprzez uzyskany bezpośrednio po

wybudowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków, efekt ekologiczny, tj. liczbę planowanych odbiorców – 669 osób.

13.4 KLUCZBORSKI BUDŻET OBYWATELSKI

Jest to jedno z najważniejszych, obok wyborów, narzędzi partycypacji obywatelskiej, stąd popularność Kluczborskiego Budżetu Obywatelskiego (KBO) powinna nas wszystkich bardzo cieszyć. Tym samym zachęcamy wszystkich mieszkańców do podejmowania inicjatyw i głosowania w kolejnych edycjach KBO.

W 2018r. w ramach KBO wykonano cztery zadania a dla jednego opracowano dokumentację techniczną. Zadania zrealizowane w ramach KBO:

- Kluczbork dla młodzieży – Aktywnie i bezpiecznie , ul. Ossowskiego, Norwida;
- Bezpieczeństwo i radość psów-psi park – wybieg na Błoniach Kluczborskich;
- Aktywne podwórko-Strefa aktywności – ul. Kochanowskiego, Sienkiewicza i Reymonta;
- Plac zabaw z elementami siłowni zewnętrznej ul. Wołczyńska – teren DPS.

Więcej informacji na temat KBO znajduje się w punkcie 14 niniejszego Raportu.

13.5 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W 2018 roku dla zadania pn. „Budowa kładki pieszo-rowerowej przy zbiorniku „KLUCZBORK” Gmina uzyskała pozwolenie na budowę, na podstawie dokumentacji technicznej opracowanej przez wykonawcę wybranego w trybie przetargu nieograniczonego. Zadanie zostanie zakończone do dnia 30.06.2019r.

• **Przebudowa podwórek**

W związku ze sprzedażą budynków mieszkalnych wielorodzinnych „po obrysie”, gmina pozostała właścicielem podwórek międzyblokowych. Jako właściciel nieruchomości zobowiązana jest do ponoszenia kosztów bieżącego utrzymania podwórek jak i ich remontów i przebudowy. Koszty remontów lub przebudowy podwórek są bardzo wysokie, a korzystają z nich prawie wyłącznie właściciele lokali mieszkalnych i lokali użytkowych znajdujących się w budynkach przylegających do podwórek.

W 2018r. wykonano przebudowę podwórka przy ul. Kochanowskiego 2,4, 6 i ul. Sienkiewicza 2 w Kluczborku .

• **Cmentarz komunalny i katolicki**

W każdym rocznym budżecie gminy są środki finansowe przeznaczone na budowę alejek cmentarnych zarówno w części nowej i starej. W części nowej cmentarza budowane są alejki po dokonaniu pochówków wzdłuż alejek ziemnych, a w części starej budowane są alejki w miejscach istniejących alejek gruntowych.

W 2018r. zrealizowano jedną alejkę o nawierzchni z kostki betonowej na części nowej cmentarza i jedną na części starej cmentarza.

W celu zaspokojenia zapotrzebowania na pochówki zmarłych w urnach, gmina w 2018r. wykonała 10szt. grobów urnowych na części nowej cmentarza.

• **Uzbrojenie terenu**

W związku z utworzeniem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej przy ul. Wołczyńskiej w Kluczborku , gmina w 2018r. opracowała dokumentację techniczną i uzyskała pozwolenie na budowę uzbrojenia terenu strefy w sieć wodociagową i sieć kanalizacji sanitarnej. Opracowany został również program funkcjonalno-użytkowy na budowę dróg na terenie strefy oraz sieci kanalizacji deszczowej.

W 2018r. gmina opracowała dokumentację techniczną i uzyskała pozwolenie na budowę sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków dla osiedla domków jednorodzinnych przy ul. Ks. Skorupki w Kluczborku.

Uzbrojeniu terenu domków jednorodzinnych zostanie zrealizowane do dnia 30.06.2019r.

- **Budowa oświetlenia**

Gmina zobowiązana jest do budowy i utrzymania oświetlenia ulicznego znajdującego się na terenie gminy. W budżecie Gminy są przeznaczane środki finansowe na budowę oświetlenia ulicznego oraz na dowieszanie opraw oświetleniowych na istniejących słupach elektroenergetycznych.

W 2018r. zrealizowano następujące zadania związane z oświetleniem dróg:

- Dowieszenie opraw oświetleniowych przy Kościele Parafialnym w Biadaczu;
- Budowa oświetlenia ul. Kwiatowa w Kluczborku;
- Budowa oświetlenia w Ligocie Zameckiej do Ośrodka Hipoterapii;
- Budowa oświetlenia drogi gminnej w Żabińcu;
- Budowa oświetlenia w Bogackiej Szklarni;
- Budowa oświetlenia w Ligocie Zameckiej;
- Budowa oświetlenia ul. Podkowińskiego w Kluczborku;
- Budowa oświetlenia ul. Kantora w Kluczborku;
- Opracowanie dokumentacji projektowej na oświetlenie ścieżki pieszo-rowerowej z Kuniowa do ul. Sikorskiego w Kluczborku;
- Budowa oświetlenia przejścia dla pieszych przy skrzyżowaniu ul. Wołczyńskiej – Konopnickiej;
- Dobudowa oświetlenia ulicznego przy ul. Dzierżona w Kujakowicach Górnych;
- Budowa oświetlenia ulicznego w Bogdańczowicach.

W wyniku realizacji powyższych zadań zostało zamontowanych 60 opraw oświetleniowych. Na terenie Gminy znajduje się obecnie 3715 opraw oświetleniowych stanowiących własność Gminy Kluczbork oraz 258 opraw stanowiących własność spółki Tauron Dystrybucja Serwis S.A.

- **Modernizacja świetlic wiejskich**

W celu poprawienia stanu technicznego świetlic wiejskich Gmina przeznacza środki finansowe na ich przebudowę oraz modernizację. W 2018r. została przeprowadzona modernizacja świetlicy wiejskiej w Czaplach Starych.

- **Obiekty sportowe**

W 2018r. Gmina poniosła wydatki związane z przygotowaniem koncepcji rozbudowy krytej pływalni w Kluczborku oraz spłatami rat za budowę oświetlenia Stadionu Miejskiego w Kluczborku.

- **Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Bogacicy**

30 sierpnia 2018r. zakończono realizację zadania „Termomodernizacja budynku przedszkola w Bogacicy”. Oprócz głównych prac związanych z dociepleniem budynku (m.in. ocieplenie ścian, stropu, stropodachu, wymiana okien i drzwi) i modernizacją energetyczną w postaci wymiany źródła ciepła, projekt zakładał również montaż odnawialnych źródeł energii oraz działania w zakresie instalacji elektrycznych. Projekt zakładał m.in. modernizację polegającą na montażu 2 gazowych kotłów kondensacyjnych o wyższej sprawności, zastąpienie klasycznego systemu przygotowania CWU kolektorami słonecznymi oraz zasobnikami połączonymi z instalacją gazowych kotłów kondensacyjnych. Realizacja niniejszego projektu przyczyniła się do poprawy efektywności energetycznej budynku określonej dla energii końcowej o co najmniej 25% w odniesieniu do stanu sprzed remontu. Całkowita oszczędność energii w wyniku termomodernizacji wyniesie ponad 80%. Koszty całkowite wyniosły

1 232 300,82 zł, z czego 499 162,98 zł dofinansowano ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach poddziałania „Efektywność energetyczna w budynkach publicznych”.

13.6 REWITALIZACJA MIASTA KLUCZBORKA

Rewitalizacja miasta Kluczborka poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej oraz zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Jest to kompleksowe przedsięwzięcie infrastrukturalne mające na celu ponowne ożywienie zdegradowanych obszarów pod względem społecznym i gospodarczym.

Liderem projektu - odpowiedzialnym za jego przygotowanie i realizację jest Gmina Kluczbork

Partnerem nr 1 jest Rzymskokatolicka Parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Kluczborku

Partnerem nr 2 jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość” w Kluczborku

Termin zakończenia zadania to 30 czerwca 2020r. jednak wiele prac związanych z jego realizacją odbyło się w roku 2018. Całkowity koszt zadania według umowy o dofinansowanie ma wynieść 12 283 794,38 zł, z czego 5 461 637,34 zł stanowi dofinansowanie w ramach poddziałania „Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

14. KLUCZBORSKI BUDŻET OBYWATELSKI

W Gminie Kluczbork w 2015 r. został wprowadzony Kluczborski Budżet Obywatelski. Procedury przyjęte w 2017 r. dotyczyły realizacji zadań w 2018 r. w ramach KBO. Propozycje zadań, które pomyślnie przeszły weryfikację, zostały następnie poddane pod powszechne i bezpośrednie głosowanie.

Głosowanie odbywa się drogą papierową i elektroniczną tak, aby możliwość oddania głosu miał każdy mieszkaniec Kluczborka. Głównym celem realizacji KBO było włączenie mieszkańców w proces zarządzania miastem, przy jednoczesnym uwzględnieniu elementu dyskusji w szerokim gronie członków wspólnoty miasta. Mieszkańcy Kluczborka określali swoje potrzeby, podejmując rozmowę na temat sposobu realizacji zadań własnych dla miasta oraz priorytetów z perspektywy mieszkającej na jej terenie społeczności.

Adresatami KBO byli mieszkańcy Kluczborka, zamieszkujący teren miasta na stałe, w rozumieniu kodeksu wyborczego, którzy ukończyli 16 lat i posiadali własny pomysł na spożytkowanie środków finansowych w ramach tego procesu lub chcieli poprzeć inicjatywę sąsiadów z obszaru ich miejsca zamieszkania.

W budżecie Gminy Kluczbork zostały zabezpieczone środki finansowe na realizację zadań z każdego obszaru po 50 000,00 zł, łącznie nie więcej niż 250 000,00 zł. To jedyny aspekt, który nie uległ zmianie od początku realizacji KBO. Do 2018 Kluczbork był podzielony na 5 obszarów, w każdym z obszarów był realizowany projekt z największą liczbą głosów a każdy mieszkaniec mógł oddać 5 głosów.

W 2018 r. zostały zrealizowane 4 zadania z 18 zgłoszonych, jedno zadanie nie zostało zrealizowane, ponieważ ceny ofertowe przewyższały kwotę, która była przewidziana na realizację zadania.

Zadania zrealizowane to:

- Kluczbork dla młodzieży. Aktywnie i bezpiecznie, ul. Ossowskiego, Norwida.
- Bezpieczeństwo i radość psów – psi park – wybieg na Błoniach Kluczborskich.
- Aktywne podwórko – Strefa aktywności – ul. Kochanowskiego, Sienkiewicza i Reymonta.
- Plac zabaw z elementami siłowni zewnętrznej ul. Wołczyńska – teren DPS.

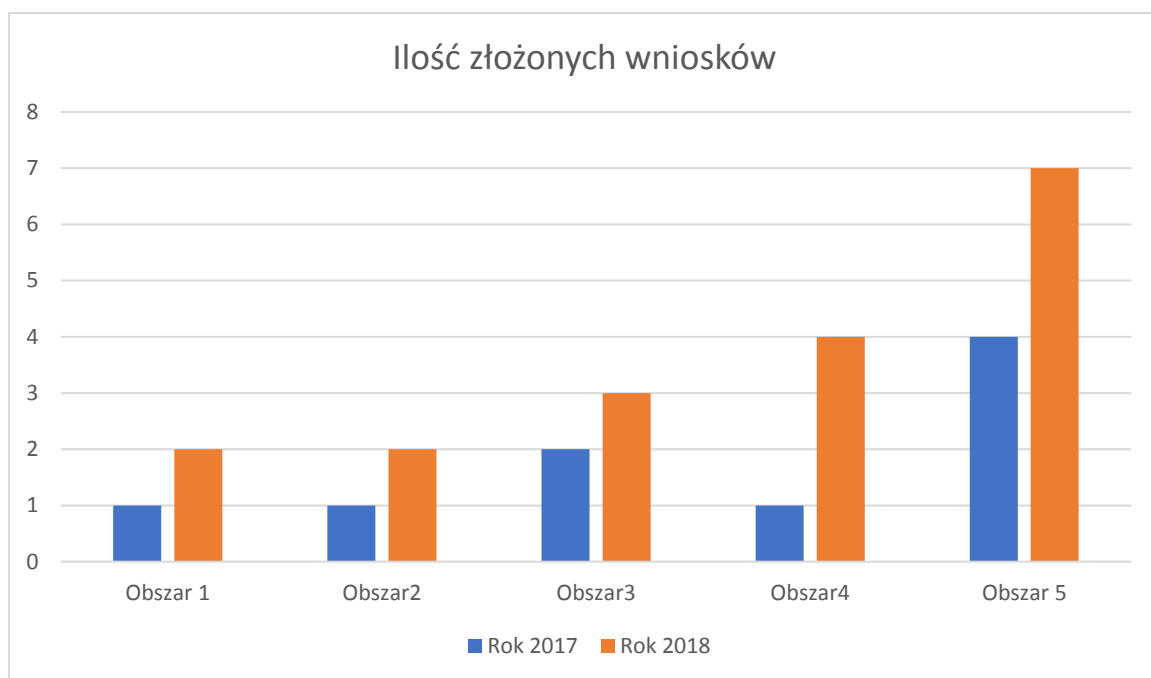
W 2018 roku zmieniono nieco zasady i Kluczbork podzielono na 2 obszary, w każdym obszarze wybrano 1 projekt do realizacji.

W powszechnym głosowaniu w 2018 roku zostały wybrane dwa projekty:

- Kluczborskie Centrum Lekkoatletyczne,
- Budowa miejsc parkingowych przy ul. Cybisa.

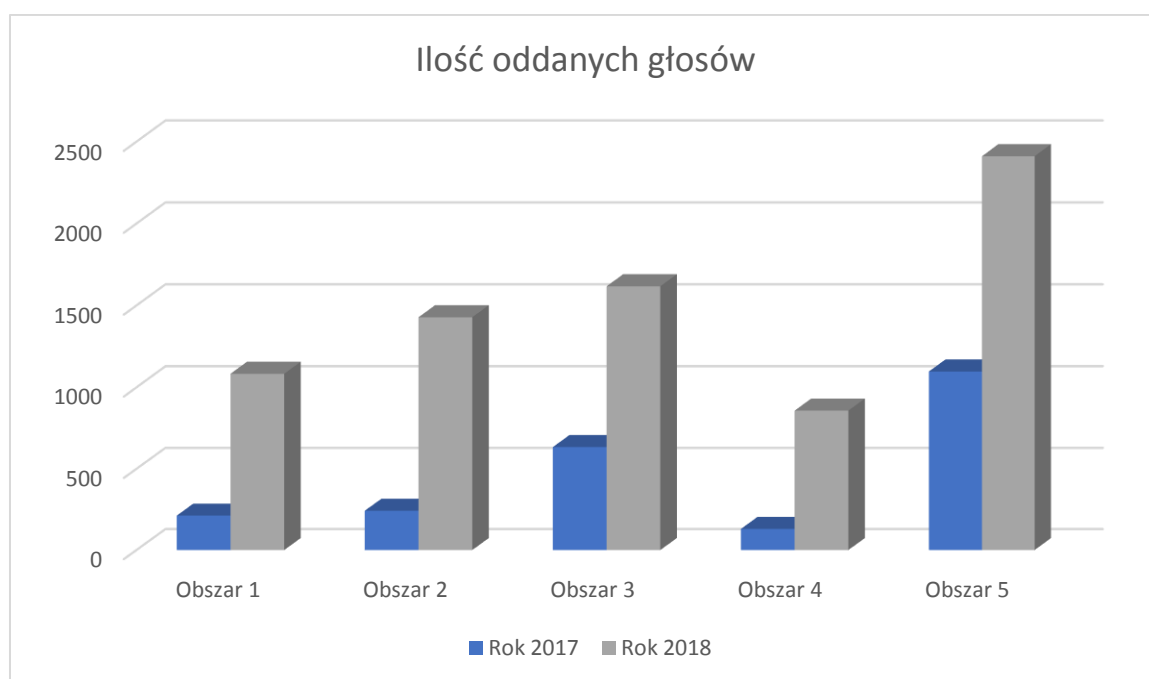
Realizacja zadań nastąpi w 2019 r.

Zmianie uległa też kwestia wieku osoby głosującej, obecnie może głosować każdy mieszkaniec Kluczborka, w latach ubiegłych musiała to być osoba, która ukończyła 16 rok życia. W ten sposób dano możliwość mieszkańcom realizacji jeszcze większego projektu. Po przeanalizowaniu zadań z poszczególnych lat największym powodzeniem cieszyły się place zabaw oraz siłownie zewnętrzne. Mamy nadzieję, że w kolejnych latach mieszkańcy zgłoszą projekty, których w mieście jeszcze nie było.

W 2018 zostało złożonych 18 wniosków. W 1 i 2 obszarze złożono po 1 wniosku, w 3 i 4 złożono po 3 wnioski. Najwięcej wniosków, bo aż 7 złożono dla 5 obszaru, gdzie oddano też najwięcej głosów.

W 2017 r. zostało złożonych 9 wniosków. W 1, 2 i 4 obszarze został złożony jeden wniosek, w 3 dwa wnioski a w 5 obszarze 4 wnioski. Zauważono tendencję wzrostową zarówno liczby głosujących jak i ilość propozycji realizowanych zadań w porównaniu do poprzedniego roku. Świadczy to o coraz większym zainteresowaniu społeczeństwa miejscem, które je otacza. Mieszkańcy coraz częściej chcą wiedzieć, konsultować oraz mieć wpływ na projekty, które są realizowane w mieście.

Liczba oddanych głosów na KBO w roku 2017 r. wyniosła w 1 obszarze 212, w 2 obszarze 242, w 3 obszarze 634, w 4 obszarze 130 a w piątym obszarze 1097 głosów.

Natomiast w 2018 r. liczba oddanych głosów znacząco wzrosła szczególnie w obszarze 5 gdzie liczba oddanych głosów wyniosła 2411. W obszarze 1 liczba głosów wyniosła 1083, w 2 obszarze 1428, w obszarze 3 wyniosła 1617 głosów a w obszarze 4 liczba głosów wyniosła 858. W porównaniu do roku poprzedniego liczba oddanych głosów wzrosła prawie siedmiokrotnie. Jest to wynik, który napawa optymizmem, ponieważ mieszkańcy chcą brać udział w wyborze inwestycji, które mają wpływ na ich miejsce zamieszkania.

15. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ

Rada Miejska jest organem stanowiącym i kontrolnym wybieranym na czteroletnią kadencję a obecnie na pięcioletnią. Do właściwości Rady Miejskiej należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania Gminy. Są to między innymi: uchwalenie statutu gminy, uchwalenie budżetu gminy, uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat, granicach określonych w odrębnych ustawach.

Rada Miejska w Kluczborku obraduje na sesjach zwoływanych przez Przewodniczącą Rady co najmniej raz w miesiącu. Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców na stronie internetowej www.bip.kluczbork.pl

Radę Miejską tworzy 21 radnych.

W roku 2018 podjęto 170 uchwał w tym 120 uchwał podjęto od dnia 1 stycznia 2018 r. - do 15.10.2018 r. – kadencja 2014 –2018. W kadencji 2018-2023 do końca 2018 r. podjęto 50 uchwał.

51 uchwał zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

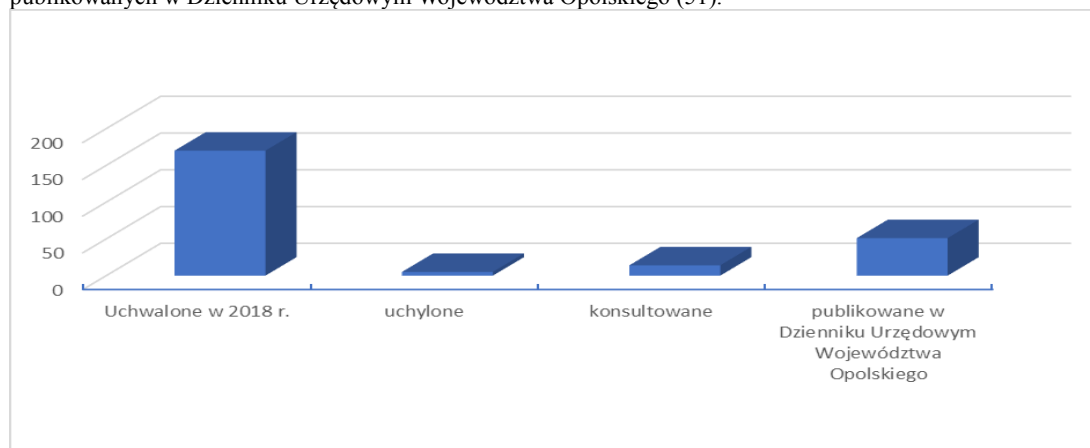
14 uchwał podlegało konsultacjom społecznym.

5 uchwał zostało uchylonych.

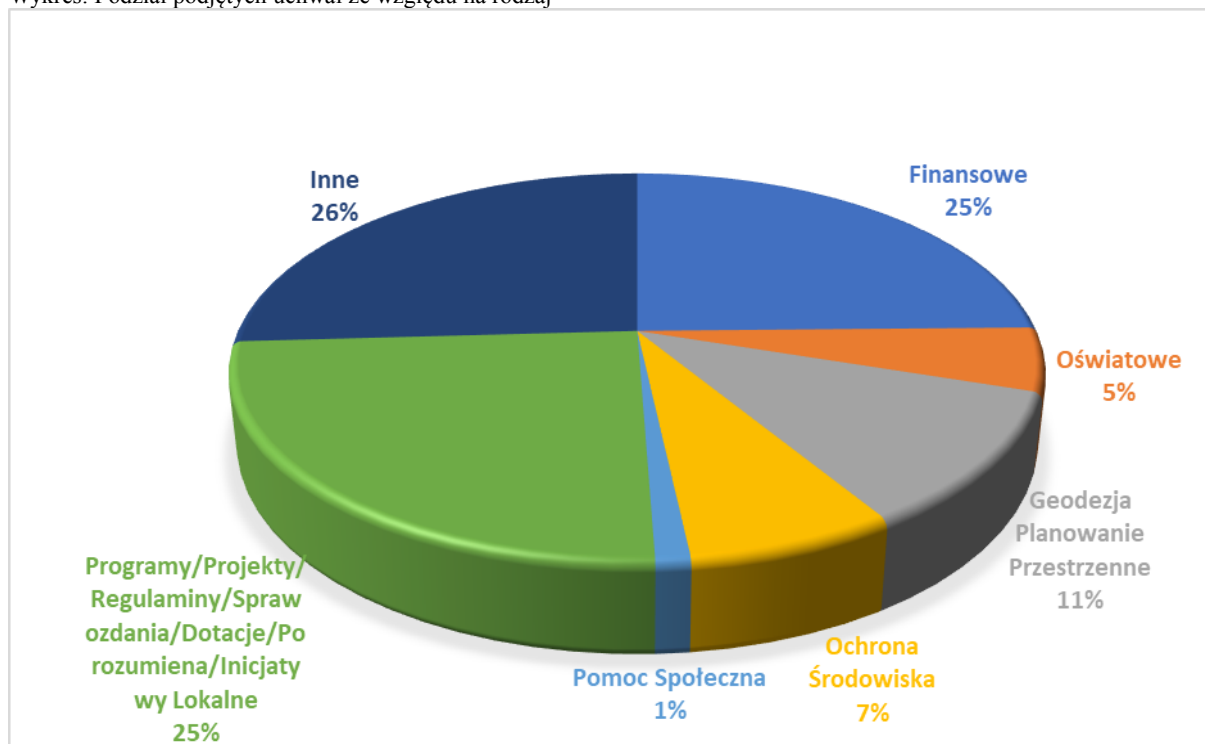
Uchwały 2018 r.	Ilość
Finansowe	42
Oświatowe	9
Geodezja Planowanie Przestrzenne	19
Ochrona Środowiska	12
Pomoc Społeczna	2
Programy/Projekty/Regulaminy/Sprawozdania/ Dotacje/Porozumienia/Inicjatywy Lokalne	42
Inne	44
Razem	170

Uchwały podjęte przez Radę Miejską w Kluczborku zostały przekazane do realizacji Burmistrzowi Miasta Kluczborka, komórkom organizacyjnym i jednostkom organizacyjnym Gminy Kluczbork.

Wykres: ilość uchwalonych uchwał (170) w tym: ilość uchwał uchylonych (5), podlegających konsultacji (14) oraz publikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego (51).

Wykres: Podział podjętych uchwał ze względu na rodzaj

16. PODSUMOWANIE

Gmina Kluczbork to nasze wspólne dobro, o które musimy dbać każdego dnia. Jako Burmistrz bardzo się cieszę, że jest wśród nas wiele osób, które angażują się w życie naszej Gminy, poświęcając swój cenny czas a często również środki. Dzięki ich pracy, a także dzięki rzetelnej i codziennej pracy wielu innych osób, nasza Gmina staje się coraz lepszym miejscem do życia. Zdaję sobie sprawę, że mamy jeszcze wiele do zrobienia i z całą pewnością znajdzie się kilka sfer, które wymagają większej uwagi. Sądzę, że Gmina Kluczbork jest w dobrym stanie, o czym świadczy treść oddanego w Państwa ręce Raportu. Nie obejmuje on, rzecz jasna, wszystkich tematów, którymi zajmuje się Gmina, a nadto te kwestie, które są tutaj poruszane opisane są w sposób zwięzły. Jednak obraz jaki wyłania się po lekturze powinien napawać optymizmem a dla mnie osobiście jest powodem do dumy.

Ilość inicjatyw, wszelkiego rodzaju działań społecznych, kulturalnych, sportowych, ale też gospodarczych i inwestycyjnych jest naprawdę duża. Cieszy też to, że nasz budżet jest coraz większy i udaje nam się pozyskiwać sporo funduszy zewnętrznych na różnego rodzaju działania. Również zadłużenie naszej Gminy jest pod kontrolą i jej kondycja finansowa jest dobra. Co więcej, wdrożone programy, strategie i plany są realizowane i przynoszą wiele korzyści. To właśnie dzięki takim programom nasze otoczenie staje się piękniejsze a powietrze czystsze.

Oczywiście planów i pomysłów mamy znacznie więcej, jednak musimy rozważnie gospodarować środkami, którymi dysponujemy i roztropnie planować inwestycje. Nie ulega jednak wątpliwości, że te działania, które przyniosły pozytywne efekty będą kontynuowane, natomiast nie będziemy ustawać w poszukiwaniu nowych rozwiązań i możliwości, aby Kluczbork jeszcze lepiej się rozwijał.

Pozwolę sobie jeszcze raz zachęcić Państwa do merytorycznej debaty nad tym Raportem, mając nadzieję, że Rada Miejska udzieli mi wotum zaufania. Jednak przede wszystkim chciałbym Państwa zachęcić do tego aby być dumnym z Kluczborka, z naszych małych ojczyzn i z pasją angażować się w ich rozwój.

Jarosław Kielar
Burmistrz Kluczborka

ZAŁĄCZNIK nr 1

PROGRAMY EDUKACYJNE REALIZOWANE W ROKU 2018 W PUBLICZNYCH PRZEDSZKOLACH

Jednostka oświatowa	Tytuł programu edukacyjnego	Autor /organizator	Czas trwania	Liczba uczestników	Źródło finansowania	Krótką charakterystykę programu
<i>Publiczne Przedszkole Nr 1 w Kluczborku</i>	Nie realizowało żadnego programu edukacyjnego					
<i>Publiczne Przedszkole Nr 2 w Kluczborku</i>	<i>Rozwijanie kompetencji emocjonalno-społeczne</i>	Alicja Krzak-Gliwa Hanna Kosińska	Rok szkolny 2018/2019	10 dzieci	-----	Wyrabianie umiejętności rozpoznawania i nazywania przeżywanych emocji, wyrażanie ich w sposób zgodny z obowiązującymi normami społecznymi. Stwarzanie okazji do rozładowania skumulowanej energii i napięć przeszkadzających w prawidłowym funkcjonowaniu.
	<i>Skaczące żabki</i>	Alicja Krzak-Gliwa Hanna Kosińska	Rok szkolny 2018/2019	20 dzieci	-----	Rozwijanie u dzieci kształtowania umiejętności skupienia, relaksacji, radzenie sobie ze stresem.
	<i>Kolorowe kredki</i>	Anna Kuczała Agata Morawiec	Rok szkolny 2018/2019	25 dzieci	-----	Wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwojowymi- rozwijanie dziecięcych talentów.
	<i>Program Profilaktyczno – Wychowawczo - Integracyjny</i>	Anna Drzazga - Dulin Odetta Mielczarek Roksana Tomczyk	Rok szkolny 2017/2018 2018/2019	wszystkie grupy przedszkolne	-----	Działania wychowawcze i profilaktyczne eliminujące zagrożenia oraz wzmacniające właściwe zachowania wychowanków w tym przygotowanie do reagowania na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu własnemu i innych.
	<i>Program Preorientacji Zawodowej „ Kim będę w przyszłości”</i>	Anna Kwasik	Rok szkolny 2018/2019	wszystkie grupy przedszkolne	-----	Program ten ma za zadanie wdrożenie działań i zachowań o charakterze wychowawczym, tak aby dzieci miały jak najlepszy obraz środowisk pracy.

Publiczne Przedszkole Nr 5 w Kluczborku	„Mały miś w świecie wielkiej literatury” – międzynarodowy projekt edukacyjny	Organizator: Grupa MAC S.A. Autor: Anna Konefał	Rok szkolny 2018/2019	25	Organizator i przedszkole	Celem głównym projektu jest rozwijanie i promowanie czytelnictwa we współpracy ze żłobkami, przedszkolami, szkołami podstawowymi, szkołami specjalnymi, szkolnymi świetlicami, bibliotekami szkolnymi i publicznymi w całej Polsce i za granicą. Projekt realizowany jest poprzez prowadzenie zajęć z dziećmi w oparciu o materiały udostępniane przez organizatora. Cele szczegółowe: - zachęcanie dorosłych do głośnego czytania dzieciom - uświadomienie roli czytania w życiu dziecka, wyrabianie właściwych nawyków czytelniczych, - tworzenie warunków do różnorodnej aktywności dzieci w toku realizacji zadań stawianych przez nauczyciela, - wprowadzenie dziecka w świat literatury - budzenie zaciekawienia książką przez zabawy, piosenki, twórczość plastyczną, - przekazywanie za pośrednictwem literatury wartości moralnych, - kształcenie u dzieci umiejętności słuchania tekstu czytanego, - rozwijanie samodzielności, kreatywności i innowacyjności dzieci, - rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i nauczycieli, i) kształtowanie postaw patriotycznych dzieci, j) włączenie w życie przedszkola rodziców oraz przedstawicieli środowiska lokalnego, - promocja przedszkola, - rozwijanie współpracy między nauczycielami.
Publiczne Przedszkole Nr 5 w Kluczborku	„Kubusiowi przyjaciele natury” – ogólnopolski program edukacyjny	Organizator: MGD MWS Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą w Wadowicach, ul. Legionów 37, 34-100 Wadowice	Marzec 2018	24	Organizator i przedszkole	„Kubusiowi Przyjaciele Natury” to ogólnopolskich programów edukacyjnych dla przedszkoli poświęcony tematyce ekologicznej, organizowany przez markę Kubuś. Jego celem jest proekologiczna edukacja dzieci i zachęcenie do ruchu już od najmłodszych lat. W ramach programu dzieci uczestniczą w zajęciach tematycznych, podczas których uczą się troszczyć o środowisko naturalne, poznają podstawowe

						zasady ekologii i dowiadują się, dlaczego warto jeść owoce i warzywa a także poznają korzyści płynące z ruchu. Dzięki programowi edukacyjnemu „Kubusiowi Przyjaciele Natury” nauczyciele i dzieci zyskują dostęp do merytorycznych materiałów, które pomagają im w proekologicznej edukacji (bezpłatny pakiet profesjonalnych materiałów edukacyjnych przygotowany przez metodyków z myślą o najmłodszych, z ukierunkowaniem na rozwijanie u dzieci kreatywność i samodzielne myślenie oraz przyswajanie wiedzy poprzez zabawę). Po zrealizowaniu scenariuszy zajęć przedszkole nabywa prawo do posługiwania się specjalnym certyfikatem przyznającym tytuł „Kubusiowych Przyjaciół Natury”.
	„Czyste powietrze wokół nas” – program z zakresu przedszkolnej edukacji antynikotynowej	Państwowa Inspekcja Sanitarna	luty 2018	83 (dzieci i rodzice)	Organizator i przedszkole	Założenia programu: - Ochrona dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego. - Program ten jest adresowany do dzieci przedszkolnych, z udziałem rodziców i opiekunów. - Stanowi on pierwsze ogniwo w cyklu programów antytytoniowych. - Program ma charakter profilaktyczny, ale przede wszystkim ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej postawy ochrony własnego zdrowia w sytuacjach, gdy są skazane na bezpośredni kontakt z palącymi. - Program może być rozszerzony na środowisko lokalne Cele główne programu: - Wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. - Zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Cele szczegółowe programu:

						- Wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów. - Wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów „wydobycie” dymu papierosowego. - Zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego. - Zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów - Zwiększenia wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażane na dym.
Publiczne Przedszkole Nr 5 w Kluczborku	Innowacja pedagogiczna: „Abecadło z pieca spadło... - czyli literkowi detektywi na tropie zaginionego miasteczka”	Autor: Beata Ekert - nauczyciel	01.10.2018- 31.06.2019	24	Przedszkole	Innowacja metodyczno-organizacyjna realizowana w grupie dzieci 3-6 letnich (oddział Ligota Dolna, grupa Misie). Innowacja obejmuje: - cykliczne zajęcia dydaktyczne organizowane raz w tygodniu w tzw. „Biurze literowych detektywów” z zakresu przygotowania do nauki czytania - zabawy i zajęcia edukacyjne w trakcie bieżącej pracy z dziećmi mające na celu wspomaganie dzieci w odpowiednim przygotowaniu do nauki czytania - cykliczne zajęcia edukacyjne w Filii Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Ligocie Dolnej,, - utworzenie stałych kącików tematycznych w przedszkolu: dla dzieci „Biuro literowych detektywów”, dla rodziców „Poradnik literowego detektywa...”. - organizowanie spotkań z ekspertami dla rodziców i dzieci (m.in. pisarz, pracownik drukarni, bibliotekarz), - zorganizowanie akcji pod hasłem „Zaczytany tydzień” zaproszenie rodziców do wspólnych zabaw z literkami, czytanie dzieciom ulubionych utworów literackich.
Publiczne Przedszkole Nr 5 w Kluczborku	Innowacja pedagogiczna: „Projekt...s z t u k a”	Autor: Anna Dudek-Zaremba	01.12.2016- 31.06.2018	25	Przedszkole	Innowacja realizowana w jednej grupie dzieci przedszkolnych w roku szkolnym 2016/2017 i 2017/2018 z ukierunkowaniem na wspieranie aktywności twórczej dzieci, rozbudzanie ich ciekawości poznawczej i wdrażanie do samodzielności, to niezwykle istotne elementy pracy z dziećmi. Najważniejszym celem wprowadzenia innowacji jest stworzenie dzieciom takich sytuacji, aby mogły w pełni wykorzystać swój twórczy

						potencjał, cieszyć się z odkrywania swoich możliwości, budować poczucie własnej wartości, a także tworzyć fundamenty wrażliwego i świadomego odbiorcy sztuki w przyszłości. Wprowadzenie niekonwencjonalnych form i metod pracy, stwarza dzieciom warunki do wszechstronnego rozwoju oraz przyczyni się do wzrostu atrakcyjności oferty edukacyjnej placówki. <i>Nowatorstwo polega na wyjściu poza utarte schematy działalności przedszkola:</i> - prowadzenie zajęć w formie kółka plastycznego; - tworzenie odpowiednich, oryginalnych warunków do podejmowania działalności "artystycznej" poprzez stworzenie specjalnego mebla w sali, wyposażonego w niekonwencjonalne materiały i narzędzia do twórczej działalności dzieci, - organizowanie zajęć w formie warsztatów plastycznych (w tym również z udziałem rodziców, artystów ludowych, malarzy, rzeźbiarzy itp.) - organizowanie zajęć w terenie, w bezpośrednim kontakcie ze sztuką, przyrodą, muzyką jako inspiracją do twórczego działania, - dostarczanie dzieciom możliwości eksperymentowania, badania oraz doświadczania, a co za tym idzie poznawania tajemnic otaczającego świata w sposób samodzielnych działań i doświadczeń, - kształtowanie u dzieci postawy twórczej poprzez wykorzystanie atrakcyjnych środków dydaktycznych, zróżnicowanych niekonwencjonalnych technik plastycznych, narzędzi i materiałów.
Publiczne Przedszkole Nr 7 w Kluczborku	„Z Interregiem u przedszkolaków i ich rodzin”	Urząd Marszałkowski w Opolu we współpracy z Krajem Ołomunieckim	Wrzesień 2018	25	Organizator	Udział przedszkola (grupa dzieci 6-letnich „Nutki”) w akcji promocyjnej „Z Interregiem u przedszkolaków i ich rodzin” w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Akcja miała na celu promocję transgranicznego programu oraz przekazywanie informacji o realizowanych polsko-czeskich projektach wśród

						mieszkańców obszaru wsparcia. Pracownicy Regionalnego Punktu Kontaktowego w Departamencie Koordynacji Programów Operacyjnych przeprowadzili zajęcia z dziećmi nt. współpracy polsko-czeskiej (w dniu 13 września). Podczas spotkania w formie prezentacji, przedstawiono dzieciom informacje o Polsce i Czechach oraz o tym jakie wspólne projekty są realizowane w naszym regionie. Uzupełnieniem prezentacji były bajki, muzyka, konkursy i upominki. Przedsięwzięcie zakończyło się spotkaniem z okazji Dnia Europejskiej Współpracy Terytorialnej, podczas którego przygotowany był występ teatralny oraz upominki dla dzieci.
	1. Innowacja pedagogiczna z zakresu edukacji zdrowotnej „Mali twórcy zdrowej kuchni”	Renata Sarnicka	II-XII 2018	25 dzieci	środki budżetowe	Program edukacji zdrowotnej poszerzające treści programowe promujące zdrowe odżywianie poprzez prowadzenie zajęć o tematyce zdrowotnej, zwrócenie uwagi na jakość jedzenia i jego rolę dla zdrowia i edukacji dzieci, ukazanie dzieciom wartości zdrowia jako potencjału którym dysponuje, walka ze złymi nawykami żywieniowymi, zapobieganie otyłości, zapoznanie ze sposobami zachowania i możliwościami poprawy zdrowia.
	2. Przedsięwzięcie edukacyjne nauczania języka angielskiego „FRIDAY WITH ENGLISH”	Magdalena Szpakowska	II półrocze 2018	25 dzieci	środki budżetowe	Nauczanie języka angielskiego w wieku przedszkolnym ma na celu przede wszystkim motywowanie, zachęcanie, stwarzanie sytuacji sprzyjających odkrywaniu świata, jak i wykorzystywanie naturalnych predyspozycji dziecka do rozwijania umiejętności językowych. Nadrzędnym celem jest uwrażliwienie na język angielski poprzez osłuchanie dziecka z tym językiem. Tak więc podstawowe umiejętności, które można i należy rozwijać to rozumienie mowy (czyli słuchanie) i znajomość słownictwa (mówienie oraz śpiewanie i recytowanie). Zakłada się, że te sprawności, z kolei, staną się bazą dla

						rozwoju umiejętności komunikacyjnych na następnych etapach edukacyjnych.
	3. Przedsięwzięcie edukacyjne „ABC WITAMINKI”	Magdalena Szpakowska Dorota Radaczyńska	II półrocze 2018r.	50 (Stokrotki, Promyki)	środki budżetowe	Wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka w zakresie nabywania prawidłowych nawyków żywieniowych i zdrowotnych. Rozwijanie potrzeby prawidłowego odżywiania się i rozróżniania produktów warunkujących zdrowie i prawidłowy rozwój.
	4. Projekt edukacyjny „Dwujęzyczne dzieci”	Magdalena Szpakowska	I półrocze 2018r.	25 (Motylki)	środki budżetowe	Przeplatanie się treści języka angielskiego podczas codziennego pobytu dzieci w przedszkolu.
	5. Innowacja pedagogiczna „Tajemnice naszego ogrodu”	Aneta Golec Małgorzata Cyga	2018	50 dzieci (Stokrotki, Promyki)	Środki budżetowe	Innowacja realizowana była w obszarze przyrodniczym, gdzie poprzez doświadczanie i obserwacje dzieci poznawały wpływ powietrza, wody, gleby na życie na Ziemi
	6. Program edukacyjny z zakresu zdrowego odżywiania „KUCHCIKOWO 2”	Aneta Golec Małgorzata Cyga Dorota Ilnicka	2018	50 dzieci (Misie, Motylki)	Środki budżetowe	W trakcie realizacji programu dzieci poznają w różnych formach zasady zdrowego odżywiania oraz możliwości wykorzystywania różnych urządzeń i przyborów kuchennego użytku, zwracając uwagę na własne bezpieczeństwo.
	7. Przedszkolny Program edukacji prozdrowotnej „ZDROWIE TO SKARB”	Koordynator: Joanna Ziemska	2018	5 grup wiekowych 125 dzieci	Środki budżetowe	Działania nasze mają na celu promowanie wśród najmłodszych zdrowia fizycznego i psychicznego. Głównym celem programu jest poszerzanie wiadomości dzieci na temat wychowania zdrowotnego, wyrabianie prawidłowych nawyków prozdrowotnych, oraz propagowanie zdrowego stylu życia.
	8. Program dodatkowych zajęć plastycznych	Kamila Kwaśniak-Pietrzyk	IX-XII 2018	Grupa 6-5 latków 25 dzieci	Środki budżetowe	Celem programu jest rozwijanie uzdolnień i zainteresowań artystycznych dzieci oraz ich wrodzonych możliwości twórczych poprzez różnorodne działania plastyczne. Kształtowanie wrażliwości oraz ekspresji plastycznej.

	9. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”	We współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Kluczborku Koordynator: Dorota Radaczyńska	2018	2 grupy najstarsze (Stokrotki, Promyki) 50 dzieci	Środki budżetowe	Celem programu jest wykształcenie umiejętności rozpoznawania przez dzieci różnych źródeł dymu (w tym dymu papierosowego), zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego, zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów, zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażane na dym. Formą realizacji programu jest cykl zajęć dydaktycznych skierowany do dzieci, składający się z zajęć warsztatowych, prezentacji multimedialnych oraz zajęć plastycznych oraz konkursu wiedzy dotyczącego zagrożenia dla zdrowia związane z paleniem tytoniu i przebywaniem w obecności osób palących.
Publiczne Przedszkole Nr8 w Kluczborku	„ABC pierwszej pomocy dla dzieci”	J. Cyrka M. Czarnecka	09.2016 r – 06.2019 r	204	W ramach podstawy programowej	Nauka pierwszej pomocy przedmedycznej.
	„A ja rosnę i rosnę”	J. Cyrka M. Czarnecka	09.2015 r- 06.2018 r	204	W ramach podstawy programowej	Promowanie zagadnień z zakresu ekologii.
	„Mamo, Tato wolę wodę”	J. Cyrka M. Czarnecka	09.2015 r – 06.2018 r	204	W ramach podstawy programowej	Kształcenie postaw prozdrowotnych.
	„Smyki kodują „ – program z edukacji matematycznej	A. Mizerna V. Marcinkowska	09.2018 r – 06.2019 r	204	W ramach podstawy programowej	Wprowadzenie do kodowania, rozwijanie kompetencji matematycznych. Zapoznanie z programowaniem i komputerem.
	„Czytające przedszkolaki”	E. Rzymkiewicz	09.2010 r – do nadal	204	W ramach podstawy programowej	Rozwijanie czytelnictwa wśród dzieci przedszkolnych.

Załączniki do Raportu o stanie Gminy Kluczbork za rok 2018

	„Czyste powietrze wokół nas”	A. Mrugalla	09.2008 r – do nadal	100	W ramach podstawy programowej	Promowanie zdrowego stylu życia.
	„Kubusiowi Przyjaciele Natury”	M. Czarnecka	09.2009 r- do nadal	204	W ramach podstawy programowej	Rozszerzenie wiedzy ekologicznej wśród dzieci przedszkolnych.
	„Mój dom to Polska”	J. Cyrka	09.2017 r – 06.2019 r	25	W ramach podstawy programowej	Kształtowanie postaw patriotycznych.
	„Bajki pomagajki”	V. Marcinkowska A. Mizerna	09.2017 r – do nadal	25	W ramach podstawy programowej	Kształtowanie postaw społecznych.
	„Wyraźni na drodze”	B. Sokołowska	09.2018 r- 06.2019 r	41	W ramach podstawy programowej	Poznanie zasad bezpieczeństwa poruszania się na drodze.
	„Przedszkolak dba o bezpieczeństwo swoje i kolegów”	A. Rygiel A. Herbeć	09.2018 r- 06.2019 r	23	W ramach podstawy programowej	Promowanie bezpiecznych zachowań, podnoszenie wiedzy dzieci w różnych sytuacjach zagrożeń.
	„Mały matematyk”	A. Rygiel S. Zalwert E. Lewandowska	09.2015 r – 08.2018 r	50	W ramach podstawy programowej	Rozszerzanie i pogłębianie wiedzy matematycznej.
	Preorientacja zawodowa	Czapaj Przemysław, Aleksandra Sobek	01.09.2018r.- 21.09.2019r.	115	Brak	Poznanie zawodów z najbliższego otoczenia. Tolerancja wobec innych zawodów.

	Piękna Nowa Polska Cała	Koordinator: Dziewińska Justyna	01.09.2018r.- 21.09.2019r.	25	Brak	Pogłębianie patriotyzmu poprzez naukę wierszyków, piosenek, pieśni narodowych tańców. Poznawanie różnych regionów Polski.
Publiczne Przedszkole w Bogacicy	Zawsze i wszędzie savoir-vivre u sześciolatek Będzie	Czapaj Przemysław	01.10.2018r.- 21.06.2019r.	25	Brak	Prawidłowe zachowanie w życiu codziennym, kulturalne spożywanie posiłków, posługiwanie się sekretariatem.
	Mały Miś w świecie wielkiej literatury	Koordinator: Dziewińska Justyna	01.09.2018r.- 21.09.2019r.	25	Brak	Promujący czytelników i kreatywność dziecka. Zachęcanie rodzica do czytania bajek.
	Preorientacja zawodowa	Czapaj Przemysław, Aleksandra Sobek	01.09.2018r.- 21.09.2019r.	115	Brak	Poznawanie zawodów z najbliższego otoczenia. Tolerancja wobec innych zawodów.
	Piękna Nowa Polska Cała	Koordinator: Dziewińska Justyna	01.09.2018r.- 21.09.2019r.	25	Brak	Pogłębianie patriotyzmu poprzez naukę wierszyków, piosenek, pieśni narodowych tańców. Poznawanie różnych regionów Polski.

PROGRAMY EDUKACYJNE REALIZOWANE W ROKU 2018 W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

Jednostka oświatowa	Tytuł programu edukacyjnego	Autor /organizator	Czas trwania	Liczba uczestników	Źródło finansowania	Krótką charakterystyka programu
PSP Nr 1 w Kluczborku	Szkoła Czempionów	Waldemar Bochenek	2017-2020	30	Budżet Gminy	Rozwijanie umiejętności gry w piłkę siatkową, kształtowanie aktywnego sposobu życia, propagowanie kultury fizycznej.
	Piłka ręczna dla każdego	Ireneusz Krakowiak	2017-2020	41	Budżet Gminy	Rozwijanie umiejętności gry w piłkę ręczną, kształtowanie aktywnego sposobu życia, propagowanie kultury fizycznej.

	Szkolne Koło Sportowe	Krzysztof Wojnarowski	2018	18	Szkolny Związek Sportowy w Opolu	Propagowanie kultury fizycznej, kształtowanie ogólnego rozwoju fizycznego młodego człowieka, propagowanie aktywnego sposobu życia.
	Szkolne Koło Sportowe	Ireneusz Krakowiak	2018	18	Szkolny Związek Sportowy w Opolu	Propagowanie kultury fizycznej, kształtowanie ogólnego rozwoju fizycznego młodego człowieka, propagowanie aktywnego sposobu życia.
PSP Nr 2 w Kluczborku	Akademia Bezpiecznego Pierwszaka- projekt edukacyjno-wychowawczy	Renata Zielińska	Rok szkolny 2018/2019	24	środki własne, rodzice	Celem projektu jest zapoznanie uczniów klasy pierwszej ze sposobami radzenia sobie w sytuacjach trudnych i zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu, wzbudzenie czujności w celu zapobiegania ewentualnym zagrożeniom, wyposażenie w wiedzę, umiejętności i nawyki bezpiecznego postępowania w życiu codziennym.
	„Od grosika do złotówki”-Bezpieczne wędrówki od grosika do złotówki”	Bogusława Rajska/ Domonika Kubas	10 miesięcy	14	Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości ul. Kielecka 1/1, 02-504 Warszawa	Tematyka programu koncentruje się wokół podstawowych pojęć dotyczących finansów i przedsiębiorczości (pieniądze, zarabianie, racjonalne wydawanie pieniędzy, oszczędzanie, inwestowanie). Dotyczy także szeroko pojętego bezpieczeństwa, trafnego przewidywania i sposobów unikania różnych ryzyk. Główne cele programu: -nabycie przez dzieci umiejętności gospodarowania pieniędzmi, ustalania priorytetów przy ich wydawaniu lub oszczędzaniu, - nabycie przez uczniów wiedzy o finansowych aspektach niebezpiecznych zdarzeń ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka i bezpiecznych zachowań.
	„Co jest zdrowe, dobre, a co nam szkodzi?”	Regina Hadryś	3 miesiące	23	środki własne, rodzice	Program to cykl spotkań o różnej tematyce. Główną formą pracy są praktyczna działalność ucznia, powiązanie teorii z praktyką. Cele programu: - Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych. - Kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia.

						- Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. - Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym.
	. „Wartości są wszędzie...”- program rozwoju osobistego w zakresie nauczania wartości.	Joanna Baran/ organizator: J. Baran, R. Hadryś	3 miesiące	23	środki własne, rodzice	Program to cykl spotkań czytelniczych. Na podstawie książek uczniowie poprzez dramę i inne formy praktyczne wchodzi w świat wartości. Cele szczegółowe: - Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych. - Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. - Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. - Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzianą się - Kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła. - Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.
PSP Nr 5 w Kluczborku	1. Koduję, uczę i bawię się - z programowaniem na Ty.	Jolanta Białas	1X2018-31 V2019	16	środki własne, rodzice	Zajęcia prowadzone dla chętnych uczniów z kl. IV (2 godz. tygodn.), społecznie. Uczniowie uczą się kodowania bez komputera poprzez zabawę obrazującą kolejne etapy ruchu wg ustalonego schematu. Ponadto rozwijają logiczne myślenie poprzez wykorzystywanie gier i zabaw logicznych wprowadzających do programowania. Zajęcia z programowania na komputerze prowadzone są z wykorzystaniem programów: Scratch i Baltie.

	SKS – Szkolny Klub Sportowy	Ministerstwo Sportu i Turystyki – SZS Opolskie	Styczeń – czerwiec 2018, wrzesień – listopad 2018	12	Ministerstwo Sportu i Turystyki – SZS Opolskie	SKS ma na celu stworzenie przestrzeni do dodatkowej aktywności fizycznej, realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole. Stanowi także motywację do podejmowania aktywności fizycznej, skupiając się w szczególności na dzieciach i młodzieży o mniejszej sprawności fizycznej, rzadziej podejmujących aktywność fizyczną w czasie wolnym oraz nieobjętych regularnymi formami aktywności fizycznej, np. treningami w klubie sportowym. Systematyczne, pozalekcyjne zajęcia sportowe w ramach Programu SKS są prowadzone w różnorodnych, nowoczesnych i atrakcyjnych formach.
	Program upowszechniania sportu wśród dziewcząt w zakresie piłki siatkowej” SOS	Ministerstwo Sportu i Turystyki – Polski Związek Piłki Siatkowej	Styczeń – czerwiec 2018, wrzesień – grudzień 2018	22	Ministerstwo Sportu i Turystyki – Polski Związek Piłki Siatkowej, Gmina Kluczbork	Poszerzony program wychowania fizycznego w zakresie piłki siatkowej, celem jest wieloetapowe szkolenie dziewcząt w ramach programu Siatkarskiego Ośrodka Szkolnego. Cykl szkolenia – trzyletni. Program polega na rozszerzeniu siatki godzin z wychowania fizycznego.
	Projekt Tydzień Kodowania –Code Week	M. Lewandowski B. Lewandowska M. Mielczarek	15-22 Październik 2018	Klasy 4-8 40 uczniów	Własne	Realizacja przez uczniów zadań dotyczących budowy konstrukcji mechanicznych i programowania robota Lego Mindstorms EV3 w ramach Europejskiego Tygodnia Kodowania Code Week. Uczniowie z klas 4-8 w ramach przygotowanych zadań realizują prace dotyczące budowy mechanicznej robotów, przygotowują oprogramowanie dla robotów z funkcją prezentacji oprogramowania, wykonują również prace plastyczne i modele robotów z dostępnych powszechnie materiałów. Na zajęciach z informatyki uczą się i wykonują ćwiczenia z kodowania korzystając ze strony studio.code.org .
	Sztuczna inteligencja I - programowanie w	B. Lewandowska Z. Wietrzyk M. Krupicka	2018	Klasy 1-3 60 uczniów	Własne	Ogólne cele projektu są zgodne z głównym celem POPC, tj. wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla rozwoju kraju. Jednym z tych fundamentów jest stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa w tym nauczycieli i uczniów. Wsparcie

	szkołach Opolskiego NUTS-3					nakierowane będzie na rozwój kompetencji osób z grupy użytkowników chcących rozwijać posiadane kompetencje cyfrowe.
	Nauczanie wspomagane komputerem	Beata Kot, Maciej Mielczarek	wrzesień – grudzień 2018	1-3, 4-8	brak	Wykorzystanie technologii informatycznej w I i II etapie kształcenia stwarza nowe możliwości wspomagania edukacji, rozwijania zainteresowań i aktywności twórczej uczniów. Każdy efekt pracy dziecka z komputerem i jego wynik wpływa na pozytywną motywację ucznia, a tym samym mobilizuje go do coraz większych postępów w procesie zdobywania wiedzy i umiejętności, jak też w przyszłości w jego życiu zawodowym i społecznym.
PSP w Bąkowie	Pomysł zanim spróbujesz	Kuratorium Oświaty w Opolu	I-IV 2018 r.	20	-----	Działania edukacyjne mające na celu organizację czasu wolnego uczniów i zapobiegania nałogom.
	Zachowaj trzeźwy umysł	Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Polskich, patronat MEN	IV -V 2018	15	Urząd Miejski w Kluczborku	j.w.
	Szkolny SKS 2018	Ministerstwo Sportu i Turystyki	I-XII 2018	30	-----	Zajęcia sportowo-rekreacyjne
	Śniadanie daje moc	Ogólnopolska akcja edukacyjna	8 XI 2018	24	Rodzice uczniów	Zajęcia edukacyjne dotyczące zdrowego odżywiania się

Załączniki do Raportu o stanie Gminy Kluczbork za rok 2018

	Trzymaj formę	Główny Inspektorat Sanitarny, Polska Federacja Producentów Żywności	I-V 2018	11	Główny Inspektorat Sanitarny, Polska Federacja Producentów Żywności	Zajęcia edukacyjne mające na celu naukę dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne, nauka właściwego odżywiania się.
PSP w Bogacicy	Szkolny Związek Sportowy- piłka siatkowa	Robert Wietrzyk	I-XII.2018	15	Szkolny Związek Sportowy	Zajęcia rekreacyjno- sportowe
	Szkolny Związek Sportowy- piłka nożna	Dariusz Styrzewski	I-XII.2018	15	Szkolny Związek Sportowy	Zajęcia rekreacyjno- sportowe
	Szkolny Związek Sportowy- tenis stołowy	Janusz Poprawa	I-XII.2018	15	Szkolny Związek Sportowy	Zajęcia rekreacyjno- sportowe
	Bioróżnorodność Opolszczyzny z lotu ptaka	Krystyna Marczak/ Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji	I-XII.2018	247	Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji	Program edukacyjny dla uczniów i nauczycieli szkoły
	Nowoczesna Edukacja	Gmina Kluczbork	XI-XII.2018	153	Europejski Fundusz Społeczny	Projekt zakłada podniesienie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy
	Aktywna tablica	Ministerstwo Edukacji Narodowej	IX-XII.2018	247	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Działania interaktywne i informatyczne dla uczniów i nauczycieli

PSP w Kuniowie	„Wzorowa łazienka”	Domestos	4 miesiące	83	Domestos	Poprawa stanu higieny i czystości w toaletach, umiejętność korzystania z toalet, większa wiedza uczniów na temat higieny.
	„Niesamowity świat higieny jamy ustnej”	Instytut Blend-a-med, Oral-B	1 miesiąc	17	Instytut Blend-a-med, Oral-B	Celem programu jest zdobycie przez dzieci niezbędnej wiedzy na temat higieny jamy ustnej, dbania o zęby, konieczności kontroli stomatologicznej.
	„Cyfrowobezpieczeni.pl Bezpieczna szkoła cyfrowa”	Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”	5 miesięcy	43	Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”	Wiedza i świadomość uczniów, nauczycieli i rodziców na temat możliwych zagrożeń i ryzyka korzystania z Internetu i nowoczesnych narzędzi cyfrowych.
	„Się gra się ma... Odłotowy Playroom!”	Hasbro, Graming	2 miesiące	83	Hasbro, Graming	Zachęcenie dzieci do kreatywnego spędzania czasu w świetlicy poprzez zwiększenie zainteresowania grami planszowymi, uczenie zasad zdrowej rywalizacji.
	„Mamo, tato wolę wodę”	Żywiec Zdrój	2 tygodnie	48	Żywiec Zdrój	Podkreślenie roli wody w codziennej diecie, zwrócenie uwagi na zagadnienie ochrony środowiska oraz wspieranie rodziców w kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych i postawy proekologicznej u dzieci.
	„Czyste powietrze wokół nas”	Główny Inspektorat Sanitarny Departament Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia	1 dzień	48	Główny Inspektorat Sanitarny Departament Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia	Wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach.
	„Śniadanie daje moc”	Garden of Words	2 tygodnie	30	Garden of Words, rodzice	Zwiększenie świadomości na temat zdrowego odżywiania i roli śniadania w diecie dziecka.

Załączniki do Raportu o stanie Gminy Kluczbork za rok 2018

Administracja Oświaty w Kluczborku	„Nowoczesna edukacja w Gminie Kluczbork”	Administracja Oświaty w Kluczborku	01.10.2018 - 31.12.2019	Wszystkie szkoły podstawowe Gm. Kluczbork ok. 100 uczestników	EFS Budżet Państwa	Projekt służy podniesieniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy oraz poprawie sytuacji edukacyjnej uczniów i uczennic o specjalnych potrzebach edukacyjnych (478K, 502M) w szkołach podstawowych na terenie Gminy Kluczbork poprzez objęcie ich dodatkowymi zajęciami i terapią. Działania projektowe zakładają również stworzenie w szkołach warunków do nauczania przedmiotów przyrodniczych metodą badań i eksperymentów oraz do wykorzystania narzędzi TIK w nauczaniu przedmiotowym. Kadra szkół (78K, 10M) nabędzie nowe kompetencje dydaktyczne związane z nauczaniem przedmiotów przyrodniczych oraz wykorzystaniem TIK w pracy dydaktycznej, jak również z zakresu pedagogiki specjalnej.
PSP Nr 5 w z OI im. Emilii Plater w Kluczborku	Erasmus+; Mobilność kadry edukacji szkolnej Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowany z EFS		07.12.2016 - 27.08.2018	Uczniowie PSP nr 5	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – z siedzibą w Warszawie	
PSP w Bogacicy	Program Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży		05.03-27.06.2018	Uczniowie PSP w Bogacicy	Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży - Warszawa	
PSP w Bogacicy	Program Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży		17.03-15.11.2018	Uczniowie PSP w Bogacicy	Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży - Warszawa	
PSP Nr 1 w Kluczborku	Program dotacyjny „EKO EDUKACJA to społeczna akcja!”		19.09-30.10.2018	Uczniowie PSP Nr 1 w Kluczborku	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i	

Załączniki do Raportu o stanie Gminy Kluczbork za rok 2018

					Gospodarki Wodnej w Opolu	
PSP Nr 1 w Kluczborku, PSP Nr 2 w Kluczborku, PSP Nr 5 z OI w Kluczborku, PSP z OP w Bąkowie i POZ w Biadaczu, PSP w Bogacicy, PSP z OP w Kujakowicach Dolnych, PSP z OP w Kuniowie	Rządowy program „Aktywna tablica.”		22.06-31.12.2018	7 szkół podstawow ych	Wojewoda Opolski	Nowoczesna urządzenia TIK w szkołach

ZALĄCZNIK NR 2

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2018 (na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej)

Oddziały gimnazjalne w szkołach podstawowych	Część humanistyczna		Część Matematyczno- przyrodnicza		Język angielski		Język niemiecki	
	j. polski	historia	matematyka	przyroda	Poziom podst.	Poziom rozszerz.	Poziom podst.	Poziom rozszerz.
PSP w Bogacicy	69,70	57,80	50,50	55,80	95,80	81,80	70,50	88,00
PSP nr 2 w Kluczborku	56,4	52,8	45,5	48,9	67,8	47,1	60,3	54,6
PSP w Kuj. Dolnych	65,3	59,0	46,8	63,0	73,7	63,6	72,3	83,5
PSP nr 5 w Kluczborku	67,4	54,6	46,3	53,9	69,0	53,1	47,2	-
Średnia dla Gminy Kluczbork	68,6	56,4	48,9	55,1	71,3	55,2	62,5	68,7
Średnia dla województwa opolskiego	67,0	57,7	50,6	55,4	69,8	52,7	64,7	63,3